

Dominus Saladinus de Esculo Serenitatis principis
Tarenti phisici principalis aromatariorum appendiculi
ter incipit

Prohemium.

Via solet aromata-
noy igno-
ratiarum qz ipericia famo-
sissimos doctores ac doctissimos me-
dicos ad infamiam et vilipendium
cum magno est eorum periculo sepel-
sime trahere atqz pducere: ideo
pietate motus in medicos per-

moltus precibus plurimum aromatariorum concoscenderez: et
precipue solertissimi viri. **T**. Serenitatis Illustrissimi
domini mei principis Tarenti aromatarij dignissimi.
decreui Ego Saladinus artium et medicine doctor eius-
demqz serenitatis phisicus pcediosu hunc tractatum pponere
re que ppendiu aromatariorum intulari volo: quo ipsi aro-
matarij examinari debeant et si sufficetes et expti fuerint
volo qz a pmissimis medicis approbent. Si vero isuffici-
etes et ignari: et ipsa examinatode tanqz in expti defecerit:
tunc penit' reprobent: et pena condigna puniantur: cum ipsi
habeant de vita et sanitate hominum ptractare: qz qde sani-
tas oib' thesauro mundi carior existit: no qz tu hoc nostro
libello opus habeas: cum sis arte et expuncto bn coficiedi
coprobatus: sed volui tibi tanqz digniori et expti eu libel-
lu desiare: vt eoz rudiores istruas: qz solitus e tua picia
nouellos et medicos i dispelando dirigere.

Divisio libri.

Quid sit hoc opusculu in septem pculas.
Quaz pma tractat quasda extruagates: et
gnales interrogatodes vtilis aromatarij: et cu
hoc multas interrogatodes. et dnbia ac decla-
ratodes poit circa antidotariu. **A**desue. **S**ecunda pcula
erit de noibus mediciaz ppositaz i antidotario nicolai d
scriptaz cu earu declaratode fm ordine alphabeti: et inci-
pit ab aurea alexadrina. **T**ertia pcula e: de pcederi-
bus et dnbi' mediciaz et de noibus pcedez sigillati qz vo-
citra e valde necessaria ipsis aromatarijs. **Q**uarta pti-
cula erit de mo pcededi pfectiodes. electuaria. iuleb. syru-
pos. vnguenta. **Q**uinta pcula e de colligedis herbis
fioribus seminibus et radicibus: et i quo tpe et i quo mese
ani. **S**exta pcula e de cofervatode ta simpliciu qz co-
positaz mediciaz pcpue fm **A**desue sapione **N**ico-
lai seruitore. **S**ptima pcula ppe sine eius poit doctria et
mod' reponedi et cofervandi res hmidas: sicuti sut succi
mel gume liqde: et electuaria liqda laxatiua et silia. et in q
bus vasibus. **S**eptima et vltima pcula erit de mo ordin-
di aromatariam cu omnibus rebus necessarijs in ea: et
sic finietur deo volente compendium aromatariorum.

Sequitur prima pcula de interrogatodib' fiendis
per medicum. an aromatarius sit sufficiens nec non.

Incipit g pma pcula. et pmo incipiunt que-
da vtilis interrogatodes medicoz ad aroma-
tarios **P**rimo igit aromatarius examina-
tus a medico interrogatus erit: qd e officiu
aromatarij. **R**espodeo et dico qz officiu aromatarij e te-
rere abluere infundere coqre. distillare. bn psciere. et cofe-
ta bn cofervare: pp qz oia dico vltius qz **A**romatarij

tenent scire gramatica vt valeat bn intelligere dispensa-
tiones receptaz et antidotarioy sciencie et medicine. **S**e-
cundo medicus docet in hac pre qlis dz ee aromatarius p
hec verba. **D**ico qz aromatarius no dz ee puer: nec
valde iuuenis neqz supbus pomposus aut mulieribus
et vanitatibus deditus. **A**lud e et vno sit alienus et for-
bi: no intedens crapulis et zuiuis. **E**t sit studiosus: sol-
licitus: placabilis et honestus: timens deum et coficientia sua
Sit rectus: iustus: pius: et maxie ad pauperes. **S**it etia
bene doct' et expius in arte suaz no nouellus et rudis: qz
hz tractare de vita hominu: qz e oibus rebus mudi cari-
or atqz nobilior. **N**o sit cupidus nec extrem' amator pe-
cunie: ne videat oia p pecunia facere vt auari faciunt. **N**o
et vedat res cariori pccio qz ppetri. **M**elius e modi-
cu iuste qz multu cu maledictione a paupibus exto: qre.
Sit et aromatarius fidus: maturus et grauis: bde pscie-
tie: vt pdixi: et nec amoretior: vel pccio: pstat aliqd fa-
cere p coficiu: et p honore medici: videz: vt no ppinet
alicui mulieri pgnati medicias abozuz pucates: et silr
qz nec timore dominoru: aut pccio pecuniaz: nec amore
siue omiciti. psumet venenosas medicinas: aut veneno-
sa pocula pparare nec psumat syrupos qz debet ee d zuc-
caro: de melle facere: et silr de cofectiobus: qz ex hoc in-
firmus lederet: et intecio medici p cofrariu verteretur.

Aromatarius et ex seipso sine licentia et cofilio piti do-
ctous vel medici no psumat aliqd facere: et maxie in me-
dicinis laxatiuis: nihil eis addedo: res ar antiquatas et re-
solutas in yntate abiciat qz ia de cetero no valer ad opus
medici. pilas antiqas et vsqz ad duricie lapidis indura-
tas penit' negligat: et eis penit' no vraf. qn et no hz ali-
qd simplex in apotheca: et medicus indigeat eo in aliq re-
cepta: no dz aromatarius psciere loco illius aliq simplex
pore. s. ponedo qd p quo sine licentia pmissimi medici.

No et repdat an tepus hbas aut radices hmidas: qz i
pcessu tep: ris putresceret: s. repdat eas debito mo pp-
tatas et exsiccatas. **D**z et Aromataria bn cognoscere
et habere gustu et sapore: oinz simpliciu an sint amara vl
dulcia. acra vl acetosa. ponica vl ispicida placabil' saporis
vl no ad h q'li aliqs non' medicus et in exptus veliz me-
dicinas horribiles et displicibiles ppcere p aliquo ifir-
mo tuc aromatarij ipse no pmittat illd fieri: s. dicat me-
dico qz poat placabiliores: meliores: ne forte ex horribi-
libus medicis stocacus infirmoz coturbet. **A**ltimo di-
co qz Aromatarij cu e iuuenis dz exore dicere: qz si sic
fecerit doabit inuictus ei' et sic erit getus: miq' et honest'
et vacabit gntime facultati fuerimo delectabil' in ea et sic d
lectatio p fiet op' ei' cu laude et amicoz copia gloriosa

Tertia interrogatio fienda in examinatode aromatarij
e ista: videlz quot libri st necessarij ipsis aromatarijs p
arte eoz exerceda recte et cu bda pscicia. **L**ibri neces-
sarij ipsi Aromatario. **D**ico qz sex libri st necessarij
cuilibz Aromatar o. s. duo de simplicibus: vt **S**ecun-
dus **A**licenne. et **S**erapio de simplicibus. **T**ertius est
liber de synonymis **S**imonis ianuenis. **Q**uartus est
liber **S**eruitous. in quo continentur preparatodes em-
nia fere necessarioz ad aromatarios pertinentiu. **Q**uin-
tus e liber **A**desue. i. iohans datus ascem qz diuiditur i
tres libros: **N**am pmius tracta de solatione medicina-
ru et quibusda simplicibus solutiuis famosis. **S**ecun-
dus est eius antidotarium: et ista sunt necessarij aroma-

ritio. Tertius vero est ipratia: et iste non est necessari⁹
 aromatario sed medico. **S**extus est antidotarium
 Nicolai de Salerno h³ sunt duo antidotaria nicolai. s.
 magnū qd nō est in usu pp eius prolixitate: h³ sit optimū
 et antidotariū parū quo oēs cōter vtunt. Alius etiā
 liber aliquantū vsualis nominatus Circa instās. et tra-
 ctat de simplicibus fm ordine alphabeti sed parū est in
 usu: sed cōsulo et quilibet aromatarius penes se habeat et
 diligēter studiat: qm̄ in eo inueniet maximā vtilitatem
 Repertur etiā Dioscorides de simplicibus et macer
 in versibus sed nō sunt ita in usu medicorum.

Querit quarto qd ē Antidotariū. Dico qd antidota-
 rariū. i. d⁹ datū: ab anti quod est cōtra. ide dicitur antidota-
 riū qd ē liber cōtinens experimēta cōtra morbos data.

Queritur quinto q: tu fecisti mentionē qd libet **A**de
 sue diuidit in tres libros **N**ā p⁹mus tractat de cōsolatio-
 ne mediciaz: et secūdus ē antidotariū: qd ē valde necessa-
 rius cuiuslibet aromatario et vocat gradabin qd est cōpen-
 dium secretorum et est aggregatio Antidotarij.

Queritur ergo quot distinctiōes facit **A**desue in isto
 suo antidotario. Dico qd facit duodecim distinctiōes

Querit secūdo qd tractat sigillatim in vnaquaqz di-
 stictiōe. Dico qd in p⁹ma distinctiōe tractat d⁹ electuarijs
 aromaticis. Quorū quedā sūt dulcia et delectabilia. et qd
 dā amara et vtrūqz solemnia: et h³ duos tractatus: qm̄
 p⁹mo determinat de electuarijs dulcibus et incipit ibi.
 Electuariū de aromātib⁹ et sē triginta sex electuaria oleia

Secūdus tractatus sūt secūda ps distinctiōis p⁹me ē
 de antidotis amaris et incipit sic **T**yracha diatesseron. et
 sūt decē et octo vel decē et nouē cōfectiones amare.

In secūda distinctiōe tractat de medicinis opiatjs
 et incipit Confectio philonij. Et sūt sex cōfectiones opiate

In tertia distinctiōe tractat de medicinis solutiuis.
 Quarū quedā sūt aloēce: quedā colloquintide. Que-
 dā turbicāte et alie scamoneate. Et alie sub alijs denomi-
 nationibus. Et incipit a yeris. Et p⁹mo a yerapigra. et
 sūt viginti quattuor solutiua.

In quarta distinctiōe tractat de conditis. i. tam de
 fructibus quam de floribus et folijs et radicibus vt sunt
 rose viole etc. et sūt sexdecim.

In quinta distinctiōe tractat de speciebus looch: et
 sūt quedam looch delectabilia. et quedam horribilia
 mali saporis et sūt. xij. omnibus computatis.

In sexta distinctiōe tratat de Zuleb syrups et rob
 qd idē ē qd succus vel liquor spississimus. Unde qdā syru-
 pi sūt simplices: et sūt viginti cōputatis q⁹traor Zuleb qd ip-
 se pōit in p⁹ncipio huius distinctiōis Et dein incipit pōe
 re syrupos cōpositos et sūt. x. et nouē vsqz ad sermonem
 de aqua mellis.

Et deinde sequit in sechaniabin idest in syrups ace-
 tosis simplicibus et cōpositis: et sūt octo syrups acetosi

Et deinde ponit quindecim syrups sublimes. s. sy-
 rups de menta et de absinthio et de fumo terre maiore
 et minore et deinde ponit sermonem in mellierato.

Et cōsequenter ponit aliqua cōdita: vt cōditū de ci-
 tro et cōditū de buglossa et cōditū de citonij. Et vlteri⁹
 ponit cōfectionē miue simplicis: et miue acetose et et alte-
 rius miue. Deide pōit sermonem acetosillitico et po-
 nit plures modos. deide in eadē sexta distinctiōe pōit ser-
 monē in spēbus rob de quibus ponit sexdecim species.

In septima distinctiōe tractat de decoctionibus et i-
 fusionibus vb⁹ ponitur aqua fructuum et modus iufuso-
 nis aque calcei etc. et ponat ex eis. xij. septies.

In octaua distinctiōe tractat de trociscis et incipit.
 Confectio gallie. et ponit. xij. species trociscorum.

In ix. disti. tractat d⁹ suffus. i. pluerib⁹ et pōit. vij. species

In decima distinctiōe tractat de pilulis. et ponit qua-
 draginta quinqz spē pillul. Et incipit sic. Pille allelagie etc

In undecima disti. tractat de vnguentis et eplastris et ce-
 rotis et incipit vsopi cerotū. Et ponit sexaginta duo species

In xij. distinctiōe tractat de oleis. Et nota qd aliq olea
 sūt p⁹ exp⁹siōe: vt oleū amigdaljs dulcib⁹ et amaris: et
 de nucib⁹ et de pineis et de auellanis: et de grisolomie etc

Aliq vō p⁹ ip⁹siōe: vt oleū rosaceū et violatū: camoil
 linū: anetinū: et de lilio et ymū et sabucinū. Aliq vō sūt
 p⁹ resolutionē vt oleū de onis et oleū de frumto et sinapi-
 um et oleū de frassino et d⁹ iunipo. vñ mesue pōit species
 oleorum sexaginta sex.

Nosset aliq dicerēt qre medi-
 cine pillule et electuaria sortunt rōnt tot diuersa noia et
 denomiant varijs noibus. verbigra athanasia philoniū
 pillule lucis: metridatū diacalamētum et cōsimilia.

Sicēdū ē qd quedā electuaria seu pille et alie medicie
 sumūt denominationē ab opatiōe et effectu que faciūt. v
 bigratia Athanasia imortalis: nō qd hominē imortalē
 faciat h³ redit hominē lōge vite et qsi imortalē. et pillule
 lucis dicunt q: oculos illustrat et caliginē ab eis remouēt
 et lucē recuperant. Et philoniū d⁹ qsi amor hois q: reddit
 hoies sūi dolo et sic videt cō amor seu amator hois. et sic
 patet qd oēs medicie p⁹dicte ab effectu et ab opatiōe quā
 iducūt denomiant tales. Quedā vō medicie sumūt no-
 mē a cōpositore q eas iuenit vel p⁹posuit. verbigra **A**de-
 tridatū d⁹ a metridato rege q ip⁹ p⁹posuit vel iuenit. et
 tyriach⁹ magua ab andromacho et ideo tyriacha andro-
 machi denomiat: et diarodō abatis dicit ab abbate q
 eā p⁹posuit et sic de alijs multis. **Q**uedā vō sumūt d⁹
 nominationē ab aliq simplici medicia q ē basis et funda-
 mentū in illa cōpōe: vel qd de ea magi igredit i illa p⁹pōe
 et in ea obtinet p⁹ncipatū. verbigra sic sūt pille de sapio et
 pille de bdelio et d⁹ turbit: p⁹ le de sarcocolla et diagalā
 ga: et diaciminū. diaprassiu. diacalamētū et mltā alia.

Quedā vō sumūt denominationē a nūero mediciaz
 ingredientū icis verbigra tyriacha diatesserō d⁹ p⁹fectio
 q⁹tuor rez. a dia qd ē p⁹fectio et tersserō qd ē q⁹tuor qsi ti-
 riacha quattuor rez q: in ea res quattuor igrediunt. Et
 vnguentū trifarmacū d⁹ a tribus medicis q eius cōpōem
 igrediunt. a tria et farmacō qd ē medicia qsi vnguentū tri-
 um mediciaz i eo igrediētū Et pille cōmunes dicitur
 pillule trimeron ex trib⁹ rebus igredientibus eas sic ē alo-
 es mirra et crocus.

Quero qsi repit i aliq recepta. **R**.
 agarici reubarbari an pres eqles i mensura et nō i dosi:
 quomō itelligit. **S**ico qd itelligit fm q⁹titatē ad oculū
 et nō fm dosim ad pōdus. **I**ta at q⁹titatē ad oculum
 d⁹ tibi medicus limitare. verbigra si capis de agarico ad
 q⁹titatē nucia cape de reubarbaro tantundem.

Quid ē hoc qd dicit in receptis mediciaz solutiuz
Medicia fortis debilis. et medicia debilis fortis.

Dico qd medicia fortis debilis est medicia fortis virtu-
 tis et opatiōis et debilis i dosi. vt scamonea: turbic: et esu-
 la: que oēs sūt fortes i virtute et operatione: et tñ sūt de-
 biles in dosi: q: de eis debent medici parum dare.

et vñ

et

Sed medicina debilis fortis e conuerso scilicet debi
in virtute et operatione vt castia et mana et fortis in dosi
qz de eis damus multum. vnam. 5. vel. 5. 1. 5.

Quomodo inteligitur illud quinto canonis auicen
ne primo capitulo in antidotario suo quando dicit. Et
parum earum melius est plurimo.

Dico qz intelligendū est de simplici medicina isto vi
delicet mō: quod si medicus pōt facere cū vna tāū sim
plici medicina nō bz facere cū multitudine medicinarū.
Unde sic itellige qz par eaz. s. medicinarū simplicium ē
melius plurimo earum idest multitudine earum: qz na
tura gaudet simplicibus.

Si qs quereret quid iporat hoc nomen electuariorū.
Dico qz tāū ē dicit electuarū qz ū electū ex varijs: qz
ex multz et varijs rebus electuaria cōficiunt cōmuniter.

Et differentia electuariorum est multiplex.

Quia quedam sunt electuaria dulcia: quedam ama
ra: quedam acria: vt diaprunis et diaramarindis.

Quid importat in recepta.

Recipe torretiarum de semi.

Respōdo et dico qz torrelle idest bistortelli. de semi.
idest de simula. vel de illa regione que dicitur semi.

Si quis peteret quare dicuntur medicine opiate.

Dico qz ab opio opiate dicunt et nō debēt exhiberi añ
sexū mēse nec debēt vēdi ab aromatarijs añ sexū mēse.

Quia dicitur ut medicine solutue.

Dico qz ideo dicuntur solutue bz habent corruptos
humores soluitere idest educere et euacuare.

Quid importat in quarta distinctione damasceni cū
dicit de conditis: quid sunt condita.

Dico qz conditā idem est qz preparata. et sunt multi
plicia. nam quedā sunt ex fructibus vt citracitonia pira

Quedā sunt ex radicibus vt zinziber conditū yrlngi.

Et quedā sunt ex floribus vt rose viole. ex quibus fit
zuccarum rosatum: violatum. borag. natum: et similia.

Si quis quereret. Quid ē Looch: Dico qz Looch ē
Syrup⁹ inspissatus ad modū electuarij: et aliquic
viscosū actū vt labatur in dispositiōibus pectoris.

Et si aliquos: Looch est viscosa: et mucillagino
sa etfectio: vt diu resistat cū in ore tenet bz labi: et paulatī
deglutiri contra dispositionem pectoris: et pulmonis.

Et quedā Looch sunt delectabilia: et qdā horribilia
Quid ē Dyapendio. Est leuis etfectio: et dia qd est
etfectio: et pendia leue: qñ leuis etfectio: qz bz pect⁹ et gut
tur lenire. An pēdie. et lenificātes guttū pect⁹ et plmonē

Quid est Zulep.

Dico qz Zulep tantum importat quantum clarifica
ta potio: vel clarus liquor potabilis.

Unde vt plurimum omne Zulep est ledatiuum si
tis: et confortatiuum virtutis.

Quia aliqz Zulep habēt sitim sedare et mitigare. et ali
qua habēt etfortare cor: et virtutē et dicunt. Zulep cordia
lia cū perle. et lapides precio si ponuntur in eis.

Et aliter Zulep ē clar⁹ liquor potabil⁹ ex aqz distil
lat⁹ et zuccaro cōpositus. vel ex iuccis et pōt et aromaiza
tus et nō ad sitiz extinguendū. et ad virtutē confortandā.

Unde Zulep⁹ Zulep⁹ idest clarificare.

Atem pot fieri Zulep longū idest pauce vel breuis d
coctionis ex aquis stillatis et zuccaro cū aromatis vel
sine sed pauca diebus durat pceptue in estate et fit vt si

placabilis ad potandū: sed in estate nō ita durat.

Unde in estate Zulep et syrupi quos vis seruare de
bent habere longam coctionem sine cocturam ne ex cali
ditate estatis ebulliant et in acetositatem conuertantur.

Quid est Syrupus.

Dico qz Syrupus est liquor potabilis etpositus ex suc
cis vel seminibus et radicibus. vel fructibus cū melle vel
cū zuccaro et cū speciebus aliquando aromatzatus.

Et pōt esse simplex ex paucis rebus et etpositus ex ml
tis rebus acetosis vel nō acetosis. aptus ad aculterandū
vel ad digerendū materiam peccantē in morbis.

Isto. s. modo refrigerando sanguinē et alios hūores
calesctos. vel calefaciēdo frigidos vel subtiliād: grossū
humorē: vel igrossiādō subtile: qz bz medicos nihil aliō
ē digestio quam grossi subtiliatio et subtilis ingrossatio.

Unde aliqz medici vocāt eos digestiua: et aliqz diuisiua
qz habēt malos hūores a bonis diuidere et sequestrare.

Et dicitur a fir qd est cōfectio et opo idest succus. ide
syrupus idest cōfectio vel cōpositio liquida de succis.

Rognoſcitur autem quādo Syrupus est bene coctus
quando ponitur inter digitos: et adheret eis cum quadā
viscositate: vel quando ponitur super lapidem marmo
reum limpido: et aqualiter coagulatur.

Sapa est vinum coctum vsqz ad spissitudinem: et fit
ex multo recenti tempore vindemiarum.

Quid est Rob: vel robur.

Dico qz rob vel robur est succus inspissatus ad mo
dum sapor: vel mellis.

Quid importat miua.

Dico qz miua idest confortans: quia fit ex succis ha
benibus confortare stomachum: et fit ex succo piro: vni:
vel citomorum cum zuccaro: et potest fieri miua simplex
sine speciebus: et aromata cum speciebus.

Simplex datur febriçantibus: aromatica vero dar
tur non febriçantibus.

Quid est trociscus.

Dico qz trociscus est compositio quedam ex diuersis
puluerib⁹ et spēbus: mediāte aliquo liquore aggregata.

Et dicitur trociscus a trociscos quod est rota: qz tro
ciscus est similis rote curtus.

Si quereret quomodo est intelligendū illud quod
ponitur in recepta: vel in descriptione trociscorum de al
kekengi.

Cum dicitur primo boli armeni: postea prope finem
eiusdem recepte dicitur boli absolute.

Dico qz per boli absolute intelligitur terra sigillata
que in multis proprietatibus est similis bolo armeno: et
abhuc habet excellentiores virtutes eo.

Quid est dictus trocisci Alandal. Dico qz sunt tro
cisci de colloquintida.

Quid est suffus. puluis

Dico qz suffus idest puluis.

Quid dicitur fiat puluis subtilis sicut alchochol quid
est alchochol

10.

Condita
preparata

Looch
viscosus
actus

Dyapendio

Zulep
clarus
liquor
potabilis

[Marginal notes on the right edge of the page, partially cut off and difficult to read.]

Dico qd alchochol sunt aethomi apparentes in spera solis ad modum subtilissimi pulueris qui vix tactu comprehenduntur.

Quid est pillula.

Dico qd pillula dicta est a rotunditate: quasi parua pila: qd ad modum parue pile est rotunda.

Uel dicitur pillula a pilo qd antequam pillule conficiantur multum laborant aromatarij in pistando eas in mortario cum pilo idest pistillo.

Et nota qd pillule no debent esse antique nec indurate ad modum lapidis: qd tunc valent. Unde pillule cu tra fuerit sex menses no habent virtutem & melius conseruantur in magdalonibus quam in puluere.

Quid est dictu pillule cochie idest capitales a cochos quod est caput.

Quid est dictu pillule allefangine idest aromaticae.

Quid est emplastrum. est dura confectio vt plurimu respectu vnguenti & fit sine oleis.

Quid est vnguentum.

Dico qd vnguentu dicit ab vnguendo: & est mollis confectio respectu emplastru: & fit ex oleis adipibus: & cera: aliqui cum speciebus vel pulueribus: & aliqui sine eis.

Et Nota vltterius sicut aloes est vt plurimu ma pillulaz ita cera vt plurimu est materia vnguentorum.

Quid est vinctio.

Dico qd vinctio est omnibus liquidior: ac mollior: & fit comunitur: aut ex oleis sine cera: vel si aliquid cere: ponitur valde modica.

Si qs interrogaret quotupliciter sunt olea in medicina.

Respondetur fm doctrinam Aesculapii: in antidotario: in duodecima distinctione de oleis.

Et dicas qd tripliciter sunt olea: qd quedaz sunt per expressionem: vt oleum de amigdalibus dulcibus: amaris & de nucibus: & de auellanis: & de crisolomis.

Et quedaz olea sunt p impressione vt oleu rosatu violatu: ranomillinu: anetinu de lilio yrinu & sambucinu.

Quedam quidem olea fiunt per resolutione: vt oleum de frumento sinapium: & oleum de frassino.

Si quis quereret quid est oleum onfacinum: & quotupliciter fit oleum rosatum.

Dico qd est oleum ex oliuis immaturis factum.

Pro quo nota qd oleum rosatum fit dupliciter.

Primo ex rosis incoplettis: & ex oleum onfacino: & tale oleu est satis frigidum: & stipticum & confortatiuum.

Secundo potest fieri oleum rosatum ex oleo oliuarum maturarum: & tale oleum est magis anodinum: & doloris sedatiuum: & no est frigidum tantu: sicut primu.

Nota bene hos infrascriptos versus: vt melius intelligas supra scripta.

Tunc embrocamus: cu mēbra liquore rigamus.

Tunc cathaplasma facis cum succu ponis & herbas.

Dicitur Epithima: de succis vinctio pura

Ambra que faccellas sacco pleno medicina.

Si puluis iacitur: proprie sinapissima vocatur.

Si fumum recipis: est suffumigatio dicta.

Dicitur emplastrum: queuis confectio dura.

Cum spongijs madidis: fit fomentatio sola.

Unguentum faciunt: olea cera cum speciebus.

Summa cautamus: sed infima scarificamus.

Quid est rosaleon.

Dico quod est oleum rosatum a radon quod est rosa & oleum quasi oleum rosatum.

Quid est Rodozacara.

Dico qd est zucarum rosatum a radon quod est rosa & zacara zucarum. Inde dicitur zucarum rosatum.

Quid est Rodomel.

Dico quod est mel rosatu cu folijs rosaz pmanens

Quid est elemabin. Dico qd est mel rosatum colatu

Quid est mellicratum & ydromel.

Dico qd est aqua mellis.

Quid est Sechantabin. Dico qd est syrupus acetosus.

Quid est oximel. Dico qd est compositum ex aceto & melle: & est simplex & compositum. Et dicitur ab oximel quod est acetum & melle.

Quare dicit oxizaccara: cum i eo non intret acetu.

Dico qd oxizaccara dicitur ab oximel quod est acetu videlicet succus granatorum acetosus: & zaccara zucaruz

Pro quo vltterius nota qd aliquado no ingredit acetu in huiusmodi oximellibus: s; succus granatorum acetosus & ideo ab illis granatis acetosis dicit oxizaccara. S; ali q vo ponit vtz acetu in oxizaccara: vt nicolans.

Quid est dictu yerapigra & vnde dicit. Dicitur qd yerapigra dicitur a vera qd est sancta & pigra idest amara inde yerapigra idest sancta confectio amara.

Quid est vera colloquintidos. dico qd est confectio facta de colloquintida.

Quid iportat & vnde dicit tyriaca a tyro serpente: vt ab alia re: dicit qd tyriacha no dicit a troiscis tyro: qd si sic esset sequeretur qd alie tyriace. in qbus no ingredit tyru no essent tyriace qd tu est falsum: qd tyriacha diateseron e tyriacha: & tu i ea no ingredit tyru: s; tyriacha dicitur a tyro grece qd e venenu: & ycos confectio alias medicina. Inde tyriaca dicitur medicina contra venenu: & e domia medicinarum.

Queritur quot res ingrediuntur tyriacha magna.

Respondeo qd e distinguendu: qd ingreditur in ipsa tyriacha: qd dicitur composita: vt troiscis de tyro & troiscis de galla.

Et quedaz sunt simplicia: sed comunitur dicit qd numerando composita est simplicibus omnia ingredientia tyriacha sunt numero. lxxij. & duo liquores. s. mel & vinum. a

Si queratur quanto tempore dicit ipsa tyriacha stare dicit pensata antequa conficiatur.

Dico qd dicit stare p sex menses & bandiri ad hoc. qd si aliquis medicus vel docta persona vellit contradicere: qd possit venire a circustantibus & locis ad disputandu & contradicendu: si opus fuerit.

Si queratur vtrum tyriacha sit frigida vel calida in complexione sua. Si dicit qd est calida: quare ergo vsq ad tertium mensem stupefacit & infrigidat.

Secundo ad id arguitur sic cum peccis calide in positione tyriache excellant & predominantur frigidis. quare ipsa tyriacha ponit frigida: vsq ad sextum mensem.

Ad hoc dubiu respondet: qd tyriacha tripliciter dicitur in eius tria tempora: qd vel e infans. i. nonella & valde recens: & sic vsq ad sextum mensem est frigida & no calida curatio talis: qd no obstante qd i tyriacha in tyriacha ingreditur plura simplicia calida qd frigida: qd tu dosis opij ceteris paribus est maior: qd dosis aliarum rerum: referendo singula singula: & ipsu opiu est valde de mpe substantie no potest ipsa ante sextum mensem esse bene fermenta a. nec

Sarracena
Rosae
Mel rosae
Hydromel
Sechantabin
Oximel
Oxizaccara

Summa cautamus

ad vna3 formam reducta. qz tot 7 tanta simplicia nō pos-
sunt in tā paruo tēpore in se esse bene cōtracta in qua-
litatebus 7 cōplexionibus suis ita qz minimū eius tan-
gat minimū alterius. 7 p̄cipue pp̄ ipsū opū quod val-
de resistit fermentari: cū sit frigidū: in quarto: 7 substan-
tie dure atqz demp̄sill̄ me pp̄ que oīa ad minus requirū-
spaciū vntus an̄: si d̄z bene fermentari: 7 ad vna formā
seu p̄plexionē reduci: qre an̄ anū at̄ sc̄p̄ ē fr̄a 7 stupefacit

¶ Idōt cōsiderari secūdo: quantū ad eius secundā eta-
tem. quando est inuenis. s. a secūdo āno vsqz ad vige-
simū: 7 sic est calide complexions.

¶ Tertio vero ḡsiderat quando est in primo senio. s. vi-
genti ānorū. 7 tunc est melior: 7 minoris caliditatis q̄
erat in iuuentute sua: 7 tūc medici possunt tucius vti ea.

¶ Queritur cū nō habentur troisci de tiro. quare mo-
derati medici ponunt loco eoz troiscorum troiscos ex
vpiamo 7 tormentilla: qz isti sūt valde cōtra venenū: 7
ideo quando nō possunt haberi troisci de tiro loco eo-
rum ponunt istos.

¶ Si queritur in quo vase melius conseruatur tyriaca
¶ Dico qz in vase plumbeo: cū ipsū plumbeū sit frigi-
dū: 7 valde. vnde in eo nō potest ipsa tyriaca eoz: im-
p̄ nec cōsultione facere: nec malā qualitate a plūbeo acq̄re-
re: cū plūbeū sit amētū 7 dulce. S̄z i auro meli⁹ ḡseruaf.

¶ Aliqui vero ḡseruant eam in vitro. s. in vasis vitreis
In argento non autem ita bene conseruatur.

¶ Si querit quōt ānis durat tyriacha Dico qz inferi-
us dicitur. sed fm̄ Auenennam quinto canone durat an-
nis triginta vsqz ad quattaginta.

¶ Si quis querit quid est metridatū. Dico qz est sin-
gularis cōfectio ad modum tyriache a metridato impe-
tore inuenta: 7 est valde cōtra venenū. 7 habet quasi om-
nes virtutes quas habet tyriacha: 7 nō datur de eo au-
te sextum mensem: nec etiam vsqz ad annum.

¶ Nota et qz nulla medicina ep̄ata dat an̄ tēp̄ m̄sez.
¶ Si quis querat qd est p̄ccuo. Dico qz p̄ccuo. i. si-
mul factio 7 veniatur a cōfectio ḡfici: qz ex pluribus re-
bus cōficatur: 7 potest esse solida seu dura 7 pot̄ et moll̄

¶ Si q̄ querat quare tyriacha diatesseron sic noiaur.
¶ Dico qz a quattuor rebus ipsam ingredientibus di-
citur diatesseron: tesseron. n. ḡre celatūne quattuor.

¶ Quare 7 vnde dicitur diaphne. n. Dico qz diaphne
id est cōfectio de dactylis.

¶ Quare dicit trisera. Dico qz trisera. i. tribus 7 infir-
mis conferens.

¶ Quare 7 vñ dicit diorodon abbatis. Dico qz dicitur
a dia qd ē cōfectio: 7 rōdon rosa: q̄ cōfectio rotata
vñ de rosis: 7 abbat̄ dicit ab abbate d̄ curia q̄ eā p̄p̄oluit.

¶ Quid importat electuarium e eicophim. Ad d̄ne
dico qz electuarium eicophim id est ep̄icopi.

¶ Quid est Sief. Dico qz est medicamen solidum
ad oculos clarificandos factum: ad modum parui sup-
positi: qz distemperatur: 7 liquescit. 7 i oculis iponitur
vñ opportunitas requirit. Et aliquando conscribare
Sief. in cute cū aqua seniculi: vel cum aqua approp̄ia-
ta: 7 oculis illa aqua imponitur.

¶ Collirium. Dico qz est aqua cōposita p̄ ocu-
lis lippis: 7 obtalmiatis vel est medicamē liquidū p̄ ocu-
li sinfirmis: 7 cola ut per filtrū d̄n̄ sit: 7 ideo collirium di-
citur vñ: qm̄ oculo exprimit 7 colatur vñ opus fuerit.

¶ Quid est cōfectio albesire. Dico qz ē cōfectio vit̄ albe.
¶ Quare 7 vnde dicit vnguentū trifarmacōn. Dico
qz vnguentū de tribus medicinis. Farmacōn. n. medici-
na dicit. Vnde qz tres medicinis. i. tria simplicia ingre-
diunt eius cōpositionē: scilicet litargariū. oleum. 7 acetū
7 ideo tria farmacōn dicitur.

¶ Quid est diamargariton 7 vnde dicit Dico qz ē cō-
fectio cordialis ex duobus generibus margaritarū p̄fo-
ratarū 7 nō p̄foratarū que in eo ingrediunt: dicit a dia
qz est cōfectio 7 margaritis quasi cōfectio de margaritis.

¶ Quare dicit in terra sigillata. Dico qz vera terra si-
gillata est ḡra venenū vnde antiquo tpe erat tāte virtus
7 sublimitas vt reges eā p̄p̄usqz 7 secretis eoz sigil-
lis sigillauerit vt cognoscere ab alia terra q̄ adulterabat
7 sophisticabatur sed hodie nō sic ē qz raro reperit bona

¶ Quid est alipta muscata. Dico qz est mixtura aroma-
tica in qua muscus ingreditur: vnde alipta. i. mixtura.
¶ Quid est ramich. Dico qz ramich est quedā mixtu-
ra solida quarūdam rez aromaticarū pro maiori parte
stipticarum: 7 ingreditur emplastrum de gallia descrip-
tione melius: 7 etiam ingreditur in troiscos de terra sigillata

¶ Si quis queret qm̄ in vna recepta inuenitur vna res
cuius plures sūt species quā illaz rerū debemus intel-
ligere verbigrata cū scribitur in vna recepta. R. spice:
7 nō dicit quā sp̄icā: vel cū dicitur. R. rolay: 7 nō expli-
cat albay vel rubeay. vel. R. gūm: vel. R. castie. R. flo-
racis. 7 nō explicat quā sp̄icā flozacis qd exequendus per
ipsum aromatatum. Ad hoc respōdetur qz debemus i-
telligere specie digniorē verbigrata qm̄ reperit rea. sp̄i-
ce: intelligitur sp̄ica narā. 7 cū dicitur. R. rosarū: intelli-
gitur rubearū: qz rubea p̄valent albis in virtute. Et cū
dicitur. R. gūm: intelligitur ar. bica. Et cū dicitur. R.
castie: intelligitur lignee. Et cū dicitur. R. flozacis: itel-
ligitur rubea seu calamite quod idem est 7 sic de alijs.

¶ Nota fm̄ philosophū a digniori d̄ fieri denominatio
¶ Nota qz aromaticarū nō debet auctoritate p̄p̄ia si
ne licentia medici in receptis ponere quid p̄ quo. i. vñ
re pro alia quādo caret aliquo simplicio: qz in hoc posset
errare: sed d̄z omnia facere cū dispensatione 7 aucto-
ritate doctissimi 7 fidelis medici. vnde tēpore meo illustris-
simus rex aragonum puniuit acriter tu puer cōdēnauit
neapoli quēdā eius aromatatum: cui medicamē ma-
iestatis ordinauerit quoddā electuarium coraciale In quo
ingrediebatur coracali albi: 7 ille aromatatus nō habe-
bat sed cōbustant coracallos rubeos: qui ex cōbustione ef-
fecti sūt albi: vnde hoc venit ad noticiā domini regis: 7
sic ille fuit cōdēnatus in nouem milibus ducatis 7 de
cetero noluit eum pro aromatario.

¶ Quando reperitur tabeth in receptis quid est: dico
qz tabeth. i. zucarum candi.
¶ Quid est zucarum candi. dico qz zucarum canditū
7 est induratum ad similitudinem cristalli. Ad d̄cus. n.
facie. di ipsū ponit seruitor. lege ibi 7 reperies.
¶ Quid est quando reperitur in receptis candi rosati
vel violati. dico qz zucarum canditū: 7 induratum qd
reperitur in fundo vas̄is vbi recenditur. Zulep rosatu

ramich

Theriac
durat annis
30 vsqz ad
40

AB.

Bursarius

violatū: aut syrup⁹ rosar⁹ v⁹ violat⁹ **Q**uid sūt dāc
cili heurō. **S**ico q⁹ sūt dactili hui⁹ pūncice seu de key
ro sarracenoꝝ. **Q**uid sūt tortelli de sē. **S**ico q⁹ sūt
bistortelli d⁹ s⁹tra. **Q**uā dicit⁹ syrup⁹ dinari v⁹ d⁹ bisā
tis cū i eo bratte bizācie nō igredient. **S**ico q⁹ talis sy
rup⁹ ideo dicit⁹ syrup⁹ diari v⁹ d⁹ bizātijs: q⁹ bizātiuz in
arabico idē est q⁹ ducar⁹ v⁹ aliū gēns d⁹naris: vnde sicut
ducati v⁹ dēarij apud hōmes sūt carissimi z p⁹ciosi ita ē
ille syrupus apud medicos: z etiā apud infirmos p⁹pter
opimā operatiōez q⁹ iducit ztra oēs febres opilatiōim
z p⁹pter sātātē q⁹ facit acq⁹re que sātās est carior oib⁹
ducatis et bizācijs et omni thesauro mundi.

Quā illa g⁹fectio diacurcūe tā mior: q⁹ maior q⁹ po
nit damascūs in p⁹ma distictiōe d⁹ electuarijs ztra idro
pissidicū diacurcūa cū i ea nō igredient radices cucur
me. **S**ico q⁹ dicit⁹ diacurcūa a croco qui crocus apud gr̄
cos d⁹ corō q⁹ igredit i ea bōa q⁹ tite. Et q⁹ vocabiliū ē
corruptū d⁹ diacurcūa v⁹ aliē dicas q⁹ id d⁹ diacurcūa
q⁹ illa g⁹fectio ē citria ad silitudinē curcūe q⁹ ē radix val
d⁹ citria et amara sat. **Q**uid illū q⁹ d⁹ v⁹ i sic rece. arōa
tici rosati d⁹scriptiōe gab. **S**um⁹ arabici dragagātū añ
z. ij. duas pates alteri⁹. **S**ico q⁹ q⁹do dicit⁹ duas par
tes alteri⁹. itelligunt⁹ d⁹ie ptes alteri⁹ scilicet dragme z
sūt scropuli duo cū q⁹libz dragma ex trib⁹ scropulis z
sūt. **Q**uid ipozat h⁹ nomē Sazenea idē ē q⁹ secūdās
z generatiōez facies. **Q**uid ipozat h⁹ nomē diārosō
Sico q⁹ idē ē q⁹ electuariū vtilitatū. **Q**uā sūm da
masceā i p⁹mo libro d⁹ solatiōe medicinaz. **S**caōnea
bz teri grossomodo cū pōtur i pillulis v⁹ i al⁹ solati
nis. Et reubarbaz bz teri s⁹bitilē: z colloquitiū s⁹bitilē
sime. **S**ico q⁹ scāōneā vald⁹ nocina s⁹oacho z valde
serosa: vnde si pulverizaret subtilē intraret porositates
s⁹oaci z lōgo tēpore naufearet z s⁹tiaret s⁹oachū: z cōse
q⁹nter cor magis lederet viciniate q⁹ bz os stomachi ad
cor z appetitū dēi⁹ceret. **A**lia at ratio z bona q⁹ me
dicie solutiue laboriose v⁹ scanōca. turbit. euforbū p⁹ter
colloquitiū d⁹bet grossomodo teri z pulverizari talis ē
v⁹ sūm g⁹ratūe lōgiore morā in s⁹oacho faciāt ad hoc vt
h⁹iores ab extrēis pub⁹ ad s⁹oachū attrahāt z sic euacū
tur. **A**liā si subtiliter pulverizetur ex earum subtilita
te possent villis stomachi adherere z possent eos scinde
re: z excoziare vt cum hoc ad disinteriam procedere
vt scāōnea euforbū z silita.

Ad laxatiue vō s⁹bitilē
sūt exterēde vt sūi s⁹bitilitate facili⁹ incorporēt⁹ z suos ef
fectus citissime g⁹septur. z b⁹ qdē plurimū ē g⁹seruādū in
g⁹fortatiuis z restauratiuis electuarijs. **R**eubarbaz
vō qdē laxatiū leue z medicia b⁹ndi. bz s⁹bitilē zteri z
pulverizari q⁹ p⁹cipalit⁹ ex p⁹petate sua bz colerā q⁹ s⁹biti
lis ē d⁹ncez. **E**t q⁹ ipsa colera ex s⁹bitilitate sua ibiut in
terdū i portis s⁹oaci z epatis. ideo reubarbaz bz s⁹bitiliter
teri vt possit illas porositates intrā z ipsā colerā facili⁹
educēz. **C**olloquitiū vō s⁹bitilissime pulverizari q⁹ ē
vald⁹ violēta z ē s⁹bitilitate rarissime z spōgiōse vt dū intraret
vacuitates stomachi vel epatis: aut itestioꝝ ita tūcheret
z ingrosare ex h⁹ioab⁹ ibi repus q⁹ extēderet z torque
ret cū magio dolore oia mēbra p⁹dicta. **S**z si fuerit subti
lissime pulverizata nō pōt illud facer⁹: q⁹ minima seu mi
nutissima nō pōt intūceri nec inflari: z maxime si fue
rit cor et cum appropriatis. **P**ro quo nota q⁹ nunq⁹
debet exhiberi sola: sed sociata z correcta cum alijs z dū

ponitur in decoctione clisteriorum ligetur in pecia: q⁹ si
non ligata decoquantur possit ex casu aliquid remane
re in decoctione z dum fieret clisterium opisz aliqd eius
adherere intestin: is z in eis mortalem dolorem causare
vt plures imperiti medici z rudes aromatarij tā fecerūt

Nota etiam q⁹ quando aqua sola colloquitiū repe
ritur in planta sua nullo modo calligenda est sed potius
abijcienda est pernicioza: z venenoza. **E**t similiter
squilla que nascitur sine consortio aliarum est pernicio
sa z abijcienda. **Q**uare species z pulueres que ingre
diunt electuaria z pillulas z alias medicinas nō debet si
mal cōteri neq⁹ pulverizari simul s⁹z doctiaz dama. lib.
p⁹mo capt. de cōtrictiōe vt vbi gr̄ a spica garof. zinz
ber z gūmi macis cynamōi flores semia folia d⁹ptam⁹
termētiūla aristologia. zc. **S**ico q⁹ q⁹ p⁹dicta nō sūt cōsi
militis zplexiōis z i bē iō nō d⁹bet oia simul pulverizari
s⁹z seorsū aliq⁹. n. ex p⁹dictis sūt rare i bē vt macis cyna
momuz. z aliq⁹ sūt dēpsiois i bē vt garofili gūmi. asie
vō sūt i bē dēpsissime z valde cōpacte: ideo si simul cōte
runt erit male factū q⁹ illa medicia q⁹ ē rare i bē citi⁹ pul
verizaf z minus resistit cōtrictiōi q⁹ illa q⁹ ē dēse i bē z si
vltimus zteret cū illa q⁹ ē dure i bē tūc resoluerit z exala
ret v⁹tus eius z iō tūus ē z magis s⁹z canones doctorū
si q⁹libz medicia simplex p⁹ se z seorsū pulverizet z cōtera
tur zc. **L**z aromatarij nostri t⁹pis faciūt oppositū z ma
le s⁹z ois. **A**lterius possit aliq⁹ dubitari q⁹ sit aliq⁹ d⁹
coctio dinerlarū h⁹barū v⁹ radicū q⁹re nō facimus seoz
sū d⁹coctiōez illarū rez decoq⁹ndo q⁹libz rē de p⁹ se. sic fa
cimus trituratiōe dinerlarū rerū cū i s⁹libz de p⁹ se vt
docet. **A**d elue libro p⁹mo sūma secūda capitū. q⁹ rto d⁹
modo trituratiōis. **R**espōdeo z dico q⁹ sic fit i tritura
tiōe sic debem⁹ facere i decoctiōib⁹ oia sigillatū p⁹ ordi
nē decoq⁹ndo enā. s⁹re post alia. vbi gr̄a p⁹mo d⁹coq⁹ndo
radices q⁹ sūt dēpsiois subē: fo stipites. tertio folia. q⁹ rto
flores zc. **E**t ē minus debet decoq⁹ h⁹be q⁹ h⁹nt v⁹tutē iū
p⁹ctie folioꝝ: vt sūt rose: z relinq⁹ flores abstathiū lactu
ca zc. q⁹ h⁹be q⁹ h⁹nt v⁹tutē p⁹fidioꝝ z terretrioꝝ zc. **E**t
si aliq⁹ iustaret q⁹re melius nō possunt h⁹ac doctriā. **S**
ico q⁹ ipe melue loqtur doctis viris ne idē bis i p⁹icare ta
cuit. **A**liā ex doctria trituratiōis d⁹at itelligi doctria de
coctiōis. **Q**uare spēs z pulueres ponunt vltiate z
nō i p⁹ncipio i ipsa electuarijs z cōfectiōib⁹. **S**ico q⁹ i
electuarijs d⁹ melle v⁹ d⁹ zuccaro sēper spēs aromaticē d⁹
bēt vltiate pōi postq⁹ ab igne depōnūt ne ipse spēs reso
luat z amittat v⁹tutē. **Q**uerit q⁹re i hieme vt plurimū
vtimur cōfectiō. bus z electuarijs de mellei estate vō d⁹
zuccaro. **S**ico q⁹ mel ē valde calidius zuccaro ideo in
hieme magis v⁹mur predictis electuarijs cū melle sed
zuccaro magis vtimur i estate q⁹ ē minus calidū. **A**lia
rō ē q⁹ abo p⁹dicta. s. mel z zuccarū debēt p⁹portianari
ipsi tempis. **L**ū ergo mel sit calidū z tēpus hiemale fri
gidū: magis d⁹bemus v⁹ mele i hieme z cū zuccarū sit tē
peratiū z minus calidū ipso melle magis d⁹bem⁹ v⁹ zuc
caro i estate. **Q**uerit cōfectiōes solide de zuccaro q⁹nt
debent habere fortiozem cocturam in hieme vel i estate
Sico q⁹ in estate confectiones solide. debent leniozem
cocturam habere vt sint placabiliores z molliores denti
bus egrorum sed in h. eme debent fortius decoq⁹ vt mag
is conseruetur z vt magis resistat humiditati hiemis
vt sunt manus p⁹pi: electuarium regum electuarium de

pulueris zc

D. S. r. h. o

p⁹ h⁹be
d⁹ h⁹be
v⁹ h⁹be
z⁹ h⁹be
M. H. z
z⁹ h⁹be

gemis aromatici rosati & tria sandali. **¶** Zuleb vo
& syrapi & electuaria liqda: debet iestate bere fortiore et
melioze coctura ne forti calore estatis ebulliat & i aceto
sitate transeant. **¶** Querit vtz mel & zaccari sint opila
tura. Dico q oia dulcia sut opulativa pter zaccar & pas
sile. Et ideo oia dulcia inimicas epati & cansa i eo opi
latioez pter duo pdicta. Et ratio e q oia dulcia sut ami
ca nature vnde ipsa na adeo delectatur eis q mēbra at
trahit ea ad se atequa dgeratur: ex q i digestioe opila
tio generatur: & pēpue i epate & vme: q sm Aluicēnaz
res dulces ad faciēdū opilationē sut velocees. Sed nota
vltimus q oia dulcia cōueniūt & amicitur pulmōi & pe
ctoi si paulatim labātur & nō velocit trāsgluciatū: vt
mel sapa: zaccar: dactili. passile carice mube: cāna mell
peridie dragagātū: iayris & oēs pēs looch qz dulcia sē
lenitua & mollificatua pectoris & pulmonis & humidi
tati viscosorū repeta ruzū eis & sūr catari descēdentis
ad pectus & pulmenem.

De ligno aloes.

¶ Queritur quo modo cognoscit lignū aloes quando
est bonū. Dico q in quoz cognoscit. In colore odore
sapore & pondere. In colore qz debet esse nodosū fuscū
& obscurū coloris. In odore qz quādo cōburit sup carbo
nes facit fumū boni odore: & facit spumā & hoc est vni
secretū aromatariorū. In sapore qz sit amarū. In pon
dere vō cognoscit: parū de eo ponit i vno ciato pleno
aque non natat sed immediate pēnt fundum.

¶ Quid est hoc quod mesue dicit confectionē de rilo
aloes quādo dicit. R. rilo aloes crudo: quid est lignum
aloes crudūz est ne aliud crudūz: & est ne aliud coctum
& quomō cognoscitur. Dico q lignum aloes pōt esse
crudūz & coctum. Crudū. n. hz conditiones predictas:
sz coctūz cognoscitur a crudo qz mutat colorez: & etiam
efficatur magis stupitum & vltra hoc nō est ponderosūz
sicut crudū: sed valde lenius.

¶ Queritur vnde sit aloes. Dico q sit ex succo herbe
que zambana dicitur: & est herba aloes: vnde aliqui di
cunt q oēs tres species sunt ex succo pdicte herbe zam
bane. s. succotrinus epaticus & cakallinus: & aliq dicunt
q nō: sz cōtra q si sic esset vnde dicitur lignū aloes cuz
illa herba non habeat stipitem neqz lignum. Dico qz
reperiūtū plures species aloes vtputa tres. s. aloes suc
cotrinus ab illa prouincia sic nominatus. & aloes epati
cus quia assimilaf epati in colore & substantia & iste due
species: aloes sunt puriores: sed tertia species dicitur
aloes caballinus & tallis aloes est sicut sex alijs deterioz
& sit de predicta herb. zambana que non habet lignum.

¶ Alij dicunt & bene q lignum aloes non est lignum
ipsius aloes sed est lignum cuiusda arboris paradisi ter
restris: & venit hoc lignū ad indiam per impulsione in
fluuij paradisi. & est dictus ad similitudinem ipsius alo
es quia similitur ei in colore & sapore cum ipsū lignū
sit subnigrum & amarū vt aloes. Et vltra hoc dicunt
isti & bene quod omnes tres species sunt ex illa herba
zambana in diebus canicularibus estatis: vnde primus
succus illius herbe cum coagulatur & exsicatur in sole
dicitur succotrinus. **¶** Alius vero succus scilicet secun
dus dicitur epaticus. tertius vero succus qui e quasi sex
dicitur caballinus. **¶** Alij dicunt q sunt diuerse her
benon in genere sed in bonitate differentes ex quibus:

iste tres maneries aloes sunt sicut diuerse vne non i ge
nere sed in bonitate differentia vna faciunt.

¶ Quomodo cognoscitur balsamū quando est bonū.
¶ Dico q cognoscitur in colore odore & sapore ardore
& pondere. **¶** In colore quia est liqor: aliquo modo simi
lis oleo: sed est grossior & viscosior ad aliqualem tubedi
nem tendens. **¶** In odore: quia est odoris aliquo modo
rancida non placabilis. **¶** In sapore qz habet saporem:
pingu. dunt galline antiquate non recentis & ardet i
giture ac si esset oleum forte & antiquum. **¶** In ardore qz
si i oculis ponatur vna gutta de eo tantum ardorem in
oculo generat ac fulgurium forte esset i oculo per spaciū
vnius hore & vltra ita appareat q oculus ardeat & q ve
lit exire sed dimittit visum in eo statu in quo repent ip
do pōit i oculo. In pōdef cognoscit qz si vna gutta po
nat de eo i ciato pleno aque non spargitur sicut oleum
in aq: imo zglutiant & zdcipiat ad moū vni^o perle ro
tūde & imedietate pēnt fūdū & vltra h^o cuspide potes ip
sā gutta ab ipsa aq extrahere quia ad heredit cuspidi ip
sinecultelli & extrahitur tota gutta integra ab aqua illa.

¶ Et nota q cicatrices sbruladas & rēouendas perun
gendo eas cū balsamū e sblimus eo. sed est in magno
precio nec habet de eo nisi potes et magni domini quia
in mundo non est nisi vna vlea illaz arbustularum: que
vinea est magis soldani sarracenorum.

¶ Quid est mel tabarzet qd intrat in pfectioe de zinz
bere. quā pōit. **¶** Desue quia d zaccaro tabarzet verū e
q sit & repentur. **¶** Dico q mel tabarzet est mel albu
de celo cadēs ad modū rois sed est albius & aliqhtē de
psius quā sit mel apū & quasi tendit ad naturāz zaccari.

¶ Quomodo intelligit qd pōit mesue in d'criptoe si
rapi d acetositate auri in fine recepte cū dicit Accipe ex
eo scilicet zacco lb. viij. & sūde sup ipsū ex ulep claro de
purato libi. v. de quo Zulep intelligitur cū ipse nō spe
cificet. dico q intelligitur de solo zaccaro clarificato et
Zulepizato et in forma ulep redacto.

¶ Quomodo intelligit hoc qd sepe dicitur in receptis
¶ Adellis quod sufficit aut zaccari qd sufficit. **¶** Et in
vnguentis dicitur cere quod sufficit. Dico q intelligunt
quantitatis zuentens mellis vel zaccari que quāntas
valet species vel pulueres cuiuscumque conditionis fu
erit i se colligere et cōseruare ita vt mel aut zaccari nō
sit paucum et species multe aut pauce species et multūz
mellis vel zaccari nisi d precepto periusimi medici vel
doctoris aliter faciendum est. **¶** Consimiliter de cera
respectu vnguentorum. dicendum est quando dicitur
cere q sufficit quia aromatarius debet semper proporti
onare ceram cum oleis quia pro duabus vncijs olei me
dia. z. cere ponende est. Sed quando dicitur cere parum
tunc intelligas q debet esse vnguentum molle ita q o
leum debet ceram in aliquo superare: quia multa cera fa
cit duriciem in vnguentis et pauca cera facit molliciem
in vnguentis.

¶ Et nota vltimus q sicut aloes vt plurimum est ma
teria pillularum faciens bonam conglutinationem spe
cierū dāus et bonam corporeitatem pariformiter. cera
est materia vnguentorum faciens bonam conglutina
tionem et corporeitatem in eis.

De opio.

¶ Si quis petere vel interrogare potest ne fetoz ab

AB.

*Dulcia opulata
sicut sicut
passi*

*Dulcia opulata
sicut sicut
passi*

*Quo modo
cognoscitur
aloes
quando est
bonum
Dico quod
cognoscitur
in colore
odore
sapore
ardore
et pondere
In colore
quia est
liquor
aliquo modo
similis
oleo
sed est
grossior
et viscosior
ad aliqualem
tubedinem
tendens
In odore
quia est
odoris
aliquo modo
rancida
non placabilis
In sapore
quia habet
saporem
pinguē
dunt galline
antiquate
non recentis
et ardet in
giture
ac si esset
oleum forte
et antiquum
In ardore
quia si in
oculis
ponatur
vna gutta
de eo
tantum
ardorem
in oculo
generat
ac fulgurium
forte esset
in oculo
per spaciū
vnius hore
et vltra
ita appareat
quod oculus
ardeat
et quod
velit exire
sed dimittit
visum
in eo statu
in quo
repent ipse
dum pōit
in oculo
In pōdef
cognoscitur
quia si vna
gutta
ponatur
de eo
in ciato
pleno
aque
non spargitur
sicut oleum
in aqua
immo
zglutiant
et zdcipiat
ad moū
vni^o
perle
rotūde
et imedietate
pēnt fūdū
et vltra
h^o
cuspide
potes
ipsā
gutta
ab ipsa
aque
extrahere
quia ad
heredit
cuspidi
ipsinecultelli
et extrahitur
tota
gutta
integra
ab aqua
illa
Et nota
quia cicatrices
sbruladas
et rēouendas
perun
gendo
eas
cū
balsamū
e sblimus
eo
sed est
in magno
precio
nec habet
de eo
nisi potes
et magni
domini
quia
in mundo
non est
nisi vna
vlea
illaz
arbustularum
que
vinea
est
magis
soldani
sarracenorum
Quid est
mel
tabarzet
quod intrat
in pfectioe
de zinz
bere
quā pōit
Desue
quia d
zaccaro
tabarzet
verū e
quod sit
et repentur
Dico quod
mel
tabarzet
est mel
albu
de celo
cadēs
ad modū
rois
sed est
albius
et aliqhtē
de
psius
quā sit
mel
apū
et quasi
tendit
ad naturāz
zaccari
Quomodo
intelligit
quod pōit
mesue
in d'criptoe
si
rapi d
acetositate
auri
in fine
recepte
cū dicit
Accipe
ex
eo
scilicet
zacco
lb. viij.
et sūde
sup
ipsū
ex ulep
claro
de
purato
libi. v.
de quo
Zulep
intelligitur
cū ipse
nō spe
cificet
dico quod
intelligitur
de solo
zaccaro
clarificato
et
Zulepizato
et in forma
ulep
redacto
Quomodo
intelligit
hoc quod
sepe
dicitur
in receptis
Adellis
quod
sufficit
aut
zaccari
quod
sufficit
Et in
vnguentis
dicitur
cere
quod
sufficit
Dico quod
intelligunt
quantitatis
zuentens
mellis
vel
zaccari
que
quāntas
valet
species
vel
pulueres
cuiuscumque
conditionis
fuerit
i se
colligere
et
cōseruare
ita
vt
mel
aut
zaccari
nō
sit
paucum
et
species
multe
aut
pauce
species
et
multūz
mellis
vel
zaccari
nisi
d precepto
periusimi
medici
vel
doctoris
aliter
faciendum
est
Consimiliter
de
cera
respectu
vnguentorum
dicendum
est
quando
dicitur
cere
quod
sufficit
quia
aromatarius
debet
semper
proporti
onare
ceram
cum
oleis
quia
pro
duabus
vncijs
olei
me
dia. z. cere
ponende
est
Sed
quando
dicitur
cere
parum
tunc
intelligas
quod
debet
esse
vnguentum
molle
ita
quod
oleum
debet
ceram
in
aliquo
superare
quia
multa
cera
fa
cit
duriciem
in
vnguentis
et
pauca
cera
facit
molliciem
in
vnguentis
Et nota
vltimus
quod
sicut
aloes
vt
plurimum
est
ma
teria
pillularum
faciens
bonam
conglutinationem
spe
cierū
dāus
et
bonam
corporeitatem
pariformiter
cera
est
materia
vnguentorum
faciens
bonam
conglutina
tionem
et
corporeitatem
in
eis
De opio
Si quis
petere
vel
interrogare
potest
ne
feto: ab*

opio remoueri. **D**ico quod sic. **E**t si quera ur cū aqua medicinali cū quo simplici. dico qd cū alio pistado s. j. opij cū duob' capitib' allei. dū d' distillet becmixtura palebicū. s. ista aq' distillata de' in potu s'z discretioz qz mirabilē puocat sōnū. z erit sic se toz. z s' pulchz secretū nō ē oib' reuelādū. **E**t si qs h' secro nepharie plus fuerit pter qd ad 2p' medici male dicatur adeo.

De psilio.

Si qs q'reret psiliū qd intrat in medicinis vrputa in electuario s' psilio z in rege nicolai tēne calid' zplexiois v' frigid'. **D**ico qd semē psilij habz duplicē zplexioez qz ex parte exteriori. s. in ei' cortice ē frigidē zplexiois z ex ei' cortice fit mucillago psilij. z talis mucillago q' ē frigid' zplexiois ponit in electuario s' psilio. z in rege nicol. q' fit ad puocādū sōnū. talis mucillago fit pōendo psiliū in ifusidē in aq' tepida v' in alia aq' distillata s'z p'ceptū medici. z nō d'z lōgo spacio stare in ifusidē s'z quēti tēporē. qz p' lōgā ifusidē posset acq'ri caliditas a s'bstātia iteriori q' qdē iteriorē s'bstātia ē calid' zplexiois. **E**t sic habes q' psiliū ē frigid' zplexiois q' r' ad corticē. z calid' de zplexiois q' r' ad iteriorē substānciam z medullam.

Sequit' ha particula q' tractat d' declaratiōem omniūz medicinarū z ppositaz i antidotario nicolai. d' scri' ptarūz.

Onsēq'nt' zdescēdētū ē ad d'clarādū nomiatio medicinarū z ppositaz i antidotario nicolai d' scripta r'ū v' magis b' v'it' z subcīte significatio eaz nota sit oib'. z p'cipue arōtariis alijs iunēb' p'ctica icipiētib'.

Nō erg' expectes h' ame audir' nisi declaratiōē vocabuloz ipaz medi. valō p'pēdiōse z nō vtutes eaz q' carū virtutes medicinarū nicolai amplissime ponit.

Nicolans itaque primo i probemio sui antidotarij dicit q' si quis interrogaret quot requirantur in oī vera dispensatione. dicas tria.

Primū est vt omnia equaliter idest conuenienter ponderentur taz in specie b' q' i gūmis et herbis s'z pōdus vniuersū qz rei.

Secūdo vt nō sint nimia tēporis vetustate zstūpta.

Tertio vt herbe radices z semina congruis temporibus sint collecta. z q' in congruis locis reposita cōseruent' z ab extrīecis alteratib' corūp' aut marcesser' nō possint vtputa a s'uo hūiditate l' pluuia puluer' v' sole.

Quod requiruntur in conficiendo.

Dico s' m' qd p'callegato loco dicit nicolans q' tria requirunt i conficiendo. s. mell' puritat' z q'ntat' q' sufficit et cōlis. i. conueniens specterū ac pulueris triturato et tribellatio z in syrups aque cōsumptionis decoctio.

Quare mel ponitur in medicinis.

Dico s'z nicolai ibidē q' trib' de causis mel pōit in medicinis. **P**rioad zseruandū nā p'ceteris liquoribus mel est maxie zseruatiū. **S**ecūdo qz est valde mōdificatiū. idest correctiū malicie medicinarū z p'cipue solutiuarū. **T**ertio qz sua dulcedine amari tudinem temperat spacerum.

Quot requiruntur in purificando vel decoquēdo mel. **D**ico duo. **P**riō nō sit parū coctū ne sit aquosū. **S**ecūdo ne sit nimis coctum v' qz ad duriciē s'z medio cruer' z sit bene dispumatus. **C**ognoscat' at mel d'bitē coctū q' adheret v' gūis z q' n' ispiat' cū frigescat sup lapidē. **A**lumo nicolans dicit i illo p'hemio q' specierū aut pulueris trituratio vel cribellatio fit duobus mōis. qz in electuariis nō solutiuis spēs deb' ēt subtilissī

me puluerizari z d'ri cribellari. **I**n alijs vō medicinis z p'cipue laxatiuis debent esse grossiores z nō ita s'bhilē puluerizate vt sui grossiti. mozā i s'ōachō trahāt z sic euacuent. ne ēt subtilitate sui vili s'ōachō adherēdo. eo qz discidēdo z excozādō. distinteriā generat vt scamonea enforbiū z silia. **N**ō laxatiue vō subtilissī me terēde sūt vt suis d'ulitate cur' icorpozent' z suos effectus citissime cōsequunt'. **E**t hoc quidem plurimum est obseruandū in confortatiuis z restauratiuis electuarijs.

An antidotariū ē liber cōtinens antidotaz. antidotū. n. est cōtra datū. i. cōtinuēs medicinas approbatas z experi mēta cōtra morbos data. **E**t nota q' antidotariū nicolai p'cedit s' m' ordinē alphabeti. qz ponit p'imo medicamina icipiētia ab. a. deinde ponit illa q' icipiunt ab. b. z sic per ordinē alphabeti vsqz ad. z.

Aurea. A.

Incipit ergo ab aurea alexandrina qd. ergo signi ficat z vnde dicitur. **D**ico q' aurea d' ab auro alexandrina vero ab alexādō peritissimo philoso pho a quo fuit inuenta z composita.

Adrianum dicitū ē ad adriano romanorū impatore qui illud composuit.

Acharisuz sine munere interpretatur qz sine mune re patientis sanat catarrum.

Athanasia idest imortalis. quia sepius hoies liberat ab extremis mortis.

Alcancolon idest nūcium bonum.

Antimeron idest contra mortem.

Antidotum emagogum idest menstruaem sangui nem educens prouocat enim mensura.

Blācha d' q' alb' purgat hūoz. s. i. flegmaticos.

Benedicta d' qz ab oib' aquib' sumit benedicuntur.

Benedicta transiberia qz transiberi. rōe fuit in ceta.

Cōfectio alipte muscate alipta. i. mixtura ztra asma.

Cōfectio gallemuscate. galie quia in galia prouicia reperta fuit.

Cōfectio vere. i. p'ciosa medicine.

Dia idest confectio.

Diamargariton d' a dia q' ē cōfectio z duob' genere ribus margaritarum perforatarum z non pforatarum.

Diacameron. i. ducens. hominē de morte ad vitā.

Diamoronta mors celsi dicitū. latine amoris rubi.

Diatos d' qz fit ex florib' d' olibāo. i. rosīs marū.

Diasatiriō a radicib' satirionū d' satirias. n. grēce latine virge erectio qz facit homines potentes ad coitum z incitat virge erectionem.

Diaprunis vel diamalescēna prunis damasceni d'.

Diaprasitū a prasitio viridi. idest marubio quod intrat in eo plūquam de alijs.

Diazolibanum dicit' ab olibanō q' ibi ponitur

Diarodō abbatis dicit' arosis q' intrat i eo plūq' de alijs speciebus abbatis qz ab abbate d' curia sunt z p'positū.

Diapenidiō d' a pēdijs q' ibi intrat plūq' d' alijs.

Diacimum d' eo quod de cimino intrat plūquā de alijs speciebus in eo.

Diadragantū a dragagato q' intrat in eo.

Diacastoreū dicitur a castoreo idest testiculis castoreo.

AB

Nota

B

HA

ris animalis qui in eo ingreditur.
Di: costum a costo q̄ intrat in eo.
Dixys dicitur a radice ilia que yreos vocatur ⁊ ē
radix salicet lil orum azuroz.
Diacalamētū d̄f a calamēto qđ p̄ncipalit̄ intrat i eo.
Diacodion a codione q̄ est papauer nigrum ⁊ eius
ingreditur compositionem.
Diasena d̄f aliena que ibi intrat plusquam de alijs.
Diacitonien dicitur a itonijs ex quibus fit.
Diambra dicitur ab ambra que ibi recipitur.
Diamiconis dicitur a micodione papauere albo.
Diapapauer d̄f apapauere albo q̄ ibi igredif. **L**
Edra dicta est ab eadra propheta qui eā cōposuit.
Electuarium ducis dicitur ab abbate de curia qui
eam composuit ad instantiam du cis.
Electuarium plaris. arcticō. i. completa medicina:
Electuarium de succo rosif ab eodē succo dictū est.
Electuarium frigidū cōfōis illi⁹ medici q̄ eū p̄posuit.
Electuarium p̄laticū apilio dictum est.
Emplastrū a dura p̄fectio apostolicō. i. supramissū.
Emplastrum ceroneza cera sic dictū.
Emplj oxy crocodif ab oxy q̄ ē acetū ⁊ crocēū q̄ ē crue⁹
Emplastrum diaquilon idest mollificans.
Emplastrum de palma dicitur qz cum sp̄tula viridi
vel eū palma conficitur. **S**
Filoantropos amicus hoīs vel misericors interpretat̄
Filonium idest nouus amicus.
Far. osilatū dicitur agarofilus q̄ ibi intrat. **S**
Fios otheos idest filius dei. **S**
Figia greca igia idest saluatix greca a grecis iuenta.
Fidropion olimpiacu. i. ydrotipion idest potus cō
tra rigore. olimpiacu ab olimpio phō ⁊ medico ei⁹ inēto.
Fistulū a iussio impatore factū ⁊ inuentū. **R**
Fataricon imperiale idest laxatiuum pro imperato
ribus vel p̄ alijs delicatis hominibus. **L**
Fontripō. i. cōterēs ⁊ frāgēs lapidē interpretat̄.
Fencia dicta est quoniam tristitiam auferendo ila
ritatem ⁊ gaudium adducit. **AD**
Fetridatum. hec ē m̄f omnīz antidōtorum. vel
dicitur a mētridato rege qui cum composuit.
Fusa enea a permissimo phō musa inuenta.
Fidicleta idest ex perta.
Fidē ro. appellatur a grecis redomel.
Fidofrogatarium idest purgans renes. **D**
Foppopira: dicitur a succo ⁊ igne. oppo. enim grece:
latine succus: ⁊ pir grece latine ignis: inde oppopira. i.
succus ignitus: ⁊ hoc electuarium compositum est a san
ctissimis medicis colima ⁊ damiano.
Fixi dicitur ab acetoso succo malozum granatorum.
Fixacara dicitur ab oxy quod est acetū ⁊ zaccaro.
Fixmel compositūz similiter dicitur sed compositū
quia multe resin eo ingrediuntur
Fixmel squilliticum ab aceto melle et squilla dicit̄.
Fixmel passu latū ab aceto melle ⁊ passulo dicitur.
Fixē ro. dicitur ab oleo et rosif in eo ingrediētib⁹
Fixē mādragoratiū. ab. olo et succo pomozumant.
dragore dicitur.
Fixēam frigidissimum viride dicit̄ ab herbis
frigidis et viridibus que in eo ingrediuntur.
Fixotio scī pauli d̄f quia sanctus paulus eas p̄posuit

Fixotio antiodoti: paulinū. i. magnū anti dotū. i.
q̄tra datū: qz magnā virtutē ⁊ efficacā habet ad multa.
Fixotio p̄p̄ antiodoti. i. totū xp̄z. i. crismate vinctū. i. p̄ datū.
Fixotio muscata a musco dicta est:
Fixotio galiēni. pigra. i. amara a galiēno inuenta.
Fixotio sine qb⁹ esse nolo: pille a rotunditate dicitur
sine qb⁹ esse nolo. p̄pter nimā eoz efficacā ⁊ virtutēz:
Fixotio amē ad similitudinē aurī: qz sicut aurū inter oia.
metalla ē p̄cios⁹ sic pille iste inf oēs p̄ciosiores. habent.
Fixotio diacastoree a castoreo dicte sunt
Fixotio de cinaglossa: a cinaglossa herba dicte sūt.
Fixotio d̄ quicqz generib⁹ mirabolōz ab ip̄s mira
bolans denominatē sunt.
Fixotio arthetice idest membrorum artus. n. grece
latine membrum
Fixotio bichie d̄ p̄sse ⁊ n̄ rotōdēz se lēitirēz tussī te
nent. n. s̄b ligua ⁊ paulatī d̄glucunt ⁊ sūt i foza lupioz
Fixotio fetide dicte sūt qz fetidos ⁊ corruptos h̄o
res educit vl qz aliq̄ fetida in eis ingrediuntur v̄puta ca
stōzē se rapinū oppopōdū: succ⁹ pomoz cū quo p̄ficiūt
Fixotio cochie idest capitales.
Fixotio de hermodaculis ab ip̄s nominatur
Fixotio asiatere th̄ s̄m Amēna. asiatere th̄. a capita
les et sunt leues et bone.
Fixotio mineon idest medicamen ex quatuor rebus.
Fixotio rosata nouella a rosif dicta: nouella respectu vete
risque recipiebat sulfur vitium
Fixotio rubea troiscata: rubea dicitur ab ip̄so colore: tro
iscata a troicis: qui ibi reperiuntur.
Fixotio r̄cquis d̄f ab effectu quem inducit: quia requiem
sempiternam et quietē patientibus affert:
Fixotio rodozaccara. i. zuccaz ro. a rodō qđ ē rosa: ⁊ zaccara
qđ ē zuccaz inde rodozaccara idest zuccarum rosatum
Fixotio rodōel. i. m̄f rosatiū a rodō qđ ē rosa. ⁊ m̄f. i. rosatiū.
Fixotio s̄oua saluatix interpretatur.
Fixotio sacerdotale: dictum est quia eo v̄tebantur sacer
dotes tempore helie prophete.
Fixotio syrupus dicitur a syr quod est confectio et opozuc
cus. inde syrupus idest liquida confectio de succis.
Fixotio stōacō. i. confortatiū stōaci: ⁊ sperit etiā stōacō
laxatiuum. stōachi. ⁊ diuiditur: quia quoddam est ho
maticō calidum: et quoddam frigidum.
Fixotio tyriacha magna galiēni: quia galiēnus eam com
posuit. **F**ixotio q̄ non est verum salua pace nicolai: qz
andromacus singularis medicus eam composuit.
Fixotio et cum d̄f v̄terius q̄ tyriacha dicitur a troicis
de tyro qui in ea reperiuntur. **F**ixotio q̄ non est v̄z:
quia sunt alie tyriace que tamen non denominatur a ty
ro: quia troicis de tyro eas non ingrediuntur: vt ty
riacha diateseron ⁊ tyriacha dialcondis ⁊ tyriacha exer
citalis zē. vnde tyriacha dicitur quasi medicina contra
venenum ⁊ d̄f domina medicinarū: ut supra declarauī.
Fixotio tyriacha diateseron idest d̄quatuor rebus.
Fixotio tyriacha exercitalis idest pro conferuando exer
citiū gentium contra corruptionē aeris ⁊ epidemiam.
Fixotio tyriacha dialcondis fit ex v̄nica vna ⁊ tribus cimi
nis rufis: ⁊ duabus caricis contra pestem ⁊ epidemiam.
Fixotio trisera saracenicā: trisera dicitur quia hominem in
uenē reddat saracenicā: qz a saracenus iuncta ⁊ de scripta ē.
Fixotio trisera magna dicitur quia fructum magnū cōfett

mulieribus et propriis matricibus earum quando dolo rem matricis patiuntur dando eis cum vino decoctionis arthemise.

- T**rifolion idest de folijs ruthe viridis.
- T**rialadali dicitur a tribus generibus scilicet dolo qui ponuntur eo.
- T**heodorico dicitur a deo datus. yperistum. i. bene expertum.
- T**heodorico dicitur a deo datum anacardinum ab ana cardis qui in eo reperiuntur.
- T**rocisci diatodon: trocisci. i. rotunda confectio: dia rodon idest de rosis.
- T**rocisci diani idest a violis qui in eis intrant.
- T**rocisci ydiocri sic dicitur a compositore qui ydriocri dicebatur.
- T**rocisci croci: a cocco
- T**rocisci squillitici a squilla
- T**rocisci tyri: a tyro serpente.
- T**rocisci dia coralli: a corallis.
- T**rocisci caphorati: a camphora dicitur.
- Relique species trociscorum nicolai clare sunt. et non indigent expositione.
- V**omitum nicolai: vomitum a nicolao compositum.
- V**omitum patriarcha: a patriarcha. qui ipsum composuit.
- A**nguētum marciaton a marciatone medico iunctum.
- A**nguētum citrinum: dicitur quia in pomo citrino de quo quis.
- A**nguētum populeon: quia fit de oculis arboris: que populus nominatur. et fit in tempore veris.
- A**nguētum agripa dicitur quia eo agripa rex iudeorum utebatur.
- A**nguētum arragon: a adiutorium.
- A**nguētum calistum malasticum dialtee calistum idest calidum: malasticum. i. mollificatum. dialtee dicitur a duabus speciebus radicum eiusdem: vel altee que in eo ingrediuntur.
- A**nguētum aureum dicitur quia sicut aurum est preciosius inter metalla: sic vnguentum istud inter cetera vnguenta.
- A**nguētum laxativum quia vinctio ex eo laxat: sicut medicina laxativa.
- A**nguētum fuscum idest nigrum.
- A**nguētum album a cerusa alba que in greditur.
- A**nguētum viride dicitur a viridi eris que in eo greditur.
- Y**eralogo dion mephi tiz. yera. idest sacra. logos. i. sermo memphitum. i. impeditio. quia hoc yera curat impedimentum sermonis et locutionis.
- Y**era russini ab auctore qui eam composuit.
- Y**era pigra gallieni ab ipso gallieno.
- Y**erapigra constantina: a costatio medico sic dicta est.
- Y**erapigra abbatis ab abbate de curia que eam composuit.
- Y**erapigra constantini dicta ab auctore constantino qui eam composuit.
- Z**inziber conditum idest zinziber viride conditum.
- N**otandum ulterius quod non est mirandum si hic non sunt collecta omnia electuaria: et pillule. ac syrapi: trocisci ac confectioes et etiam aliqua plura que ponit. Nicolai quia in aliquibus antidotariis reperiuntur et aliquibus pauciora. Sufficit ergo quod hic sunt famosiora et vtiliora.
- Sequitur tertia particula.
- A**ncipit tertia particula de dosibus et ponderibus: ac de eorum nominibus et differentiis sicut communem usum medicorum modernorum. Est autem modo de dosibus et ponderibus ac et de eorum nominibus et differentiis diligentissimi me pertractare sicut communem usum medicorum moder-

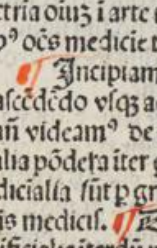
noru quia multa plura reperiunt que sunt antiqua et servanda que non sunt in usu. Si ergo aliquis doctus medicus examinauerit aromatatum inquirendo quod est dosis respondeat sic. Dico quod dosis est limitata mensura: vel pondera: sicut cuius rei medicinalis simplicis vel compositae. sicut per se: aut herbarum seminum vel radicum electuarius pillularum vnguentorum etc. Mel melius sic diffinitur. Dos est limitata mensura: vel quantitatis simplicis vel compositae medicie solutivae vel alterativae que de se apta nata est facere sufficientem operationem nec diminuta neque superflua. Et notanter dico de se: quod ratione corporis vel humoris quod oportet facere superfluum vel diminutam operationem.

Quid intelligitur quando in receptis ponitur ana. Dico quod ana est dictio arabica: et tantum importat quantum equale. Quid est hoc quod in antidotario Nicolai in aliquibus dispensationibus electuarius vel confectioem etc. dicitur medicus: eius est lib. i. s. qualiter hoc intelligitur.

Dico quod reperiuntur duo antidotaria Nicolai. scilicet magnus et dicitur Nicolai magnus: et parvum: et dicitur nicolai parvum et isto utimur communiter. Unde nota ulterius quod in nicolao magno sunt descriptioes electuarius vel confectioes et aliarum rerum: In Nicolao parvo sunt dimidiata in dosi et minorata et aliquando sunt tertia parte dispensata: et ideo dicitur aliquando in nicolao parvo. Ad dietas electuarius descripti in antidotario maiori ipsius nicolai. et est lib. ij. Ex quo sequitur quod descriptio integra eiusdem electuarius in nicolai maiori est. lib. iij. et sic de alijs dicitur. Et hoc resposio communitur assignetur a multis: mihi tamen minime placeat quia est sine ratione. Nota est quod in nicolao maiori reperiuntur multa plura antidota et electuaria pillule: et confectioes etc. in nicolao maiori illa tantum que sunt in nicolao minori sunt. nicolao maiori et sunt maiore dosi: si e converso.

Primo igitur queritur quod sunt pondera vidualia: et nomina eorum que aromatarij tenentur scire et quibus medicis aromatarij quotidie utuntur.

Dico quod pondera vel mensure que in arte medicinali reperiuntur hec sunt que subtili ingenio et solerti studio ac summa ordinatum diligentia ad opus aromatarij. et doctoria omnia in arte medicinali studet volentium: ut hijs ponderibus omnes medicie tam simplices quam compositae velentur ponderari.

Incipiamus itaque a seropulo. Cuius hec est figura. Sed an videamus de granis ex quibus seropuli et dragme. et alia pondera iter granis. Unde si queratur quod pondera medicinalia sunt per grana frumenti collecta et mensurata ab ipsis medicis. Dico quod ideo factum est ne forte per pondera artificialia iterum medici et aromatarij decipiant et ideo tunc et securius fuit fundamentum et subtilitate habere ex aliquo naturali sicut est triticum seu frumentum mensurando cum prefato tritico omnia pondera. scilicet seropuli: dragme. vncia. libra. et colimilia: sic faciendum si omnia pondera artificialia ex plumbo vel ex ere vel ex alio metallo facta ponderentur vel si in aliquo deficerent: tunc possumus per grana tritici que naturalia pondera ipsa artificialia pondera emensurare ac renouare: et de nouo fabricare et equare.

Nota etiam quod grana tritici sunt sicut diuersas prouincias maiora vel minorata: seu grossa vel minuta.

Ad edici autem et aromatarij pro faciendis ponderibus debent eligere mediocria et ex illis facere pondera se plumbo aut de stagno vel alio metallo.

no d. iii

no d. pondribus

3 seropuli...

3 seropuli...

Anni 55

3 orba...

3 orba...

90

No

Si quis qd e seropul^o: et quot seropuli faciunt vnam dragamā. Dico qd ad ppositū redeūdo qd seropul^o e i-
 tia ps dragme: est pondus viginti granatorum tritici.
Quid e dragma. Dico qd tres seropuli faciunt vna³
 dragmā: et sic ipsa dragma e pōd^o .lx. granorū tritici cuius
 dragme hec est si gira .3.
Quid e exagium e pōdus vni^o dragme cū dimidia
 sic e pōdus lxxx. granorū tritici: et dī ab a. qd e sex. et glos
 mēsurā qd sex exagia faciunt 7 mensurant vnam vnciam.
Quid e solidū. Solidū differt solo nōine ab ex agio
 quia tantum valet quantum exagium.
Quid e auris: auris etiā e pōdus vni^o dragme cū
 dimidia: et est idem cum exagio solido. Itē sex exagij
 faciunt vnam vnciam.
Quot dragme faciunt vnam vnciam:
Dico qd nonē dragme faciunt vnā vnciā: et B hz Sal
 ermitāos. Aliiter etiā sētūt Paduāi doctores: qd faciūt
 vnciam ex octo dragmis.
Meapolitāi vero faciūt vnciam ex decem dragmiā.
Cōmūit tamē tenet qd vnciā qstāt ex nouē dragmīs.
Vnciā aut sic figurat. Et sic vnciā paduana e mi-
 nor: vnciā salermitana qd illa e ex octo dragmīs: ista est
 ex nouē dragmīs: et e mid: illa que e ex decem dragmīs.
Quirit ex quōt granis qstāt vnciā tenēdo igit ut cō-
 munit tenet qd vnciā vna qstāt ex nouē dragmīs: et quibet
 dragma cōstat ex .lx. granis. sequitur qd vnciā qstāt
 ex .cccccl.
Quid est libra: et ex quot vncijs constat libra vna.
Dico qd constat ex duodecim vncijs. et viij. tertie
 faciunt vnam libram.
Et si querat quot grana faciunt vna librā Dico qd.
 Ad .x. libras .ccccclxx. faciūt 7 itēgrāt
 vnam libram. **Q**uid e sextariū mediciale. Sextariū
 est pōdus duarū librarū cū dimidia. Anō qdo speritur
 in receptis mediciale sextariū vini vel olei: vel aceti qd
 intrat in medicinis intelligit lib. ij. s.
Quid e cotula. Sitr cotula solo nōine differt a sex-
 tario: qd e pōdus duarū librarū cū dimidia: sicut e sextari
 u3. S3 aliq faciūt differētiā int cotulā 7 cotulā: qd cotula
 est pōdus lib. ij. s. ut dictū e. S3 cotula e pōdus nouem
 vnciarū. **Q**uid e obul^o: obulus ā pōdus mediū sero-
 puli: vel h3 alios e quita ps vnus dragme.
Quid e kust. Est pondus vnus libre cum dimidia.
Quid e emia. Emia e pōdus trinuū librarū: vel h3 ali-
 os verius. Emia e pondus vnus libi 7 vnciarū trium.
Quid e calcul^o. Calcul^o e pōdus duorū granorū ci-
 ceris: et e qrtā ps obuli. Anō qtuor calculi faciūt vnum
 obolū: et duo oboli faciunt vnum seropulum.
Quid itelligit per grana quando reperitur in recep-
 tis grana duo vel grana quinque. **D**ico quod intel-
 ligitur grana tritici: nisi aliter exponeret p medicū dis-
 pōsātē ipam receptaz vbi gratia si dicef grana. v. ordeī.
Quid itelligit p manipulū dico qd per manipulū
 itelligiti receptis qtu pot māu capti vbi grā diceōdo. qd
 Lamōile manipulū vnu itelligit qntū potest māu capi.
Quid est satl. Est pondus duorum sextariorum.
Quid e karath. Est pondus trium granorum.
Quid est camech. Lameth est pondus sex karath.
Quid est carmes. Est pondus vnus grani ordeī.
Did est dancheff pondus sex granorum ordeī

Quid est sacraisti e pondus vni^o aurei cū dimidio.
Quid est anulofath anulofath est pondus cōsum
 illi fm aliquos sed ego non credo quia aliter reperi.
Quid est arsenium est pondus dragme medie.
Quid est de camech. est pondus .3. j.
Quid est drachimum. drachimum est pōdus .3. s.
Quid e bathath. bathath est pōdus nouē granorū.
Quid e raficij. est pondus .3. j. s.
Uersus.
Audi letando quid bicam verffitando.
Collige triticeis medicine pondera granis.
Grana quater quinq seropuli pro pondēf summe.
In dragmam seropulus inter surgit multiplicatus.
Si solidum queris tres dragmas dimidiabis.
Exagium solido differt in nomine solo.
Aureus exagio solidoqz parificatur.
Constat sex solidis vel ter tribus vnciā dragmis.
Vnciā pars libre duodena quis ambiget idem.
Siqueras pōdus quod habet sextarius vnus.
Librarum quinq pondus debet mediare.
Cotula sextario differt in nomine solo.
Continet emina sextari^o et puto binas.
Et fetur obolus semi seropulus esse probatur.
Etere mesure non sint tibi nomine cure.
Nam quia sunt fricata sordescunt suntqz relicta.
Non eris illusos: si tenes quod tenet vsus.
Sequitur quarta particula que docet modum confi-
 ciendi omnia necessaria in qualibet aromataria.
Fecētū e deiceps vt aromatarij sic hū docti et
 expri i cōficiēdo cōfect. ves: et electuaria: quot
 spēs sūt ponēde p libra mell vl zuccari: et qntā
 cera p libra oli i vñ. vñis. Et diceētū e aliqd de syrupis
Zulep: faculis cordialib^o: et eplastris confin is cerotari
 is et qrtā cera p libra oli e ponēda 7 decōmixtiōe aquarū
 cū syrupis 7 de qritate decoctionis i cl. sterijs. **Q**ue-
 rit quot spēs sūt ponēde p libra mell. **D**ico qd i cuius
 cūq electuarij de melle cōpositiōe vl alterius liqde cō-
 fectiōis ex melle. Regula e p quacūqz libra mell po-
 nant. et .ij. specierū s3 aliq ponunt iterdū p qcūqz lib.
 mell. et .ij. specierū. et hoc forte hz vñ ilaxatiuis: et tēpo-
 re hiemali: qd i hieme ponant plures spēs qd i estate.
Querit quot spēs ponunt p libra zuccari i solida cōse-
 cūde. **D**ico qd i solida cōfectiōe de zuccaro ponunt. et
 .vj. vl viij. ad pl^o specierū p libra. Sed qfectiōib^o solidis
 cordialib^o sufficit. et .s. specierū p vna libra zuccari: qd
 mltitudo specierū destruit aliqdo saporē qfectiōis: et
 gustū ifirmi vl ēf rōdachū sani hois nauiseat. **N**ota qd
 si aliq cōfectiōes zuccari i qb^o ponunt. et .ij. spērū: vt i
 dialatriōe. **Q**uet d syrupis qtu mell l zuccari pōit p
 lib aq vl decoctionis: **D**ico qd i qpositiōe syrupoz i qcu
 qz lib. aq vl decoctionis ponit lib. s mell vel zuccari.
Queritur similiter de Zulep. quantum de zucca-
 ro debet poni pro quacūque lib. liquoris.
Dico qd in compositione Zulep in quacūqz lib.
 liquoris debent poni. et .viij. zuccari vel. et .vj. aliquan-
 do. et .v. aliquando. et .ij. fm quod magis dulce aut mi-
 nus dulce vis facere. **E**t reperitur Zulep longum. et
 aquosum modice decoctionis: sed non diu durat.
Mund est Zulep demplum et magis compactum
 quia magis cocium et tale diutius durat.

No

Vertical text on the right margin, mostly illegible.

Queritur quot species bz poni in sacculis cordialibus vel stomachalibus qui sunt de indone. de grana vel de scarlato. ponit comunitur. 3. i. vel. 3. i. 5. ad plus.

In exterius applicandis vt emplastris 7 sacculis. semper herbe limitantur 7 dosantur per manipulos.

Queritur quomodo sunt 2serue. Dico q in 2positione cōserue rosate diaboroginate mel violate: si velis bonā 2seruam facere debes ponere lib. i. succari. pro vi midia lib. ros: vel aliorum floru pistado rosas rubeas etc. etas: cū succaro sit in mortario: vel violas aut alios flores. deinde p̄dicta cōserua ad solam curanda est diebus plurib⁹.

Queritur quot species debet p̄i i cerotarise Dico q in mediocribus semp ponunt tres vel quatuor. 3. sp̄ru 3: 7 quodlibet cerotū si est magnū dzesse tri um vnciarū. Si mediocre duaz vnciaz. Si parū vni⁹ vncie.

Queritur quāta cera dz poni p lib. olei in vnguentis. Dico q in 2positione vnguctoz p. 3. ij. olei ponit 2munitur. 3. 5. cere. Unde p lib. i. olei ponunt. 3. ij. cere. De speciebus vero: vel de pluribus in vnguentis ponimus i 2oportunitatē vel 3 q volumus fa cere vnguentū duram vel molle.

Queritur de pluribus quantū debemus dare de pluribus in potu. Dico q de plurib⁹ damus absolute. 3. i. vel. 3. i. 5. vel 3. ij. Et aliquando. 3. 5. cū vino: aut cū aliqua decoctio ne appropriata: vel cū aqua distillata: 7 plus 7 minus bz etatem 7 virtutē egrī: 7 fm q puluis est solutiuis.

Si quis quereret quare syrupi dant cū aquis vel cū d decoctōibus simul cōmixti. De Syrupis dico q nō dātur 2munitur sine aqs vel sine decoctōibus appropriatis: q Syrupi 2mixti cū aquis efficiunt magis liquat 7 ē melius penetrant ad mēbra: 7 possunt melius trāsl glutiri. Sed nota vltorius q melius ē ponere plus d syrupis: 7 minus de aqs q cōtrario: q maiorē moram trahūt in stomacho 7 epate: 7 sic meli⁹ digerūt materiā peccantē q si plus de aq poneret: q cū multa aq: vel cū multa decoctōe sūt liqdiōres 7 citius transeūt a stomacho 7 ab epate. vnde debemus tantū aquā ponere quanta sufficiat ad translutendū syrupū. Sed aduerte q si volueris aliquē syrupū 2ulepizare vel clarificare tūc debes ponere de aq magis 7 minus de syrupis.

Mora q longe melius operant syrupi turpidi. i. non clarificati: q syrupi clarificati 7 2ulepizati: s3 aliqui ad 2plectā egroz: vt syrupi pulciores appareāt necesse ē eos clarificare 7 2ulepizare quare 7c. Mora vltorius q de syrupis fm 2munē praeticā exhibem⁹. 3. i. 5. 7 tūc dē de aqs: vel ad plus. 3. ij. aquis vel loco aquaz decoctōes simul cōmiscendo cū syrupo.

De clisteribus.

Querit de clisterijs quāta quātitas decoctōis bz ad ministrari: quāta 2ntitas olei: 7 quāta quātitas cassie: vl yerepigre vel benedictē: 7 alioz electuarioz. Dico q mēsurā decoctōis admistrādo in clisterijs ē 2ntitas vni us libze cū dimidia. 5. xvij. 3. 7 sal. 3. i. 7 olei. 3. iij. 7 cas sie. 3. i. 7 yerepigre 7 benedictē fm oportunitatē 7 etatē ac virtutē q aliqui ponimus. 3. i. aliqui. 3. 5. 7c. Et hoc totū itellige fm magis 7 minus 7 fm etatē 7 2plexionē 7 in viris 7 mulierib⁹ fortis 2plexiōis p̄dicta quātitas qeococtōis salis 7 olei 7 alioz ē 2ueniens quātitas.

Sed in pueris debilibus ac delicatis dz esse minor q s. sub dupla: q medietas sufficit. In infantibus ve

ro sufficit quātitas vnius ciati in clisteribus eoz 7c. 7 oia fiāt fm prudētā 7 discretionē peritissimoz doctorū: qz sola discretio facit medicū secūdo Colliget Aueroy.

Sequit quinta p̄icula q docet: quo tempore sūt colligendi flores. herbe. semina folia. ac radices 7 similia.

Queratur quo tempore sūt colligendi ab aromatario flores. herbe. semina: ac radices. 7 vbi sūt exsiccandi 7 quo tempore sūt aque distillande

Dico q in vere scilicet mense apulis 7 maij sunt p̄mo herbe secundo flores colligendi.

Semina vero sūt colligēda in estate. s. de mēse Junij vel Julij qz tūc sūt 2pleta. Radices vō in autūno sūt colligēde: qz tūc folia lemia acciderūt vel sūt exsiccata 7 tota virtus herbaz est reposita in radicib⁹.

Dico vlterius q herbe sūt exsiccāde ad vmbriā semina vero ad lē tū ignem siue solē. De radicibus vero distingue qz quedā sūt ad solē exsiccāde sicut sūt radices magne val de grosse 7 demple sube: vt radix bromie: reupōtici: gē ciane mandragore 7 sic de 2similibus.

Sed radix yeros: petrosillini: apij: feniculi: garofilate: asfari 7 2simi liū qz sunt rariōis substantie debēt ad vmbriā exsiccati

Et oia p̄dicta. s. herbe flores semina 7 radices nunq sunt reponēda nisi debito modo 7 congruo tempore exsiccata alioquin putrescerent. Et cauendū est ne reponentur ad sumū vel ad solē aut in loco hūido vel pulue rulēto q putrescerēt 7 virtutē amitterēt 7 debēt 2seruari dicte herbe in sacculis de lino.

Semina vero ac flores 7 radices in sacculis 7 omnes seorsum 7 figillatim de per se conseruentur.

Sequitur alia doctria magistri arnaldi d villanona quibus tēpoibus debēt colligi flores semina radices 7c Grandū est vltorius fm doctrinaz Raynaldi de villanona in quodā suo libro de simplicib⁹ q ad hoc vt ipse herbe ac flores radices 7 semina

dadeāt singularē virtutē 7 proprietatē ad morbos sūt colligēda fm diuersa signa zodiaci: verbi gratia duodecim signoz zodiaci: qdā sūt mobilia. s. quattuor: vt ariet cācer libra capcom: 7 in istis signis mobilibus colligende sūt herbe: succi scia ac radices laxatiue: qz felici⁹ 7 citi⁹ opabunt: verbigrā de herbis vt mezereon: sena: laureola de semibus vt semē cartami: semē laureole.

De succis vt scamōea succ⁹ yreos 7 cucūneris siluestris. De radicib⁹ vt turbit: esula: renbarbaz 7 cōsila. Quedam vero alia signa. s. alia 2ttuo: sūt stabilia seu fixa. s. scorpio leotaurus: 7 aqrius: 7 in istis signis colligēde sūt herbe succi radices 7 scia stiptica: 7 2strictiua qz sic melius operabunt 2tra fluxū 7 2tra distinteriā 7 vomitū: verbigrā

ta de herbis vt plātago virtus filices de succis citonionoz: accacre: succus mirtilloz. De radicibus vt radices filici: de semibus stipticis coriandrū: semē mirti 7 semen rose 7c. De fructibus vt sorbe: citronia grana pira nespula sumach galla 7 similia. Quedā alia vero signa zodiaci. s. reliq quattuor: mediocria. s. neq stabilia neq mobilia sed medta. s. virgo sagittarius: gemini 7 p kes in qbus colligende sunt herbe radices semina qui nec sūt solutiua nec stiptica vt feniculus apij arthemisie abrotanū: mēta 7 eoz semina. Et qz ista doctria ē nim a speculatiua. p ardatarij. iō dimittat peritissimis doc s ribus medicine qui tenentur habere noticiam aristolto gic: alioquin male curabunt egros.

No. 8. 66

No

De herbis.

Dortet q colligant in tempore sereno & claro no ventoso. Et oportet q no colligantur nisi i fine bonitatis & maturitatis ear in suo tempore no quando sunt i vetuste & consumpte pp aliquam infirmitate carum & herbe que colligunt in terris motuosis duris sut fortions virtutis quaz colligunt in vallibus & in terra pingui & in viridarijs & ortis. Et oportet q el ligas ex herbis que sut plus ramose & que sunt pplete cu feminibus sicis sicut debet sicut ficados mentastri me: fir idest diptamus & asach idest tribulus maximus & yso pus & filia. Et flores opz colligi a nquā cadant. vt flos alcane camomille viole zabathi. idest ysemi & similia. Sed tepus colligendi fructus est qn sunt boni matu ri sicut vuc & ficus dattili pama pira & similia. Et seia oportet colligi quando incipiunt exsiccati & cadere & ante quaz cadat super ea aqua que illa destruat. Et tepus col ligendi radices & ramos & cortices est quando incipiunt cadere folia eorum. Oportet q succi palantarū ex folijs & ramis earum exprimantur dum sut adhuc tenere sicut memithe & gasir & est semperuina: succus ypoquistidos absinthij & similia. Et oportet q vulneretur plnta seu arbor: quando volueris accipere lac eis vel lacrimuz donec plata viget adhuc in terra & postq est euulsa: sicut cum volueris facere opium euforbium &c.

Nota regulam generalem.

Generaliter scire debes q radices & folia & rami no debent exsiccati antequā sint abluta cu aqua a terra & sordibus earū & q siccent in loco um bre vbi no sit hūditas. Oportet q reponas flores her barum medicinaliū in capsis de ligno & sif herbis stup ticas & radices. Semina vero seruent in sacculis ex co rio qz iuuat ea ad meliore pseruationem fm dialcoridē.

Sequitur alia doctrina magis clara de tempore col ligendi flores semina radices &c.

Via prefata doctrina pro aromatarijs & preci pue rudibus est aliquantulū confusa: ideo si qd interrogaret in quibus mensibus pticulariter & sigillatim sunt colligende herbe flores semina & radi cēs. Respondeo q in mense martij: qz a medietate ipsi nis principium est veris & terra incipit germinare & vesti se se herbis & floribus que herba sunt nuda in hieme pro pter ventos nives & frigora.

Collige ergo predicto mense violas & fac de eis tro ciscos diant. idest de violis & syrupuz viol. & Zulep vio latum conserua violarum ac oleum violatum. Et si paueris succum ex eis facere conserua ipsum. Et potes etiam violas distillare & aquam vsui reseruare. Exsicca bis etiam ex eis ad umbram eodem tempore & reserua cas. eodem mense sumiterre & fac ex eo syrupum ma iorem: & ex eo succum extrabe & reserua licet etiaz possis in principio aprilis omnia predicta ex fumo terre facere

Item in isto mense incipit colligi mastix vsqz ad fine mensis aprilis. Collige squillam fm artem & fac acetuz squilliticam. & looch de squilla & ozimel squilliticum. & looch de squilla.

De mense aprilis.

Collige eufragiam & distilla eam: & etiam siccaz reserua eam qz pro oculis optima est.

Collige flores boraginis buglosse & fac celer

uas ex eis & desicca ex eis & reserua: & ex solijs distilla & fac aquam boraginis & buglosse.

Collige oculos populi & fac ynquentum populeon qd est optimum ad somnum prouocandum in febribus & in frenesi. Collige mentam maioranam citrariā yuā maior: m: sparagos & reserua.

Collige flores yreos & fac oleum yrinum.

Collige mellilotō & fac emplastrum de mellilotō.

Collige flores rosis marini & fac diantos & conserua cum zucaro & ex eis sicca & vsui reserua & fac oleum ex eis si volueris.

Collige etiam scolopendriam beronicam & capillos yeneris & distilla ex eis & etiam desicca & reserua.

Collige etiaz violas keyri. i. violas citrinās & fac ex eis oleum quod dicitur oleum de keyri.

Collige bursas pastoris & distilla & exsicca ex ea & col lige cretanos & distilla &c.

De mense Adadij.

Collige rosas rubeas & distilla ipsas recentes & fac aquā rosatā & purifica ad solē & extrabe suc cū ex eis & vsui reserua. & fac ex eis yseruā rosa tā. i. zucarz ro. mel rosatū colatū. rodemel. i. mel rosatū cū solijs. leū ros. bonū s3 artē.

Primo quo no q dupli ceter pot fieri oleū ro. Primo ex rosis incōpletis & ex oleo onfacio & tale oleū ē magis stipticū & pfortatiuū & frigidū. Secūdo pot fieri oleū ro. ex oleo oliuaz ma turarū: & tale oleū ē magis anodiniū & doloris sedatiuū & no ē adeo frigidū sic primū &c. Et exsicca ex eis etiam vsui reserua & resbas botros cap. i. ipsas rosiculas incōple tas an apitionē qz s3 stipticiores & cordialiores & fac et ex eistrociscos diarodon.

Collige et eodē mense papa uer albū & rubeū & nigū & vsui reserua & fac opū eodē mēse fac ypoquistidos. Collige camomillā & fac ei oleū & exsicca flores eius & reserua. Collige et flores ge nestre & fac ex eis mel genestratū bonū p scropulis & fac et ex eis aqua distillatā pro renibus.

Collige et flores malue & fac ex eis mel maluazū bonū pro asmate & tussi

Collige anethū & fac oleū. Et collige capita insquamī sicca. Collige semen burse pastoris & reserua.

Collige saluā & distilla & desicca ex ea & vsui reserua.

Collige et hermodactilos fm quosdā s3 ego puto q melius colligant de mēse augusti. Et collige gūmi ede re & gūmi elemi.

Collige et in isto mēse mānā tā i onēte q in calabria qz tunc ros ille preciosius de celo cadit.

De mense Junij.

Collige oēs herbas seruandas et cedron ori ganū pulegiū sticados poliū celticā abrotanuz absinthiū prassiu seu marubiū eupatorion ypi

ed camedreos camepithēos satiregiā rosmarinū centau reā maiorē & minorē arthemisia agrimoniā pētafilō mil lesolū betonicā thimū epithimū yfopū oēs alias herbas vsuales quatū neqz semina neqz radices sūt in vsu.

Collige balanstias & reserua. Sūt et aloes in fine hui mēsis ex succo herbe zabane. Sūt et succus lignite ex rad icib⁹ eius vsui reserua sed radices eius de mēse augu sti colligunt exsicant & reseruant.

Collige ciminū anisū. In isto et mēse colligit thysū mixarmouacū oppoponacū: sed aliq dicit q colligunt de mēse maij. In isto et mēse sit kamonea & ē succ⁹ ispi lat⁹ cuiusdā spei volubilis yscutidā speciei utimali &c.

No

No

No

De mense Julij.

Ollige semē laureole & fac electuarij ex lacte anabule. **C**ollige secum cucumeris agrestis & resina & fac ide pllas ad ydropisim. **C**ollige coziād; se mē fenugreci semē geneste se. staphizagrie se. macedōici se. petroselini apij ruthe. se. iusqami grana sol se. sinapis eruce vrtice se. arnoglosse. i. plātaginis. seia quattuor mi noza frigida. s. scariote endiuie lactuce & portulace semia quattuor: maiora fra. s. angurie citruli melōis & cucurbitie. **C**ollige et se. leuistici & se. cicute & pastmace siluestris carui. fac etiā acatiā in fine hui⁹ mēsis. ex succo prunelloz siluestriū & ad solē desicca. **C**ollige et an: heraz in fine pdicti mēsis vel i fine augusti. **C**ollige et sifelros. i. semē sileris mōtari & semē nasturtij & pigami idest semen ruthe.

De mense augusti.

Ollige radices saxifragie & radices liquiritie: radices acori & radices ciperi galange radices mā drangore radice bnoie: radices brusci radices reupōtici cassie lignee radices piretri. **C**ollige radices diptami & tormētille & radices saba inuerse. idest solatri maioris. **C**ollige radices genciane. radices esule: & aristologie longe & rotūde & radices cucumeris. **E**t collige radices enule triū golidaz. radices su. a. valeriane. radices meū: & radices gariofilate: radices suchaha & bdeguar: ra. apij: petrosilini feniculi brusci speragi yreos &c. **C**ollige et in isto mense semen & radices peonie & hoc in decrimēto lune: q; tunc efficacit⁹ opant⁹ gtra epilepsia. **I**n isto etiam mense fit viscus: & fit etiam terbenina d granis viridibus &c.

De mense septembris.

Ollige agnum castū. i. ecus semenz radices capozorum ac vtriusq; ellebori albi & nigri. **C**ollige radices peucedani. **C**ollige linguā cerninam. i. scolopendriam & collige citrach. capil. vene. **C**ollige etiam flores & semen feniculi & exsicca q; tunc perfectum est semen eius.

De mense octobris.

Ollige filopēdulā cētonicū absinthiū & ciclanū. **C**ollige lignū cedri & fm aliquos collige esulam & mezereon &c.

De mense nouembis.

Ollige baccarum lauri & fac oleum laurinum & oleum de lentisco & collige fructus. **J**uniperi & fructus mandragore &c.

De mense decembris.

Ollige fructus brusci & radices yrigorum confice eas. & cortices citri confice & reserua.

De mense Januarij.

Ollige cibarias epiticas pulmonarias & incipe colligere violas vsq; ad mensem Martij inclusiue: vt supra dixi &c.

Nota vltorius q; omnes aque distillate que fiunt ex herbis debent fieri in vere. s. a medietate marcij vsque ad totum mensem maij inclusiue. & postq; facte fuerint debent stare ad solem saltem diebus quindecim: vt purificentur a fumo. Sed si vis vt nullo modo sapiant de fumo distilla eas in duplici vase. s. ponendo alembichum in balneo marie. Si cupiunt rudes aromatarij esse docti de infinitis fere preparationibus multaz simpliciu

medicinarum mineraliu & nō mineraliu vsualiu & nō vsualiu vtputa⁹ de ablutiōib⁹ cōbustiōib⁹: affatiōib⁹ purificatiōibus pparatiōib⁹ spēz: salis & decoctiōibus & extractiōibus inccorum: & quasi de infinitis rebus huiusmodi recurrant ad libitū seruitoris qui liber est eis valde necessarius: vnde sepius studeant & legant in eo cū bona intelligentia q; in eo infinita reperient: ex quibus nō solum vtilitatem sed honorem cum gloria reportabunt.

Sequitur sexta particula de conseruatione simpliciu & compositarum medicinarum.

Dico viscurrendum est & leniter loquendū de conseruatione tam simpliciu q; compositarū medicinarum: & licet serapio in ca. xxiiij. antidotarij sui ponat stabilitum tempus duratiōis quarundā medicinarū ppositarum de simplicibus tamen nullā se cit penitus mentionē. **E**go itaq; decreui ad clariorē aromatariorū noticiam primo vlem quandam doctrinā hic tradere in perduratiōe cōseruatione medicinarum tam simpliciu q; cōpositarum deinde specialiorē doctrinam faciā de predictis q; particulariter quāsdam carū tantū sub ppendio notificando vt saltē ex hac doctrina instruant aromatarij ventres medicinas resolutas abijcere: vt docti medici & famosissimi doctores ex hac fidelitate aromatariorū vtilitatē consequi valeāt & honorē.

Nota de electione loci in quo d; fieri apotheca siue aromataria. **I**n primis igitur d; quilibet aromatarius sibi locū aptū eligere in quo faciat apothecam apusillam ad res medicinales pseruandas: ita q; sit a ventis & a sole defensa & q; nō sit humidā nec fumosa aut puluerulenta q; omnia predicta habent tam simplices quā compositas medicinas corumpere aut alterare.

Accipiamus ergo cum dei grana a floribus semmibus & radicibus. **D**ico quo notandum est quando aliq; res simplex fuerit rarioris substantie tanto minor tempore cōseruatur q; est magis apta resolutioni & vta contrarijs alterantibus resoluat: & precipue si longo tempore teneatur: q; fm philosophuz quar. o physicoz tēpus est cā corruptiōis oīuz q; oīa senescunt in tempore. **E**t q; flores herbarum sunt rarioris & subtilioris substantie q; herbe ideo minor tempore cōseruantur & ideo vsq; ad annum conseruantur & non vltra: q; in capite anni renouari debent abijciendo veteres & pponendo nouos: exsiccando eos prius ad vmbriaz & sunt viole: rose flores boragiū & buglosse mellisse flores camemulle & meliloti: flores anthis idest rois marini. **C**onsimiliter herbe licet possint magis conseruari q; flores tutius tamen est vt singulis annis renouentur. **D**e semmibus vero dico vsq; ad duos annos cōseruantur preter minora semina & quatuor maiora semina frigida que debēt quolibet. āno renouari: & ex fructibus pinie & histici renouentur de āno in ānuz & amigdale cū auellanis: primis ficibus sebesten & dattilis.

De radicibus distinguendum est quoniam quedaz sunt subtiles & rare substantie vt radices valeriane & petrosilini apij gariofilate: baccare saxifragie diptami tormētille hermodactiloz & giliū. & isto quolibz āno renouat. **A**lięff grosse & dēple sbe vt reupōtici & radices bnoie: peucedāi men aristolo. & iste pseruat p. ij. & p. iij. ān. **S**eqt⁹ g & dicam⁹ d; pseruatiōe & pduratiōe solutiōz simpliciu fm ordinē inclue de vnoquoq; sigillati ptractiō

ne

no

no it radab

Capitulum de aloes.

Itergo queratur quanto tempore durat aloes. Sico qd pot feruari vsq ad .x. anos. sed caue ne in loco humido teneat nec in loco vefoso n3 ad sole neq ad fumū nec ppe ignem qd virtus eius resolueret. **M**o. vltim^o qd aloes pot sophisticari 7 adulterari. vnde p hoc lege mesue in ca. p pmo de aloes: 7 ibi reperies 2ditiones veri aloes 7 adulterari. **D**osis eius est ab aure. ʒ. vsq ad. ʒ. iij. Et infusionis ab aur. i. vsq ad. ʒ. iij. **Q**uid aut sit aloes 7 qno fiat 7 ex q herba 7 in q pumcia dictū est si fficienter superius in pma pucla cū de liguo aloes mentio facta fuit.

De mirabolanis.

Itergo qd mirabolanoz quinqz sunt spēs 7 ʒz opi nione aliquoz ab vna 7 eadē arboze pducunt in diuersis tū tēporibus vnde citriu durat duo bus annis. Emblicū vero 7 bellericiocto ānis conseruā tur. **I**ndi. vij. ānis vnde citriū minori tēpore oibus cō feruātur qd rariois sube expmo gerimine producti: 7 omnes qui sumūt mirabelanos timeāt boreā superue nientē 7 nō comedant pisces. **P**otio citrinoz testoz est a. ʒ. iij. vsq ad. ʒ. v. infuse 7 a. ʒ. v. vsq ad. ʒ. xx. Et potio kebulozum tritorum est a. ʒ. iij. vsq ad. ʒ. iij. Et infusorū a. ʒ. iij. vsq ad. ʒ. i. **P**otio indozum est sicut kebulozum **P**otio vero emblicozum tritorum est ab aureo. i. vs que ad. iij. Et infusozum ab aur. iij. vsq ad aur. vi.

Capitulum de reubarbaro.

Itergo qd reubarbarum qn est electū nō adultera tum neqz exanimatū per ānos quatuor: cōser uatur. preseruat etiam a putrefactione si super linif cū cera liquefacta solum cū modica terdentina aut cū cera sola. aut si sepeliat in melle tabarzed aut si sepelia tur 7 inuoluatur in milio aut cum semine psilij.

Nota qd reubarbarum potest adulterari vnde lege mesue in ca. p pmo de reubarbaro: 7 ibi disces cognosce verū reubarbarum a falso. **P**otio eius infusi in ea est a. ʒ. ij. vsq ad. ʒ. i. Et potio contriti est a. ʒ. i. vsq ad quatuor

Capitulum de cassia fistula.

Itergo qd cassia fistula seruat per ānū 7 in loco hu mido nō tū excessiue. **A**lioz aut cassia fistula est illa q est grauis in pōdere 7 pinguis in substantia ac lu cens 7 nigra in colore: 7 grossa in canulis ac dulcis in sa pore. **N**ota tamen qd aliquo qualiter ledit stomachū 7 mo uet in ventre tormiones.

Capitulum de tamarindis.

Itergo qd tamarindi sunt dattali acetosi 7 sunt ex fructibus palmarum siluestrium 7 sunt ex me dicinis nobilibus nō excedentibus in operatio ne 7 conseruantur per ānos tres. **E**t cauendum est ne aqua aut alia res mollis 7 humida cadat super eos qd pu treferent. **A**lioz autem conseruandi eos est vt eos bene strictos 7 calcatos in vase vitreo bene obturato re ponas 7 in loco recenti 7 sicco ipsum vas teneas. **P**o tio eozum est ab. ʒ. ij. vsq ad. vi.

Capitulum de manna.

Manna est ros de celo cadens super quasdā plā tas: cuius materia est vapor qui eleuatur: cui ac cidit digestio 7 maturatio in aere quando ē eq̄ lis 7 secundus in latis aspectibus vnde aliquan. do ca. de

super lapides 7 aliquando super arbozes. **E**t cum cadit super arbozes suscipit proprietatem 7 virtutem ramoz plantarum ac foliozum 7 florum supra quos cadit du rat autem 7 conseruatur per ānum bene obturato vase. **S**umus autez puluis 7 pluuia ac ois humiditas destrui t ipsā: sa: sificatozes autē adulterant eam vnde lege me sue. **E**t aliquando fit māna adulterata ex zuccaro albis simo 7 amido sil' 7c. **D**osis aut eius est. a. ʒ. vi. vsq ʒv.

Capitulum de aqua lactis.

Itergo qd est materia infusionum 7 debet esse re cens boni saporis 7 odoris 7 nō diu teneatur qd cito corrumpitur 7 fit ex lacte iuuenum capra rium 7 nigrarum 7 recentr fetarum 7 boni pascui bona rum herbarum. post hoc aqua lactis ex lacte ouium sed caprarum est melior 7 efficacior. **D**osis eius est ab. ʒ. vi vsq ad lib. iij.

Capitulum de rosa.

Itergo qd rosa est duarum specierum scilicet alba 7 rubea: vnde alba est magis frigida 7 magis sūptica q̄ rubea. rosa vero rubea est nobilior al ba cuius succus dum est recēs est aliquo qualiter solutius: 7 est etiam eius succus calidus in primo gradu propter exclusionem eius a re terrestri. **E**t rose rubee exsiccate sunt magis sūptice quam recentes. **E**t rose rubee incom plet: sunt magis frigide 7 magis sūptice quam comple te: 7 semen earum est adhuc toruis in frigiditate 7 sūpti citate. **C**onseruantur autem rose vsq ad annum 7 si militer exsucco. **S**z vt meli^o a putrefactiōe reseruent pax olei fundēdū est sup eo in fiala: vel in vase in quo re ponitur: deinde obturetur oburatione optima: ne exz let virtus eius 7 cetera. **P**otio succi rosae est ab. ʒ. i. vsq ad. ii. cum zuccaro. **E**t potio syrapi facti cū succo earum est ab. ʒ. ij. vsque ad. v.

De viola.

Itergo qd viole sunt medicina temperata conueni ens: 7 est ex primis floribus veris: 7 debent co lligi de mense februarij: quādo non inuenitur calor: aut pluuia dissoluens dissipans virtutem eius fri gida est 7 humida in primo gradu: que vero est sicca est minus frigida: succus eius est lenitiuus nature. **C**ōser uatur sicut succ^o rosae per annum: 7 similiter viole sicce conseruantur vsque ad annum 7 non vltra. **I**n capite vero anni renouari debent abiciendo antiquas reponē do nouas. potio earū est ab. ʒ. ij. vsque ad. iij. **J**ulep earū ab. ʒ. iij. vsq ad. vj.

Capitulum de absinthio.

Itergo qd melius absinthium ē romanum: 7 pre cipue quod est remotū ab odore: 7 a presentia maris: quia vapor maris resoluit virtutem: que est in superficie foliozum eius. **E**st atem absinthium calidū in primo gradu 7 succū in secūdo. **C**onseruatur aut per ānum. **C**olliigi aut v3 de mense apalis de mane ante ortū solis 7 nō in meridie dū sol verberat ipsū: qd tūc a calore solis virtus superficiali foliozum eius est ali qualiter resoluta. **D**osis ei^o decocti aut infusi **P**otio est a. ʒ. v. vsq ad. vii. **E**t pu uis eius a. ʒ. ij. vsq ad. iij.

Capitulum de sticados.

Itergo qd stilius 7 meli^o est sticados arabicū 7 me liozes sūt flozes ei^o. cal. ū est in primo: siccū in

secundo gradu. Conseruatur per unum annum vel vsq ad duos ad plus decoctionis eius. Potio eius a. 3. v. vsq ad. vij. Et puluis eius. a. 3. ij. vsq ad. ij.

De fumo terre.

Ico qd fumus terre est ex medicinis benedictis cuius habundantia minuit eius preciositate: et est solitiuus melancholic. **Ad** hoc e: cuius herba est viridis et cuius folia sunt plana et tenera cuius flos e sub violaceus crispus vero no est bōas: cuius collectio melior e in pncipio veris. Eius vero semē in fine veris colligit: de pplexione vero eius aliquid dicit qd est frigide pplexionis in pmo sed s; veritate declinat ad latus caliditatis. et h; caliditas fit in eo minor frigiditate. tñ in superficie dominans et est ficus in fo: et semen eius calidum.

Anter oia simplicia mundi no reperit ei par in purificando sanguine. et pcpue si succus eius bibitus fuerit calidus cu zuccaro vel comixtus cu aq lactis. Succus ipsi est potio ab. 3. 5. vsq ad. ij. Et decoctionis eius. a. 3. 2. vsq ad. xv. et puluis eius. a. 3. iij. vsq ad. v.

Cap. de eupatorio.

Ico qd eupatorio fm Salernitanos e salvia siluestria fm Scapione est canaparia ad modum lini sed ideo canaparia dicit: qd ad illius similitudine pducit folia. fm. 70 **Ad** hunc e herba longitudinis cubiti amaritudinis multe folia eius sunt sicut folia centauremioris viridiaz sed sunt aspa et icasa Colligit in fine veris. et melior opatio eius e succus eius. calidus est in primo sic in secundo **Conseruat** aut per annu ta herba: quam succus eius decoctionis Eius pono est. an. drag. iij. vs que ad. vi. Et puluis eius. a. 3. ij. vsq ad. iij. Et loco ei ponitur in defectu ipsius absinthij et assari a. medium ponderis ipsius.

Cap. de epithimo.

Ico qd epithim dicitur quasi super thimum nascens. Est enim ex herbis super excrecentibus alijs plantis: et quasi est similis cuscute: et aliquando excrecit super halasce et aliquando super species organiz: et est duplex cretenie et syrum est complexio nis calide et sicce in secundo licet Salie. ponat ipsam calidum in tertio. **Conseruat** per annum et no vltra. **Potio** eius in decoctione a. 3. v. ad. xx. Et pul eius. a. 3. iij. vsq ad. vij. **Alle.** aut q sumit viret acceptione eius estate

Capitulum de ycopo.

Ioco qd qdam dicunt qd e yfopus ortensis. Alij dicit qd est vna ex spibus organiz: calide pplexionis et sicce in secundo gradu. **Et seruat** p annu **Dosis** eius decoctionis est. a. 3. v. vsq ad. x. Et puluis eius a. 3. ij. vsq ad. iij. **Dico** qd yfopus est duoz modo rñ. s. ortensis et montanus durat et conseruat per annum decoctionis eius potio est. a. 3. vi. vsq ad. x. Et puluis eius est. a. 3. iij. vsq ad. vij.

Cap. de prunif.

Ico qd prunoz quedam dantur ad alterandū et quedam ad soluendum. vnde alba et citrina ad opus medicine no valēt: et ex eis sūt muza. i. medij saporis inter acrem et dulcem. Et hec dantur magis ad alterandum sanguinem et coleram et calidos humores: et sunt ex eis dulcia: et hec dantur ad soluendum vē trem sed vtraq tam muza q dulcia alterant: sed muza magis et vtraq solutionem leuez faciunt: sed plus et mi

nus: qd muza minus et dulcia magis et humida plus lubricant q sicca Damascena vero et armena in omnibus illis sunt fortiora: dulcia sunt sere temperata inter caliditatem et frigiditate: sed magis declinant ad frigiditatem aliquale et sūt humida in secundo. **Muza** vero sūt frigida in principio secundi: et oia sūt refrigeratia et lenitiua nocent stomacho sūt pauci nutrimenti **Conseruant** per annum. **Potio** aque id est decoctionis earuz est circiter. lib. i. cum zuccaro.

Cap. de psilio.

Ico qd psilium est de alterantibus facientibus solutionem: et est triplex. Album sub nigrum et purpureū. **Ad** hunc autem est illud quod est grossum completum graue ita qd submergetur in aqua: habet autem psilium complexionem diuersam in duabus substantijs eius que seperari possunt: quia in cortice exteriori est frigide et humide complexionis in secundo gradu fm dialcoridem Substantia eius medullaris est calida et sicca in quarto gradu et acuta vehementer rubificatiua et incasiua. **Conseruatur** autem ab vno anno vsq ad duos. **Potio** ipsius est. a. 3. i. vsq ad tres. time at autem ipsum habens debilitatem viscerum. **Nota** qd in predicto capitulo de psilio videtur esse discordia inter ruffum: et dialcoridem de complexionem psilij quia dicitur a **Ad** hunc qd substantia exterior extēsa super corticem est multum ex infrigidantibus. Et dicit ruffus qd est frigida et humida in tertio et excessit. et dicit dialcorides quod est in secundo illud est verius. **Inquit** enim ypo. in epidimij q non eleuatur res frigida iuncta cu humiditate supra secundum gradum. Et dicit **Salienus** qd humida res non transgreditur metam absq ad quas potest regimen hominis extendi propter quod no inuenim? humidū esse causam doloris in quantum humidum: sed in quantum potest esse cum materia cum quantitate sua mouetur ad continui solutionem et c.

De capillis venereis.

Ico qd capillus veneris: qui alijs nominibus dicitur coriandru; putei: vel capillus fontium: vel capillus hominis: nemoralis: vel capillus porcinus ponitur tempate complexionis a Sa. et vir cōseruatur p annu quia est subtilis et rare substantie. **Potio** decoctionis eoz quando queritur per ipsos solutio per ventrem est circiter lib. i.

De Assaro.

Ico qd assarus est radix herbe aromaticę: que assara baccara dicitur. et est calida et sicca in tertio gradu: licet dialcorides sicut verius qd e ca. in secundo gradu. et sic in tertio et est magis prouocatiuum et aperitiuum oppilationum et subtiliatuum q solutiuum. **Conseruatur** autem per annum. **Dosis** eius infusi potio est ab aur. ij. vsq ad. iij. Et puluis eius. a. 3. i. vsq ad aur. ij.

De Gallis.

Ico qd gallozum electio sumitur a quatuor conditionibus **Primo** a colore: qd ruffus est melior alijs. **Secundo** ab etate: quia quanto antiquior tanto melior et calidior. **Tertio** a motu: quia ille velocior est melior et calidior. **Quarto** a coitu: qd sit fortis in dimicando: quia si fortiter dimicat: fortiter coit. **Potio** iuris galli est circiter lib. ij.

De volubili.

Ico q volubilis est plurimum specierum s'm
Adeline sed magna preualet oibus nisi q apit
orificia venaz & educat sanguinē: & multū existi
mat q est vltia spē volubilis. s. ex quarta spē fit
scamonea. s. ex lacte eius coagulato & ē pnciosa lege me
sue qz inter predictas spēs ē. tertia spēs habēs folia asp'a:
sicut folia ci. nulli cuius flos ē āpule adherētes adinuicē
& vocat lupulus: & ē valde mūdificatiuis sanguis vero
facit flores albos strictos in pncipio & lat' in fine ad mo
dū tube: & hz lac rē. **Dotio** decoctionis magne est circi
ter. ʒ. iij. **Et** infusiois eius in aq. casei. potio. circiter li. i.

De scamonea.

Ico q scamonea futiuū magnū: qz soluti
uū solutuoz: qz est solutiū antonomasice. i. p
excellentiā & est gñalis sup oia solutiua: fit aut
ex succo cuiusdā spēi volubilis: cuius folia sūt in modū
sagitte alate. **Nascit** aut in ātiochia & armenia: & corāfee
ni. & in ptibus arabie & turchie. & ātiochena pualet alijs
vnde lege mesue: qz oia ibi lacius reperies. **Sed** nota
q bona scamonea d3 h're septē ʒditiones. pmo vt in co
lore sit cinericia & subpalida. scōdō in tactu vt sit frāgibilis
tertio vt sit lactinica p āplicationē ipsi' ad linguā: vt re
sultet lac ex tali tactu lingue cū saluta. quarto q sit leuis
in pōdere. qnto q sit boni odoris. sexto q sit antiochēa
septio q sit antiqua nō recēs. **Alterius** notandū ē q
ipsa scamonea hz septē nocuētia. **Primū** est q ledit
stomacū & cor. **Secundū** generat ventositatē mordicati
uam. **Tertiū** gñat caliditatē & inflamtionē. **Quartū**
excoriat intestina & apit venas. **Quintū** attra
hit cū violentia. **Sextū** q eius serositas hz excorare.
Septimū qz eius ipressio est supra vtutes & mēbra. **Cor**
riguntur aut ista nocuētia cūz mastice prep'et & meli
us si decoquat in cit. nio: & fiat diagridiū. **Conseruatur**
aut ānis. xij. **Dosis** aut eius est a granis. v. ad. xij.

De turbit.

Ico q turbit est radix herbe cuius folia sunt si
cut folia serule minorā tñ & ē ca. in tertio gradu
Et turbit bonū d3 h're. vij. pprietates. **Pmo**
q sit candidū. **Secūdo** q sit vacuū & arūdinoluz. **Ter**
tio q sit gumosū. **Quarto** q cortex sit citrinus. **Quin**
to q sit planū nō asper. **Sexto** q sit recens. **Septio** q sit
facile frangibile. **Item** nocuētia turbit principalr
sūt tria: **Pmo** q gñat ventositatē: & ē tarde solutio
nis: & hoc tollit mixto ʒinzib. cū eo. **Secūdo** q causat
nauseā & subuersionē in stomacho: & hoc tollit medicina
cōfortans cū sicut est mixtio mastice: & gallie aromaticē
Tertiū est qz exsiccano corpus in pncipio macrescere
facit: & hoc tollit zaccarū & oleū amigdalaz dulcium.
Conseruatur autem turbit ānis quattuor: & vltra. **D**
osis eius puluerizati & contritū. a. ʒ. i. vsqz ad. ij. **Et** deco
ctionis eius. a. ʒ. ij. ad quattuor.

De agarico.

Ico q Agaricus est duplex. s. masculus & femi
na: sed femina est melior. qz masculus est lōgius
niger & grans durus habēs nervos in cōfractū
suis. **Sed** seia est laudata in sex pprietatibus apparēti
bus qz pmo d3 esse a. bullimus. **Secundo** leuis. tertia
velociter frangibilis. **quarto** porosus. **quinto** q gustu i
pncipio appareat dulcis. deinde sequat amantudo sex

to q sit sripticus aliquatiter est calidus in primo: ficus i
secundo. & ipse est ex medicinis magni iuuamēti. & nasci
tur. ppe magnas arbores: qd' iā ex ātigrate accidit cor
rosio & putrefactio: & ē ei' gñatio sic gñatio sūgoz: imo
quidā extimauerunt: q sit fungus & ita videt: & est medi
cina facile s'm democritū & cōfert oibus etatibus & in oi
tpe & est medicina omnū oppilationū. **Conseruatur** aut
per ānos tres vsqz ad quattuor. dūmō ab hūiditate pul
uere & fumo preseruet. **Dosis** eius est paluerizati cō tri
ti. a. ʒ. i. vsqz ad. ij. **Et** in decoctionibus. a. ʒ. ij. vsqz ad. v.

De colloquintida.

Ico q colloquintida est cucurbita deserti: & na
scit in planta quā etiā fel terre vocat: eo q in
toto ābitu ortus eius interficit herbas: & est sic
venenū eis. vnde arabes appellāt eā necem plantarū: &
terra super quam tacet videt sicce adusta: & folia eius sūt
similia folijs cucurbitae: & sic extendunt super terrā: & est
duplex. s. masculus & femina. masculus est grans cū du
ricie: attinēs asperitati & nigredini. **Sed** femina est a sa
pientibus magis laudata: & est vt habeat has pprietates
vt pmo sit grossa. secūdo sit leuis. tertio sit cōplete ma
turitatis: ita q nunq colligat imatura. quarto q interi
us sit pulposa & rara. & le is. quinto q sit albisima. sexto
q qñ planta eius hz vnā solā colloquintidā abiciat: &
nullomō coligat. & est ea. & sic ʒplexionis in tertio. **Mo**
cumēta aut colloquintide sūt quattuor. pmo qd infert
nocūmētum stomacho cordi & epati. **Secūdam** est turba
tio & inflatio atqz idruersio vētris & omnū intestinorū.
Tertiū est aptio venaz cū sanguis emanatōe. **Quar**
viscerz & venaz excoratio: & nō est puluerizāda in vltio
nec subtilissime: qz excoriat viscera & venas. **Conseruatur**
autem per ānos tres: & vltra si in debito loco reponat.
Dosis ipsius est akirath. vi. vsqz ad. x. qñ antez sumat
ex ea timeat frigus & estum.

De polipodio.

Ico q polipodiū est radix cuiusdā planta que
diuersificat in ortu suo qz aliquando nascit su p
arbores quercinas. vnde pp hoc grecus noia
uit felicem arbor: qz in solijs similat felici: & aliquando
nascit sup lapides: sed qd nascitur in arboribus: & maxi
me quercinis est perfectior: qz lapidea hz humiditatem
superfluam & indigestam causans vctositatem & nauseā
& subuersionem. & est ea. in tertio: & sic. in secūdo & quod
nascitur in arboribus glandium d3 habere octo pprieta
tes bonas. **Et** pmo q sit quercinum. **Secundo** q sit
grossum. **Tertio** q sit solidi. **Quarto** q sit nodosum.
Quinto q eius color aliquatiter participz negredine s3
parum. **Sexto** q in eo sit aliqd aromaticitatis. **Septio**
q i eo sit dulcedo cū aliquatī sripticitate reliquēs i gustu
ex amaritudine aliqd: & precipue quando est recens. **Cor**
rigit autem eius ventositas miscendo cum eo anisim vs
semen fenculicant parum ʒʒ. **Conseruatur** autem vs
que ad annum & valde cōfert ydropicis: sicatur ad vim
bram. **Dosis** eius est. a. ʒ. ij. vsqz ad quattuor.

De squilla.

Ico q squilla idē est q sepe cepe muri: & sicut
dicit Galienus q duplex est eius iuuamentū
qz solutione educat materias: & cum hoc prepa
rat eas ad soluendū: & illa est melior que habet parem
i. sociam: que eni sola nascitur est venenosa sicut dicitur

Et que nascitur in locis liberis est melior: et est calida et sicca in tertio: et non inciditur cum cultello ferreo sed ligneo et non capiuntur partes eius extreme. id est exteriores nec medullam eius: quia non valent: sed partes medie laminae eius meliores que habent splendorem et eius suuntur filo sepe ratum suatur: ne una pars altam tangat: et excidentur ad umbram diebus. xl. et postea ex eis fiat acetum squilliticum: et lochoe de squilla. **¶** **De** seruatur autem suspenfa annis duobus planta vero in terra durat annis. **¶** **Dosis** enim aceti eius est a. 3. v. vsq; ad duodecim. Et oxymellis eius est ab aure. vj. vsq; ad. 3. iij. Et troiscorum eius a. 3. iij. vsque ad quatuor.

De hermodattilis.

¶ **Ico** q; hermodattilus est radix herbe montane et eius alius est longus sicut digitus. alius est rotundus: sed rotundus est de quo loquimur. Et eius alius est albus. Alius est rubeus alius niger. **¶** **Delioz** omnibus debet habere tres proprietates bonas. Primo q; sit albus. Secundo q; habeat veram albedinem intus et extra. Tertio q; sit grossus mediocri grossicie. rarus non lagnus. et leuis debilis et rubeus vero et niger penitus mali et euitandus: qui nascitur prope squillam: aut prope raphanum melioratur in conditionibus suis: et colligit debet tempore veris potius q; alio tempore: et illi sunt meliores qui sunt exsiccati per medium annum. et in illis est humiditas superflua disponens ad tria nocumenta que facit: sed cinnamum strix in 3. b. tollunt ab eo nocumenta dicta est cali. est et sic. in principio secundi. licet in eo humiditas accidentalis sit superflua que mimitatur stomacho. **¶** **Conseruatur** autem tribus annis si remotus fuerit ab humiditate et puluere. **¶** **Dosis** quo notandum est q; si ante debitam exsiccationem reponantur immediate putrescunt **¶** **Dosis** eorum est ab aure. i. vsq; ad. ij.

Capitulum de yreos.

¶ **Ico** q; yreos est radix herbe fm grecum q; lilialis dicitur. Cuius duae sunt species quarum una florem facit purpureum habentem gradatione diuersitatis in purpuratione sic h; arcus terrois qui arcus dicitur yris et ad similitudinem illius vocatus est yreos: et alia species eius facit florem album. **¶** **Purpureus** est calidus et sicus in tertio albus vero calidus et sicus in secundo. **¶** **Delioz** pars plante est radix eius deinde flos purpureus est qui est calidus est melior albo. Et melius tempus collectionis radicis et florum eius est tempus veris. **¶** **Succus** radicis eius valde prodest contra ydropisim: sed nocet stomacho. **¶** **Sed** corrigitur cum aqua lactis et melle cum pauca mastice. Et excidentur eius radices ad umbram suae cum filo ita q; una non tangat aliam. **¶** **Conseruatur** autem per annos duos si preseruetur ab humiditate et puluere. **¶** **Dosis** eius est a. 3. iij. vsq; ad. vi.

De Cucumere.

¶ **Ico** quod cucumer siluestris id est asinitus est fructus sicut cucumer parvus asperitatis plurime et amaritudinis vere. et eius planta habet folia similia folijs cucumeris tamen a superiora. **¶** **Delioz** pars plante est fructus ipsius. bene maturatus. completus. et citrinus in quo nulla sit viriditas et post ipsum fructum est radix in bonitate. sed fructus eius in completus est malus et perniciosus educens sanguinem solutione sua. **¶** **Cucumer** ipse siluestris est calide et sicce complexionis in tertio. **¶** **Et** aliqui dicunt q; est fortius solutantum q; scamonea quia excoriat et aperit venarum officina. **¶** **Unde** generat crudeles torsiones ventris et facit solutionem cum angustia et est tarde operationis et emendantur eius nocumenta: si cum succo eius adiungantur aliquid de bdelio aut ex dragaganto aut si propinetur cum lacte dulci recentis: aut cum aqua mellis et facilitatur eius operatio: si parum salis gemme miscetur cum succo eius. **¶** **Et** species ollesangine ad diuiti vigorem virtuti ipsius. **¶** **Et** conseruatur succus eius triennio. **¶** **Radix** vero eius conseruatur annis sex: licet recens melius operetur q; sicca. **¶** **Colligitur** autem succus eius in estate: scilicet in finem Julij in diebus canicularibus dosis succi eius est a granis quinq; vsque ad. 3. 5. **¶** **Et** aque decoctionis radicis eius a. 3. ii. vsque ad quatuor.

De Centaurea.

¶ **Ico** quod duplex est. scilicet maior et minor et utraq; est amarissima: sed minor amarior est maiori. **¶** **Unde** a quibusdam sel terre dicitur. **¶** **Et** minor est melior in omni re: **¶** **Cuius** flores et stipites habent colorem citrinum et pallearum. **¶** **Et** melior pars plante sunt flores: et semina ipsius. **¶** **Et** melior tempus collectionis eius est principium estatis: est cali. et sic. in secundo **¶** **Sed** Rufus dicit in principio tertij. **¶** **Dosis** eius est a tertia parte unius. 3. vel. 3. vsq; ad. 3. i. vel. 3. **¶** **Et** in decoctione ab. 3. i. vsq; ad. ij. **¶** **Conseruatur** autem per annum.

De Cartamo.

¶ **Ico** quod Cartamus est duorum modorum scilicet domesticus et siluestris: sed domesticus est melior: et dicitur crocus orientis. **¶** **Et** melior pars plante eius est semine deinde flos et illud est melius semen quod est album planum et grossum: et plenum cuius medulla est vinctiosa et pinguis valde: et cuius cortex est subtilis et melior: flos est: qui est sicut pili croci: calidum est in primo et sicum in secundo est autem semen eius aperitum et abstersuum et conturbatum faciens nauseam. **¶** **Unde** inest ei virtus educendi per vomitum: et per successum. id est per ventrem: et multum nocens est stomacho: remendatur eius nocumentum miscendo cum eo anisum galangam: inacem: et cordumenum. **¶** **Dosis** eius est a. 3. iij. vsq; ad aure. ij. **¶** **Conseruatur** autem cartamus scilicet semen eius annis tribus.

De grano almeus.

Ico quod granum almeus est duplex .s. ma-
gnum & paruum : magnum est in magnitu-
dine fructus auellane: & paruum est sicut ci-
cer. **A**l Magnum est incolume bonum : par-
uum vero e malignum magnum est calidum in prin-
cipio tertij: & sicum in secundo: & paruum non admini-
stratu: nisi in emplastris & fricationibus & oleum ipsius
in unctionibus: **E**ducit p vomitu & per ventres flegma
crudum & grossum: & facit nauream & subuersiones & as-
satur & sic corrigitur: eius humiditas superflua: miscetur
cum eo anisum & feniculum & rectificatur eius nocumē-
tum. **C**onservatur autem annis pluribus.

Dosis est a ʒ.ʒ. vsque ad ʒ. i. ʒ.

Ico quod s'm Alexandrum q̄ verificato-
res id est philosophi dixerunt ipsum habere
prerogatiuam & principatum in educendo
coleram nigram. & operatio eius est incolu-
tior: & solemnior: eleboro nigro & virtuosior: lapide la-
zuli. & ille melior qui habet colorem medium inter viri-
dem & obscuram terreum & indum & habet macularum
distinctiones virides & nigras & qui non est in terminu
lapidis scilicet duricie immo est facile dissolubilis & pl-
uerizabilis & est leuis in tactu carens asperitate & est ca-
lide complexionis in principio secundi sicum in primo:
& est resolutiuus & absterfius & est ex conturbantibus
subuertentibus stomachum. **E**t educit per vomitu
& per ventrem: nocet stomacho valde & facit subuer-
sionem & soluit cum angustia. **N**on lotus soluit per vo-
mitum & per ventrem cum labore & sine molestia.

Ars autem lauandi ipsum scribitur a mesue requi-
re igitur ibi modum lauandi ipsum educit melancoli-
am seu coleram nigram. vnde mundificat cerebrum ab
ea: & valet in mania mīsa vertigine. scotomia. epilepsia
& ad egritudines timoris & suspitionis & ad lepra & egrit-
tudes splenis: & ad catarrum & ad morpheam nigra &
& ad febres melancolicas. **D**osis eius non loti est
a ʒ.ʒ. vsq; ad i. ʒ. Sed loti est a ʒ. i. vsque ad ʒ. ij. **C**on-
seruatur autem annis decem.

De lapide stellato.

Ico q̄ lapis stellatus est de genere marmo-
rum: habens maculas ex auro. & eius alius
est albus: & dicitur marchesita. **A**lius ve-
ro clarus celestis & vocatur lapis lazuli.
& quandoque minera fert vtrunq; simul. **A**l Delior est
cuius color est viridior: in colore azuli: & habet maculas
aureas & mixtus cum marchesita est non bonus. & non
maculatus non est bonus & similiter leuis. est autem ca.
in secundo sicum in tertio. **N**ocumenta eius sunt qz
est adustiuus & scleratiuus & putrefactiuus absterfius &
non incisiuus & non loto est proprietas abradendi pilos
Lotus autem conseruatet prolongat eos: et gene-
rat pilos in palpebris. **I**n eo sunt nocimenta omnia ge-
nera gummosum in calefaciendo & subtiliando & est ex
rubificantibus: & est ex arbore desertorum locorum & ispi-
dorum & illud est melius quod est leue frangibile habet
colore paleare & lcaz: quod est vehementis acedimis et

odoris valde acuti: & quod iam transferit annum quia
recens anni sui est sicut venenum & sicut ignis. & ex gum-
mis que dissoluntur & ca. & sic in quarto gradu & est ca-
lidus & subtilis omni eo quod calefacit ex gummis. &
est de facientibus operationem cum labore & angustia
vehementi & perducenti ad sincopyam & indorem frigi-
dum: est inimicum cordi & epati & stomacho propter ve-
hementiam virtutis sue tollitur autem & rectificatur si
nocumentum si ponatur in infusione in oleo amigdalino
dulci. & succo acetositate citri vel in oleo amigdalino
dulci: deinde in succo liquiritie: educit flegma
viscosum & grossum a locis profundis & est mundifi-
cans iuncturas ab humoribus grossis difficilis eradica-
tionis: nec est ei res similis ad hoc & mundificat nervos
ab humiditatibus imbibitis in eis. & dissoluitur in oleo
de keyrit: & mungitur cum eo et confert egritudinibus ner-
uorum frigidis sicut est paralisis: stupor & torura & spas-
mus. **D**osis eius est akirath. i. vsq; ad ʒ. ij. **C**onserua-
tur autem quadrienno. recens autem anni sui est per-
nitiosum. **I**lle autem qui sumit timeat frigus. **L**o-
seruatur autem ne cito senescat sepeliendo euz in milio
vel fabis vel lentibus sed in milio melius.

De oppoponaco.

Ico quod oppoponacum est gummi plan-
te similis ferule cuius stipites eleuantur su-
per terram vno vel duobus cubitis & folia
eius sunt minora folijs ferule. **A**l Delius ex
eo est citrinum exterius & subalbidum interius & quod
est amarum & quod est frangibile & quod facile dissolu-
tur in aqua. **E**t alii aduiterant ipsum cum armo-
niaco sed odor & albedo fructure deo occultant fallacias.
Et melior pars plante eius est gumi eius deinde ra-
dix ipsius est calidum & sicum in tertio. radix eius i se-
cundo. nocet stomacho faciens sitim & est tarde operati-
onis: de rectificatione autem ipsius est sicut diximus i
serapino. **E**ducit flegma grossum & viscosum a parti-
bus remotis & iuncturis & proprie mundificat cerebrum
& nervos & confert egritudinibus eorum frigidis & est
ex rebus addentibus in visu s'm omem modum admi-
nistrationis eius & mundificat pectus & confert tussi anti-
que. **E**t est medicamen expertum rigori febrium cu
aceto ante horam perox. & linitum in spina & dissolutu
cum succo apij & oleo anctino. **D**osis eius est a ʒ.
i. vsq; ad ʒ. ij. **C**onservatur autem .v. vel .vi. annis.

De mezeleon.

Ico quod mezeleon est planta apud perses
vocata rapiens vitam. & a quibusdam facies
viduas a pluribus leo terre. & est planta cu-
ius stipites eleuantur supra terram circi-
ter cubitos duos. **E**t folia eius sunt similia folijs
oliue: & producit grana nigra in magnitudine fructus
mirti: & est planta lacticiniosum. & eius sunt plures speci-
es: sed melius est mezeleon habens folia magna tenu-
la: & viridia & quod oritur in locis liberis & in vicinitate
plantarum speciei eius: & quando oritur ex eo planta vna

in toto ambitu locj eius mortalis: & que oritur in locis terrarum est sicut venenum & habes folia parua & spifsa est malum & fimiliter habens crispa & aspera: & quod est subnigrum fimiliter est calidum & sicum in quarto. & est proximum veneno: nocens membris pauptalibus q̄ sunt minera virtutum. Corripitur autem eius nocumentum cum auxilio rerum fragentium venenositates & extremam eius caliditatem & igneitatem: sicut cum oleis frigidis & extinctiuis sicut est mucillago psilij & succus portulace: & succus endiuie proprie. **¶** Bis scordus autem in fundit folia eius in aceto per diem vnu & excantur & frangitur eum arte hac ipsius virtus ista mabilis: & ex rebus adhuc emendantibus & remouentibus malitiam eius est vt fundantur folia eius in lacte dulci sumpto ex asina aut capris. Et quandoq; ponuntur folia mezereon in aqua lactis & bulliunt cum facilitate & auferuntur spuma eius & colatur & propinatur cum scuritate. Et nota q̄ folia mezereon parum substinent de decoctione: & contritio laboriosa destruit virtutem eius expellunt autem nocumenta eius a corpore. aqua ordeii & aqua passularum. Aerium aqua endiuie & altaraxeo auferunt inflammationem relictam ab eo in corpore.

¶ Educt autem aquam citrinam cum fortitudine vehementer. Et mezereon iunctum cum rebus educentibus melancoliam educit eam: & cum rebus educentibus flegma educit ipsum. **¶** Bosis eius est .iij. vsq; ad .i. & hoc in decoctionibus puluis eius a kirath. .ij. vsq; ad .v.

¶ Conseruatur autem annis duobus vel tribus si a caliditate aeris preseruetur ne resoluatur virtus eius.

¶ Et si queratur que est differentia inter mezereon & lauriolam. Dico q̄ est magna differentia. Nam mezereon est planta lactinaria: & dicitur alio nomine oliuella sed laureola est arbastum & non habet lac: & folia mezereon sunt similia folijs oliue: sed folia laureole sunt similia folijs lauriz. Et semen eius non est coconiduz vt patet per serapionem in suo capitulo de simplicibus de mezereon & in capitulo de laureola vocat iam daffinidz

¶ De alseebram. *Alseebram*

¶ Ico quod alseebram est species lactiniorum & alio nomine dicitur esula & est solutiuum rusticorum & eius aliud est magnum habes radices rotundas & grossas spissi corticis dempsi & ponderosi aliud est paruum habens radices subtiles tenuis corticis. magnum est malum scindens viscera. **¶** Paruum vero est illud quod eligitur. **¶** Melior pars plante est cortex radice ipsius & habens proprietates quinque bonas scilicet cuius cortex sit subtilior & leuior & facile frangitur & est habes drubedine aliquid sicut radices castie ligneae: & illa est bona super quam preterijt medicinas anni & recens mensi sui est mala.

¶ Nigra vero est pernitiuosa & orta in locis terrarum & melius tempus collectionis ipsius est principium veris. Et collectio lactis eius est finis veris & est calide colectionis & sicce in principio tertij. Et lac eius est calidus & disrumpit onficia venarum ita vt sanguinem manare faciat. nocet cordi stomacho & epati. disrumpit ve-

nas & excoriat viscera & relinquit in corpore inflammationes cum hoc faciens cadere in febres & corrigitur. & emendatur primum nocumentum quod ex eo timetur p̄ miscendo cum coaliquas ex medicis cordialibus & stomachicis & epaticis.

¶ Secundum vero & tertium nocumentum corrigitur acquirendo ei bonitatem cum conglutinantibus & consolidantibus: sicut est dragagantum proprie & bdellium & mucillago psilij & succus portulace & similia.

¶ Quartum vero nocumentum eius tollitur permiscendo simul ex rebus refrigerantibus & extinguentibus ex hoc facientibus apud me est vt infundantur in succo altaraxeon aut in succo endiuie & pauco aceto aut succo portulace aut solatri & aceto. & dixit Ruff. q̄ si solutio ipsam superfluat aut labori ole fiat sedeat solutiuum aq̄ frigidis. **¶** Adhi quoq; videtur verbum inconueniens.

¶ Circumstans. n. frigidum includit & coadiuuat virtute medicine & corroborat eam nec non & materias ad vias expulsionum expellit sicut te scire fecimus. sed succurre duz e tunc sicut in canone diximus: educit flegma vehementer & aquam citrinam & humores melancolicos & materias a iuncturis: & confert doloribus earum: et est ex medicinis magis ydropicis: sed nocet epati: & deficit corpus vtens eo: & consumit sperma: & lac eius facit hec omnia vehementius & facit cadere in febres.

¶ Bosis corticis radice eius est a kira. .h. ij. vsq; ad. vij. Et lactis akirat. .j. vsq; ad. iij.

¶ De luf. *Serpentina*

¶ Ico quod luf est planta que dicitur collum draconis & alio nomine serpentaria vel dragontea & colubrinaria et aliqua habet folia plana et alia crispa & radix plane est exterius ad nigredinem attinens. interius vero alba est. **¶** Melior pars totius plante est radix et melior radix est grossa completa et orta in locis liberis et melius tempus collectionis eius est ver et principium estatis. **¶** Dicit Dioscori. q̄ crispa calidior est plana. et dixit Ruffus q̄ plana calida est in primo crispa in secundo. vsq; ad. nocet stomacho a ciuitate sua epati. tolluntur autem nocumenta predicta si detur cum rob aut cum melle passulatum et speciebus alefanginis: educit flegma subtile et grossum mundificat et confortat renes: prouocat vrinam: excitat coitu et valet pectori et pulmone: et est contra asma & tussim ex habundantia humoris viscosi: et proprie si fiat loco ex succo eius cum melle et rob. **¶** Bosis eius e .i. .ij. vsq; ad .v. **¶** Conseruatur autem radix eius annis duobus.

¶ De fira. *Vitis alba*

¶ Ico quod f. fira est planta quam quidam vocant vitem albam. **¶** Lius radix est terrej vel cineritij. coloris exterius: interius vero alba et eleuatur super radicem ipsius stipitum multarum inuolutionum super alias arbores. et nascitur sup eabotriet vocant vne lupine et spes ei fescircim

¶ Cuius radix est cinericia exterius & interius alba; nō tamen albedine prius & vocatur cucurbita reptilium. **¶** Fesire fm dialcozidem est calidum & sicum in tertio habet nocumenta serpentarie; ideo fesire rectificantur sicut luf. vtriusq; radix & proprie succus eius educit flegma; & prouocat vrinam & mundificat cerebrum; & nervos & mēbra anhelitus a super fluitatibus flegmaticis & putridis; & aperit oppilationes viscerum & renum & confert fm omnem modum administrationis eius; & confert epilepsie & vertigini & tussi & asmāti manifeste & dolori laterum. **¶** Et comeditur tassus eius in primis duz crefelt & est tenera.

¶ Sorbitiones facte ex succo eius & frumento cocto & melle facit exuberare lac. Et sedere in decoctione eius inundificat matricem & facit abortum. Et similiter suppositum & conexum. **¶** Radix quoque eius & succus eius abstergit faciem & fetiditatem cutis & pannum & vesigia que remanserunt post; & proprie cum farina cicerū & fabarum. **¶** Bosis autem radiceis alsifire est ab aure. i. vsq; ad. ij. Et succi eius a. 3a. vsq; ad. ij. **¶** Conseruatur autem radix eius duobus annis & vltra.

Cyclamy

¶ Ico quod arte nita panis alturat vel panis porcinus siue pomum terre & ab alijs dicitur panis sauij. & ab alijs dicitur cielamen & inuenitur ex eo magni & parui. magna autem radix eius est in modum rape rotunde cuius pars exterior est sicut terra nigra; interior vero alba & eleuatur super radices eius frondes; & flores fm semitaz violarum sub albidarum sine eleuatione stipitis; id est turfi supra radicem; parum habet radices superterraneas plures in modum auellane; & cicerum & est calide complexionis & sicce in principio tertij; est incisuum subtiliatum & calefactuum absteriuum & mundificatum & aperiuum. oppilatogum & est ex rebus sudorem exuberare facientibus; & maxime mundificantibus cutem & resoluentibus fetiditatem eius. **¶** Dixit Serapio. q. corrigatur sicut luf & alsifera educit flegma mucilaginosum sumptum & suppositum & etiam linitum super semen & vlia & partes adiacentes & est medicina experta ad yctericiam tali modo.

¶ Accipe succi eius. 3. quattuor. dissolue cum succafō & coque vsque ad terciam partem propinetur in mane & est medicina certa ad yctericiam.

¶ Et dixit grecus succus ei⁹ cū ydromelle at̄ oxi. & proprie de quolibet ana partes equales cocte fm superiores doctrinam.

¶ Est nāq; medicina experta ad yctericiam citrinam vertens in vaporem sumum & sudorem materiam eius & proprie succus eius cum secantiabin aut mellicato.

¶ Sz oportet vt sumens cooperiatur multum & sudet sudore vehementi & citrino.

¶ Consert egritudinibus flegmaticis cerebri; & proprie si fia caput purgum & cofert emigrancam frigidam.

¶ Et emplastrata confer colice & confert fode & torture & paralesi & mundificat caput & oculos & confert duriciei splenis fm omnem modum administrationis ei⁹ & confert seropulis & alijs apostematibus; & valde prouocat menstrua; & maxime aperit officia emoroydaruz **¶** Et dicitur q. si suspendatur in collo mulieris non concipit & linitur ex eo anus & confert egressioni eius **¶** Bosis eius est ab aure. ij. vsq; ad. 3. iij. & proprie succi eius. **¶** Raro conseruatur sicca quia recens est melior in omni euentu.

De aristologia.

¶ Ico quod aristologia tres sunt species scilicet longa rotū. & alta. Radix ei⁹ currit sz lemitam plamitum vitis. omnes species eius sunt calide in principio tertij sicce in secundo videtur q. longa sit calidior quamuis eius terretas vincat super terretatem rotunde & est tamen vtraq; aperitiua oppilationum resolutiua attractiua; & attrahens spinas; & fracturas lignorum infixas carni; nocet visceribus in soluendo & rectificatur vt luf & de decoctione & trituratione rem plenam subinet; educit superfluitate flegmatica & etiam colericas fm aliquos; & est ex rebus maxime mundificatiuis pulmonem & pectus a flegmate & putredinibus. **¶** Et confert iuuamentum manifestum asmāti & tussi fm omnem modum administrationis eius

¶ Et rotūda ē ex rebus mundificatibus cerebri & ferēs epilepsie; & fert et stomacho remouēs singulta vctofa & sedat dolores omnes a ventositatibus in visceribus & auferit oppilationes splenis & ventositatis in ipso & proprie rotūda; & est medicina rigori febrium. Bosis eius est a. 3. i. vsq; ad aure. i. **¶** Conseruatur autem annis tribus & vltra.

De grano regum.

¶ Ico quod abel mechuch dicitur proprie granum regum & est ex eo aliud paruum. aliud magnum & dicitur q. est magnum. & crucha est calide & sicce complexionis in tertio.

¶ Adhereret de rectificatione sicut be en prouocat vomitum & solutionem laboriosam; & educit flegma vehementer & aliquando coleram; & materias a iuncturis & aquam citrinam oleum vtriusque extrahitur sicut oleum de amigdalibus. **¶** Bosis eius est a granis. v. vsq; ad. vi. & alterius granis. vij. vsq; ad. xv. **¶** Conseruatur per annum vel duos ad plus.

De genestra.

¶ Ico quod mabranich est capistrum arborū & alio nomine dicitur genestra & ē arbor montana super cuius stipitem eleuatur densitas fustiū multe rectitudinis. E dū plicantur nō patiunt fracturas vñ ligant ex eis arbores & pducūt flores figur lu

naris citrinitatis multe et proferunt folliculosos seu filiquas sicut semina orobi semina distincta sunt sicut lentiles et in lingua latina dicitur genestra seu merica. ¶ Inquit diascorides quod est calide et sicce complexionis in seculo. ¶ Et semen eius est calidum. ¶ In flore eius et stipitibus ipsius est humiditas superflua cum virtute incisiva quare multiplicat vomitum et sunt omnes partes in eis sive subtiliatur: nocet stomacho et cordi. ¶ Dicit tamen silagrus quod cum melle rosa tollitur et nocuumentum et similiter cum roseis et mastice.

¶ Semen autem eius propinandum est cum aqua mellis: anisum: aut semen feniculi et dauci et similia auferunt noeuementum: ipsius: flos eius parum subinet de decoctione: semen vero plus: educit flegma cum fortitudine et materias que sunt in iuncturis et mundificat renes ab omnibus superfluitatibus et prouocat vrinam fortiter et frangit lapidem in renibus et vesica et non permittit materia sibi in eis: nec dempsari in lapidem et quod flores eius contriti propinantur cum melle rosaceo aut cum ovo forbili resoluit scrofulas: oximel ex eis aut feminibus eius resoluit apostemata splenis.

¶ Et si frequentatus fuerit cum eis vomitus costert sciaticae et podagre et dolori renum.

¶ Bosis eius et proprie florum est ana. 3. ij. vsq; ad. v. et semen. ana. 3. ij. vsq; ad. iij.

¶ Flores etiam meliores sunt recentes et non conseruatur. Semen vero conseruatur per duos annos.

De elleboro.

¶ Ico quod elleborus est barba albus et eius due sunt species scilicet albus et niger.

¶ Niger vero incolumior et saluior est albus immo minatur albus accidentia terroris niger vero acquirit reindenescentiam et incolumitatem et quod ex eo magis eligitur proprie est cuius sapor est acutus mordicans gustum et habens colorem sicut asparagum et quod est frangibile inter subtile et grossum et medium inter recens et antiquum et medium inter ponderosum et leue immo plus leue quam poderosum: et quod est leue carens asperitate.

¶ Et meliores pars totius plante est eius radix et melior pars radicis sunt fuste ipsius. et melior pars ipsorum sunt cutes eorum. Et melius tempus collectionis est ver et estas. albus minoris acuitatis et mordicitatis: et est et mordicitas asperans subito: et est maioris amaritudinis quam niger. In alijs autem proprietatis nigri habet sicut albus plus de antiquitate quam niger patitur etc. Niger est calidus et succus et est subtiliatur absteriu corrosiuus: additionum carnum que fiunt in vlcibus.

¶ Et dicitur quod quando elleborus niger nascitur apud radices arborum sunt fructus illi solutiu. Albus autem calidus est et sicus in medio tertij. Et est similiter absteriuus mordicatus multiplicans vomitum et facit sternutationem cum fortitudine. ¶ Albus corporibus omnibus est molestus immo in eis sicut venenum pre-

focant. Nigri autem virtus vsq; ad tempora nostra tollerabilis licet adhuc sit difficilis.

¶ Inquit enim yperocras. Adolestus est elleborus eius quorum corpora sana sunt. ¶ Ars vero et sollicitudo. rectificando appropriando facit eius operatione incolumen-

¶ Inquit enim filius Aclar fit interueniunt id est mannam sicut mel et submerguntur in co tepido et sicut i culis ellebori nigri partes conuenientes ceteris horas: octo: et extrahuntur ab ea et propinantur alterna bin habens virtutem ellebori: et consimile fit de melle pasfularum

¶ Et quandoque submerguntur in iure gallinarum vel gallorum. Et sunt qui perforant radices et stant, et introrantur sustem ellebori: et post dies auferunt: et propinant raphanam habentem virtutem ellebori: daucus autem et piper longum anisum et petroselinum et calamintum et isopus sicca: et origanum: et halasce bonificant operationem eius: bene autem commiscetur cum epittima polipodia et sale indo et similibus. Confortat enim se se.

¶ Confectio pillularum nobilium quas scripsit hably: quarum iuuamentum est vltimum ad egritudines melancolicas: et cancerum et lepram et morpheam nigram difficilem. Quarum hec est permixtio.

¶ Recipe yperpigre. 3. xij. ellebori nigri polipodij. ana. 3. v. epithimi sticados diagridij. ana. 3. vij. agarici lapidis lazuli salis indi colloquintide. ana. 3. iij.

¶ Confiatur pille cum syrupo de epithimo. Bosis eorum est ana. 5. j. 5. vsque ad aure. ij et sunt sane et experte. ¶ Expellunt autem lesionem vtriusque ellebori a corpore aqua mellis et aqua pasfularum et aqua ordei et ius gallarum et gallinarum. ¶ Sumere autem puluerem ellebori non est tutum. ¶ Elleborus albus euandus est: quia prefocatus magis autem preluendum super nigro: sed ambe species conturbant nisi rectificetur sicut artem et legem. ¶ Et non detur elleborus nisi corporibus robustis et animosis: et proprie tempore veris. ¶ Et datus quando et cui conuenit facit reiuenescere et facit acquirere incolumitatem et mores laudabiles: et complexionem bonam: hec est enim eius proprietatis: ut yperocras dicit.

¶ Et ipse quidem mundificat corpus totum a superfluitatibus corruptis. et educit cum facilitate coleram permixtam grossam et flegma: et coleram nigram sine molestia et mundificat sanguinem: et auerit a venis superfluitates permixtas sanguini: et est ex rebus solenibus in modificando cerebrum: et caput totum et instrumenta sensuum et neruos ac visera et vasicam ac matricem et confert iuuamentum manifestum ac egritudinibus eorum.

¶ Et confert emigrance manie et melancolie vertigini et epilepsie et confert paralisi et aque que descendit ad oculum.

¶ Et confert egritudinibus iuncturarum: et dicitur: et

no modum
ad modum

Elleborus

apostematibus eorum et scropulis: et efficiunt urina et medicina aut honensie: id est per excellentiam ad lepram et canerum: et species herpetis et botbor.

¶ Et confert sonitui auris et sibilo: et corroborat auditum.

¶ Et confert egritudinibus splenis et febris longi temporis et quatuor colericis et melancolicis: et egritudinibus difficilis eradicationis et prouocat urinam: et menstrua et similiter remouet egritudines cutis: sicut est morpheus et boras sine omnem administrationis et fricatum cum aceto similiter remouet fetiditatem cutis et pannum.

¶ Albus vero elleborus fortiter ac laboriose difficulter mouere facit cum accidentibus terroris et moris.

¶ Et uterque elleborus confert fistulis et vlncribus fraudulentis.

¶ Bosis nigri est alkirat. vi. usque ad tertiam partem et vnus. s. vel usque ad tertias. ij. vel vsque ad. s. vna ad plus.

¶ Conseruantur autem ambo ellebori anni duo: bus si ab extrinsecis bene preseruentur et cetera et hec de simplicibus solutiuis sine Adesue. dicta sufficiant.

¶ Sequitur modus conseruandi omnes succos.

¶ Ico quod succi omnes quos volueris conseruare: conseruatur ponendo parum olei oliuarum electi supra in extremitate vasis: in quo reponuntur et durant per annum et non ultra: quia in capite anni debent succi de nouo fieri et antiquiores alterius anni sunt abiciendi. sed succus liquorice quidem psatur: et ideo non oportet oleum supra ipsius.

¶ Et succi omnes melius conseruatur in vasis vitreis vel vireatis.

¶ De modo conseruandi butirum.

¶ Nota quod butirum melius est vaccinum: et debet esse sine sale. **¶** Et conseruatur per medium annum vel vsque ad unum annum et plus. **¶** Similiter ad epas galline debet esse recens: et non antiqua tam: quia si sit antiquatam amittit complexionem et virtutem et efficitur ranada et amittit temperamentum: sed si liquefiat melius conseruatur. **¶** Et ad epas anatis et anseris: quanto antiquiores tanto meliores. **¶** Et ad epas porcinos melius conseruatur liquefactus. **¶** Et ad epas rerum caprarum similiter. **¶** Sed octa mirebilitate aliquos quod onices pinguedines animalium si asperguntur cum succo puluerizato longo tempore conseruantur.

¶ Dico quod cito putrescunt: nisi pistentur cum succo puluerizato simul in vase vireato referuentur.

¶ De modo conseruandi aquam marinam.

¶ Ico quod aqua marina ante quartum diebus putrescit et fetet sed si parum aque vite cum ea commiscetur conseruatur per mensem: quia aqua vita est bona conseruatrix: quia resistit contra omnem putrefactionem.

¶ De natura mellis.

¶ Nota quod mel habet naturam conseruandi omnia in se posita magis quam succorum et magis quam alia quecumque res mundi.

¶ Et ideo confectiones et electuaria de mellongiori tempore durant quam de succo.

¶ De fructibus.

¶ Amplius dico quod fructus crudi in melle sepulti ut citonia persicorum: pira in capite a nini reperiuntur adeo pulchra et illesa: et quasi recentia: ac si tunc ab arboribus colligerentur et cetera.

¶ Sequitur alia doctrina secundum antidotarium. Adesue.

¶ Tigitur ordinato procedam in hac materia conseruationis medicinarum compositarum. **¶** In cipiam primo a medicinis contentis in secundo libro damasceni nomine

grabadim id est compendium secretorum. et est aggregatio antidotarij. In quo facit duodecim distinctiones et infra patebit.

¶ In prima distinctione tractat de electuariis aromaticis. Quorum quedam sunt dulcia et quedam amara: et vtraque solemnia et habet duos tractatus. Quia in primo determinat de electuariis dulcibus.

¶ Pro quo sciendum est quod illa electuaria dulcia possunt conseruari per annum integrum et ultra preter electuarium quo vtuntur reges et prelati quod non potest conseruari: quia rancescit: sed solum per quindecim dies conseruatur vel per mensem ad plus.

¶ In secunda parte eiusdem prime distinctionis tractat de antidotis amaris et sunt xxij. vel xxviij. confectiones amare. Incipit tyriacha. diatesseron que confectiones possunt conseruari: vsque ad duos annos.

¶ In secunda distinctione tractat de medicinis opiatas. Et ponit sex medicinas opiatas. Et incipit a confectione philonij. et. Et possunt predictae medicinae opiate conseruari vsque ad sex annos.

¶ De Tyriacha magna que est medicina opiata quam composuit andromachus: si queratur quanto tempore conseruatur. **¶** Dico quod sine intentionem. A. i. in libro sui canonice et hanc partem conseruatur vsque ad triginta annos et etiam vsque ad quadraginta.

¶ De metridato id est quasi dicendum est quia conseruatur vsque ad triginta annos. **¶** In tertia vero distinctione tractat damascenus de medicinis solutiuis. Quorum quedam sunt aloeticas: quedam colloquintidas: quedam turbicatas: et quedam scamoneatas et alie sub alijs nominibus.

¶ Et incipit a yeris. Et primo a vera pigra. Et sunt viginti quatuor solutiua. Unde dico quod conseruantur a primo anno vsque ad duos hanc ocs vere possunt conseruari a sex mensibus vsque ad quatuor annos et precipue yerapigra galieni et vera archienia: et yeralongodion.

¶ In secunda distinctione tractat damascenus de conditis de fructibus quod de radicibus. et etiam de floribus et sunt rose. viole. flores boraginis et buglosse.

¶ Unde notandum quod condita et conserue de floribus vsque ad annum conseruantur et non ultra.

¶ Condita vero de fructibus et radicibus vsque ad duos annos conseruantur:

no. d. f. f. f.

no. d. butiro

De aqua marina

De melle

Nota ulterius q̄ conferua rosata cuꝛ melle facta plus conseruatur quam conferua rosata de zuccaro.

In quinta distinctione tractat **A**ldesue de speciebus **L**ooch; et sunt quedam **L**ooch delectabilia; et quidam horribilia mali saporis; et conseruatur vsque ad duos annos licet ergo credam q̄ illa que sunt horribilia et mali saporis longiora tempore conseruatur.

In sexta distinctione tractat **A**ldesue de **Z**ulep **S**yrupis; et rob. **E**nde in ista materia notandus est q̄ de **Z**ulep debemus distinguere; quia autest **Z**ulep longū aquo lūm pauce cocture; et tale **Z**ulep paucis diebus conseruatur et precipue tempore estiuo. **E**t est **Z**ulep bone cocture et tale conseruatur per annum.

Similiter distingue de **S**yrupis; quia aut sunt de zuccaro de melle. **S**i de melle conseruantur p̄ duos annos **S**i de zuccaro vix conseruantur per annuz nisi fuerit optime coctur et bene est rcti.

Et si queratur quomodo clarificantur **S**yrpi; et **Z**ulep sine albu in en onorum; ita quod sim clarissimi et aurei coloris. **D**ico q̄ dum coquitur **Z**ulep vel **S**yrupus si ponatur intus in vase. **S**i. s. succi granatoruz acetosorum in sine decoctionis mirabiliter clarificat; hoc idem facit parum vini boni electi quando vinum granatorum non habetur.

Rob etiam per annum conseruatur; et etiam vsqz ad duos sim aliquos. **A**ldesue citonorum simpliz conseruatur vsque ad annum et forte vsque ad duos.

Sed **A**ldesue aromatica usque ad tres optime conseruatur propter aromata precipue si fuerit bōe cocture.

In septima distinctione tractat ipse mesue de decoctionibus. et de modo conficiendi aquam fructuum. et de modo infusionis aque casei.

Ende notandum q̄ decoctiones omnes per tres vel quatuor dies conseruantur; et similiter aqua fructuum; et magne in estate. **E**t inter omnes infusio facta in aqua casei minus conseruatur; quia vix per vnum **E**t per duos dies conseruatur. **E**t ponit xij. modos decoctionum.

In octaua distinctione tractat **A**ldesue de trociscis. et incipit a confectione gallie muscate. et ponit triginta species trociscorum et conseruantur vsque ad sex menses. **S**ed trocisci stelle vsque ad duos annos.

In nona distinctione tractat **A**ldesue de iussu idest pulueribus. et ponit ex eis duas species; que conseruantur cum virtute sua vsqz ad duos menses. licet sim opinio; neqz aliquorum possunt conseruari vsqz ad sex menses. **S**ed ego non adheo huic opinioni quia in spacio sex mensium virtutes puluorum resoluantur efficiuntur obiles quare et retera.

In decima distinctione tractat mesue de pillulis. et ponit quadraginta quinque species pillularum. **E**t incipit a pillulis allecagginis.

Ende notādū q̄ pillule dēs conseruantur cū bona eaz virtute et operatione vsqz ad sex menses; et debēt teneri in magdalionibus et non in puluere; quia non conseruatur; immo nullam; aut remissam faciunt operationem; et debent conseruari in loco non excessiue calido; nec prope ignem; neque ad solem; quia in excessiuam durici-

em; et lapideitatem conuerterentur; tunc nullo modo debent in dicit eas exhibere sed penitus abijcere; quia si darent eas torquerent corpus; et nullam penitus operationem efficerent.

Nota ulterius q̄ pillule alirfangine non possunt confici nisi semel in anno. scilicet in diebus etatis de mēse **J**unij vel **J**ulij; et sic ista tantum species pillularū per annum conseruatur.

In undecima distinctione tractat **A**ldesue de vnguentis emplastris et cerotis. **E**t incipit ilopi cerotum et ponit sexaginta duas species omnibus computatis. et conseruantur vix plurimum vsqz ad annum.

In duodecima et vltima distinctione tractat **A**ldesue de oleis. **I**n qua distinctione ponit sexaginta sex species oleorum.

Ende si queratur de oleis quanto tempore conseruantur. **D**ico q̄ distinguendum est de oleis.

Quia aut sunt frigida aut temperata; vel calida in primo; aut sunt calida in secundo vel tertio vel quarto gradu.

De oleis itaque frigidis; vix est oleum rosatum; et precipue factum ex oleo onfancino et rosis incompletis; et similiter oleum violatum et oleum rosatum factū ex oleo oliuarum maturarum et rosis completis; et oleum de mandragora; et oleum de papauere; et oleum de mirto; et oleum citonorum; et conseruata durant per annuz et quolibet anno renouantur quia transactio anno rancescunt et efficiuntur non habentia virtutem facientem ad intentionem medici.

Olea vero temperata; vt oleum amigdalinarū dulcium; et oleum de sisamo non conseruantur nisi per mēsem quia subta rancescunt. **O**lea vero calida in primo vt oleum camomillinum; oleum de keyri et oleum lilorum alborum conseruantur per annum et non vltra.

Alia vero olea calida; vt oleum de aneto de spica; oleum de yreos; oleum de croco; et de picro; oleum de pipribus oleum de costo de euforbio; et reliqua talia per duos aut per tres annos conseruantur; et sim aliquos quāto antiquiora tanto meliora.

Et similiter oleum balsami quanto antiquius tāto melius. **E**t hec de conseruatione medicinarum compositarum sim distinctiones **A**ldesue dicta sufficiant.

Nota q̄ quilibet expertus aromatarius debet scribere super vasa electuariorum; opiatarum et etiam super vasa medicinarum solutuarum tempus in quo composita fuerit ab eo vt medicus sciat de eo etatem illorum in vetustate et recentia; et precipue in medicinis opiatis propter periculum exhibitionis earum.

Alia doctrina sim Serapionem. **C**irca predictam materiam ego describam aliqua et non omnia sim Serapionem in antidotario brentarij sui capitulo. trigesimo quarto. de medicinis compositis quantum remaneat operatio earum. **E**t primo de **T**riacha.

Triacha dicit q̄ remanet ex sex mensibus vsque ad triginta annos.

Triache **E**idre conseruatur vsqz ad annos duos

no et septa

no et

Trocisci regis & hedrumeron & desquilla vsque ad duos annos conseruantur.

Segenia & filonium conseruatur vsq; ad tres. Et Galienus de medicina philonij dicit q; quando datur post duos & post illud non valet quia minuitur odor eius & fit insipidum: & debilitatur opus eius.

Diacurma vsque ad annum conseruatur: vel vsque ad annum cum dimidio ad plus.

Emozia conseruatur: vsque ad duos annos

Stomaticon conseruatur: vsq; ad tres annos.

Confectio de musca conseruatur: vsq; ad annum vnum.

Medicamen Diarundinis conseruatur a sex mensibus vsq; ad tres annos. Et similiter relique confectiones que prouocant vrinam conseruantur vsq; ad tres annos.

Diamarte conseruatur vsque ad duos annos.

Confectio ancardina conseruatur a sex mensibus vsq; ad tres annos.

Sanguis hirci ex siccatus conseruatur a duobus mensibus vsq; ad tres annos.

Athanasia a sex mensibus conseruatur vsq; ad septem annos.

Due de descriptiones theodosici: & yeralogodion & yera archigenis: & yera Galieni conseruatur a sex mensibus vsq; ad quatuor annos

Pillule omnes conseruantur a duobus mensibus vsq; ad sex.

Suffus, id est pulueres conseruantur a duobus mensibus: & tunc operatio eorum est fortis vsq; ad sex menses: & tunc est eorum operatio debilis.

Trocisci reliqui qui sunt ad febres ex die suo faciunt operationem fortem vsq; ad sex menses.

Olea alia operantur donec rancida fiant cum ergo incipiunt rancida fieri conseruantur vsque ad sex menses.

Oleu vero balsami quanto plus antiquior: tato melior: & fit eius operatio fortior.

Emplastra & vnguenta omnia non conueniunt ad aliquid.

Sirupi omnes conseruantur ex hora sua vsque ad duos annos. Et Galienus quidem dicit q; remansit apud eum rob citoniorum septem annis preter q; muta retur virtus eius neq; gustus ipsius. Et hoc de confectione medicinarum compositarum fm sententiam Serapionis dicta sufficiant.

Sequitur alta doctrina fm intentionem Nicolai.

Consequenter intendo ponere intentionem nicolai in conseruando quedam medicamina electuaria usa atq; confectiones quas in suo antidotario paruo descripsit procedendo fm ordinem alphabeti quanto tempore conseruari valeant ab aromatarijs. Et primo dico de aurea alexandrina.

Aurea igitur alexandrina conseruari potest in sua efficitia & virtute annis .v.

Adrianum conseruatur annis septem.

Athanasia conseruatur annis tribus.

Biancha conseruatur annis duobus.

Benedicta annis tribus.

Diamargariton annis duobus.

Diaziniber annum vnum.

Dia comiten annum vnum

Diaciminum annis duobus

Diacalamentum annum vnum

Diarodon annum vnum.

Dialatirion annum vnum

Dianthos annum vnum

Diauris annum vnum.

Diaolibanum annis tribus.

Diasene annis duos.

Digragantum annum vnum

Eidra per septem annos melior: & iudicatur.

Electuarium pliris arcoticon per annos duos.

Electuarium frigidum per annos .v.

Electuarium ducis per annos tres.

Electuarium de succo rosae per annos duos

Emplastrum ceroneum conseruari potest per annos quinq;

Emplastrum apostolicum dnu conseruari potest.

Filoantropos conseruatur per annos tres.

Iustinu conseruatur per annos duos.

Litontridon conseruatur per annos duos.

Meridatum conseruatur per annos decem.

Musa enca per annos septem.

Oppepita conseruatur per annos sex.

Olagatum per annos quinq;

Orimel per annos duos.

Potio sancti pauli conseruatur per annos duos.

Paulinum conseruatur per annos tres.

Pigra conseruatur per annos duos.

Pillule auree per annum vnum.

Pillule de quinq; generibus mirabo. per annum vnum.

Pillule de castoreo conseruatur per annos duos.

Pillule uero ceterae non conseruatur ultra sex menses.

Rolata nouella conseruari potest per annum vnum

Rubea troscata per annos quinq;

Rodomel per annos tres.

Requies per annos tres.

Stomaticon conseruatur per annum vnum.

Tynacha magna conseruatur per annos triginta.

Trisera magna p annos tres.

Trisera saracenicica p annum vnum.

Triafandali p annum vnum.

Theodoricon conseruatur per annos duos.

Vomitus patriarche conseruatur per annos duos

Vnguentum aureum conseruatur per annos tres.

Vnguentum dialtee conseruatur per annos tres.

Vnguentum Arrogon conseruatur per annum vnum.

Vnguentum marciaton conseruatur per annos duos

Vnguentum Agrippa conseruatur per annos tres.

Veralogodion conseruatur per annos duos.

Notate dicit

Suffus

Not

vera pigra per annos duos.
vera rufini per annum unum.
vera abbatis s^m Nicolai conseruatur per annos
duos.

¶ Sequitur alia doctrina.

Ora quod semper et etiam supra dixi. quilibet peritus et fidelis aromatarius in vasibus suis debet facere supra scriptiorem mensis ac diei in quo conficitur syrupus. pill. las confessiones electuaria: et precipue opiatas: que non sunt ante sextum mensem: vel ante annum exhibenda: ut sciat medicus tempus scire in quo facte fuerint: tunc medie ut agrue et coniciencia ac etiam sine periculo sciat eas exhibere cum fuerit opportunum. **¶** Et hec de conseruatione medicinarum compositarum nicolai dicta sufficiant.

¶ Alia doctrina.

¶ Repositio rerum humidarum sicut sunt succi et gume liquide et confectiones ac electuaria liquida et similia oportet esse in vasis grossis. de vitro vel tercia vitreata: vel de argento vel cornu et similibus. **¶** Sed medicine molles que sunt conuenientes medicinis oculi debent reponi in vasis eneis. **¶** Sed vnguenta in quibus igitur dicitur p^r alkutran et acetum oportet quod reponas in vasis: et pinguedines et cerebella et omne pingue oportet reponi in vasis factis de stagno. **¶** Et omne quod est ex pulueribus sicut puluis yerepigre oportet reponi in vase terreo stricti officij. Et opiletur os eius cum cera ne reuoluatur et minuatur virtus eorum. **¶** Et oportet quod reponantur rob sue sint vuarum siue citoniorum siue malorum aut mirri et similia in vase terreo nudo: quia terra trahit ad se humiditatem que est in eis et magis preseruantur a destructione. **¶** Et olea debent reponi in vasis vitreis et os vasorum debet restringi ne destruantur et feteant. **¶** Et oportet reponi omnes species aromaticas ad aromatizandum in vasis aureis vel argenteis de auratis: aut in vasis de porcellionibus aut ex vitro. **¶** Et omnes acetosium quod debet seruari oportet reponi in vase linito cera: vel pice. **¶** Et oportet reponi in vase vitreo omne vinum quod habet substantiam equalem que est signum super durabilitatem eius et super prohibitionem sue corruptionis. **¶** Et omne vinum cuius substantia e in equalis cuius lignum est super corruptione eius facile et quod non diu possit seruari oportet seruari in vase terreo ut terra exsiccat humiditatem eius superfluum que est causa sue corruptionis. etc.

¶ Triaca vero melius conseruatur in vase aureo vel plumbeo aut stagneo. et sic est finis huius sexte particule.

¶ Septima et vltima particula de omnibus rebus necessariis tenendis in qualibet aromataria.

¶ Tunc pro complemento huius utilissimi tractatus volo ponere compendiosum capitulum de rebus comiter necessariis et vltatis in qualibet aromataria vel apotheca

debito modo ordinanda et sigillatim secundum diversos doctores. Et dicam de herbis visualibus floribus. folijs. seminibus. radicibus. aquis. stillatis. fructibus. succis. liquoribus. oleis. medicinis compositis et pilulis electuariis. confectibus. syrups et aliis necessariis et

¶ De electione loci in quo debet fieri apothecaria.

¶ In primis igitur ut supra dixi debet quilibet aromatarius locum aptum eligere in quo faciat apothecam aptissimam ad res medicinas ales conseruandas ita quod sit a ventis et sola ac pulueribus defense. Et quod non sit humida nec si in mola aut puluerulenta quia omnia predicta habent tam simplices quam compositas medicinas corrumpere.

¶ Incipiamus ergo primo de seminibus necessariis et vtilibus. et sunt ista.

Semen
Zinzibami.
Cardamomi.
Sileris montani.
Sinapis.
Peonie.
Amos.
Bauci.
Carui.
Amomi.
Leustici.
Petrosilini.
Feniculi.
Anisi.
Cumini.
Sparagi.
Apii.
Ruthe.
Altili folios.
Lini.
Semi greci altee.
Berberis.
Papaueris albi et nigri.
Semina quattuor maiora frigida scilicet.
Aldelonis.
Lucuinensis.
Cucurbite.
Citulli.
Semina quattuor minora frigida scilicet portulace.
Scariole.
Lactuce.
Endiue.
Acetosi.
Eustragie.
Urtice.

psilii
Rape siluestris
genestre
Semen sanctum
id est alexandrinum
pro vermibus puerorum.
Seme rosas quod
antea dicitur.
Seme caulinis.
naturcu
coriandri
catapucie maioris dicitur
kerua vel granum regum.
Lupini.
ingelle
balilicoms
mili
ordei
frumenti. i. tritici
De fructibus.
Fructus carpo
balsami.
gariofilus
nuginda
anacardi
m etano piper
Alacro piper.
Lanarindi.
Pomee
Amigdale
Baculi.
Carice
Samach.
Lubebe.
Junipera
S. besten.

No. 11 app.

Palestini.
Junibe
Dira.
Aron atinca.
Et similia
Alkengi.
Nux muscata.
Nux meibel
Bacce lauri.
Piper album.
Cassia fistula
Colloquintida.
Quellane.
Passule.
Mirabolani oēs.
Mirtili.
Oliua.
Pruna.
Melones.
Citonia.
Sorbe.
Poma.
Fructus. Citrum.
Anacardi
De floribus.
Rose
Viola
Buglosse
Agri
Casti
Keyri
Antos
Cassi
Babrassi
Briaulte
Sambuci
Ephithimi
Basiliconis
Menusaris
Melliloti
Boraginis
Camomille
Folia scilicet
Borago
Menta
Buglosa
Calamentuz
Enduia
Pulegium
Scolopendria
Mentastrum
Tamariscus
Serpillium
Alfarum
Maidorata
Lupulus
Salvia
Humus terre

Rosmarinum
Epithimus
Rutha
Trinum
Sena 7 eius
Follicula
Abrotanum
Centonicum
Spica triplex
Luscute
Absinthium
Saxifragia
Camedreos
Camepitcos
Arthanita
Arthemisia
Mirtus
Maticaria
Graminea
Asnea idest
Herba valde mi-
nuta in tectis domo-
rum
Trifolium
Squinantum
Rutha
Laureola
Laurus
Cassus
Barbassus
Crapparia
Eiula
Rutha siluestris
Berbe a
Litimalus
Celicidonia
Pes coruinus siue
flammula
Pes columbinus
Feniculus
Camomilla
Mellilotum
Lentaurea
Lorigiola
Savina
Millefolium
Baccara
Lime rabi
Barbana
idest lapa
Su. i. valeriana
Lus idest serpenta-
ria vl dragontea cer-
tani marini
Soldana siue solda-
nella.
Consolida triplex
Plantago

Menusar
Filipendula
Calendula
Primula veris
Materfilua
Aquilegia
Betonica
Pipera
Lingua ceruina
Scolopendria
vermicularis
Semperuina
Cimbalaria
Epatica
Centrum galli
Cauda equina
Eupatorium
Solatrum furiale
Solatrum minus
Prasium
Iopis
Polipodium
Felix
Portulaca
Linaria
Angelica
Dimpinella
Paritaria
Virga pastoris
Sticados
Scabiosa
Serpilium
Polium
Lucumer asininus
Lapillus veneris
Lapacium acutus
Agrimonia
Ypericon idest per-
forata
Lum radicibus
Alkekengi
Caulis
Viola
Blette
Mdercentialis
Altea
Msalua
Urtica
Ozimum
Bariofilatum
Raffanus
Uerucaria garicofi-
lata
Pentafilon idest
herba quinqz
foliorum
Colarea
Folia
Salicis arboris

Griffula

De lignis

Lignum alo-
es idest xiloa-
loes.
Filobalsamū
Sandali tri-
um generum
scilicet albi ru-
bij 7 citri li-
gnum thama-
risca

De cortices

Cinamomum
Cassia lignea
Cortices mā
dragore
Cortices citri
Cortices gra-
natorum
Cortices ras-
sani
Cortices sam-
buci
Cortices radi-
cum capareo-
rum
Cortices.
Thuris.
Radices.
Reubarbarum.
Reuponticum.
Rubea tinctorum.
Zodoario.
Zuziber
Costus.
Mdeu
Calamus
Aromaticis
Galanga
Polipodium
Cartamus.
Sumac.
Peozam
Yringi
Acorus
Liquiritia
Yreos.
Diptamus.
Hermodactili.
Turbit.
Aristologia.
Utraque.
Bengiana.
Liclamen
Eiula.

fu. i. valeria
na.
cipus
filipendula
seririon
aces sex
di. etice. s.
sparagi
petroseliné
bursi
feniculi
genestre
apij
ennia
vitis alba
ebuli
Ellebozi vtriusque
barcie ben. al. & ru.
maluanici agaticus
Succi
Adama. licet
sit ros de celo' cadēs
opium
ypoquistidos
acacia
sloes
laudanum
Scamonea
qui fm aliquos
est succus volubilis
maioris. & fm alios
est succus cuiusdam
speciei
tirinali
succus liquoritice
sanguis dragonis
camphora
cera
succus blete
& violarum
balsamum
olcum
vinum
mel
Succus granatorum
succus citontorum
sucus rosarum & acetū
succus feniculi
ogresta & absinthij
succus solatri
semperuire
cucurbitre
cucumeris
angurie
squille
lac titimali
succus corticum me-
dianorum
sambuci

succus ebulli: licius
Succus yreos
ellaterium: lit.
Lac exule. & omni
um lactucinorum
Succus celidonie
Succus ruthe & su-
milium herbarum
vsualium.
De gummis
Ad irra
Thus
Euforbium
Galbanum
Serapinum
Oppoponacum
Bdelium
Armoniacum
Storax
Dix vtraq
Sandaraca
Adastix
Gummi arabicus
dragagantum
Karabe
Gummi cedri
Gummi elemi
Gummi edere
Gummi abietis
Terbenina
Resina idest gum-
mi pui
Gummi feniculi
Gummi ruthe
Potes his addet
gluten idest cola. s.
piscium
De ossibus
Os dattilorum
Os cornu cerui
**De alijs vero os-
sibus** quibus vtur
dicitur in medea-
te in sequenti rubri-
ca scilicet de supskui-
tatibus animalium &c
**De superfluita-
tibus animalium**
Caro leonis
Epar & intestinum
lupi.
pulmo vulpis
Hellecula interior
stomaci
Gallinarum
Splēn pulli & equi
Coagulum leporis
est melius omnibus
alijs

Coagulum edii
Caprioli
Vituli
Asungia porcina
gallinacea.
Asungia
Antelerina
Leonis
Equina
Ursina
Lassionina
Hircina
Vulpina
Battina
Vulturina
Humana
Similiter
Lepum capre.
Hirci medulla, cru-
ris ossium
Vituli: cerui
Uacce
Asini
Os de corde cerui.
Fel tauri
Fel hircinum
& capre
Fel leporis.
Fel testudinis
Fel anapitris
Et aquie
serum lactis
Lac quodcumq
Butirum
Mel & cera.
Sanguis columbi
Sanguis hircinus
Os sepie
Muscus
Sircium combustū
& crudum
Stercus columbi-
num
stellionis
Aduris.
Humani
Stercus galli.
Ebur. i. auolium
Spodium q fm ali-
quos & precipue fm
circa instans est ebur
sive os elephātis cō-
bustum loco cuius-
dam apothecarij so-
phisticantes arte vti-
tur osse arietis com-
busto. Aut. vero di-
cit q verum spodiū
fit ex radicibus can-

narum vstarum
Adargarite. i. ple
q fm aliquos repitū
tur in garris & auri-
culus piscinū vel in
schilijs. Castoreū
& sunt testiculi illius
animalis nominati
suo nomine castor
De metallis
Auri. Argētum
Calcumēon
Plumbum vsuz
Battit: ra eris
Adarchesita ceru-
la
litargix **Ad**iniū
Argentum viuū
Argentum subtilia-
tum
De lapidibus
Adargarite. i. ple
Lapis lazuli.
Lapis ematites
Lapis lincis.
Adagnes
Coralli vterq
Lapis armeni
Lapis iudaicus.
Cristallus
Antimonium
marmor: Linabriū
De fragmentis
& gummis preciosis
Saphiri
Iacinti
Granate
Smeraldi
Robini: & alioz ve-
sardinius: balisti.
De quibusdam
speciebus terre que
sic nascuntur
Aspaltum
Chimolea
Sulfur
Alumen
zuccarum
Alumen iament
Alumen liquidum
de rozza.
Terra sigillata.
Atriolum. idest
Aos eris
Auri pigmentum.
Lutum armenum
idest bolum. Jarne-
num
arsenicum

Handwritten note:
No. 2
Sapientia

De speciebus salis.
 Sal cōe. idest sal panis vel sal masse
 Sal gemma
 Sal indum
 Sa armoniacum
 Sal nepticum
 Sal nitrum
 Sal alchali
 Sequitur de cōsectionibus in soia solida.
Diacinamomū
 Ad.
 Dia galāga fm A.
 r fm Ad
 Aromaticum
 gariofilatuz
 de scriptione
 Gabriel. Ad.
 diaciminum
 Adesue.
 diambra me.
 Diamuscus
 me. s. dulce.
 Aromaticum
 gariofilatum. s.
 mesue.
 diaturbit.
 Diadragagantum
 Diacodion abba
 Nicolai
 Elecoph Ad.
De electuarijs.
 Diacassia fistula
 yradiacoloquintidos mesue.
 yerapigra me.
 yeraherme me.
 Electuarium induz
 me.
 Electuariuz de suc
 co ro. me.
 Electuariū amech
 me.
 Electuarium difini
 con Ad. ue
 Electuarium de p
 lio me.
 Electuarium ele
 coph mesue
 Confectio anacar
 dina mesue.
 Electuarium de sor
 bis me.
 Electuarium reguz
 Adesue
 Electuarium de ge

mis mesue.
 Diatrion piperion
 r potest fieri fm me
 sue r fm Sa. r fm
 Nicolaum
 Diacucurina
 Adesue
 Benedicta Nic.
 Paulinuz Nico.
 Iustinum Nicolai
 Theodoricon ana
 cardinum nico.
 Catarticon imperi
 ale nicolai.
 Pluris arcoticon
 nico.
 Athanasia nicolai.
 Diastirio nicolai
 Diaprasin nicolai
 Diaseue nicolai
 Yeralogodion nic.
 Diacatolicon
 Diamargariton ni
 colai.
 Requies nicolai
 Philonium persi
 cum.
 Adesue capitulo d
 sputo sanguis a pe
 ctore
 Pbi oniu roman
 num Auicēna quin
 to canone auctori
 te Sa.
 Electuariuz de bac
 cis lauri.
 Diayris nicolai
 Diapendion nico.
 Adicleta nicolai.
 Retificans alman
 foris.
 Rosata nouella ni.
 Di acitonitē nico.
 Electuariuz restau
 ratiuum nicolai.
 Stomaticon lagati
 uum nicolai.
 Electuarium liton
 tripon nicolai.
 Tyriacha andro
 machi fm Auicē.
 Tyriacha diatesse
 ron fm mesue.
 Adetridatum fm
 nico.
 Alipte muscate
De conditi.
 Zinziber conditum
 Secacul mesue.

Acori cōditi mesue.
 zucarum boragina
 tum. mesue.
 zaccarum buglossa
 tum mesue.
 zucarum rosatum
 mesue.
 zucarum violatum
 mesue.
 Adelviolatum me
 sue.
 Adel rosatum cola
 tum r non colatum
 Adesue.
 Kebuli cōditi. me.
 Adue atonicorum
 simplex vel aromati
 ca.
 Trifera magna ni
 colai.
 Trifera minor me
 sue.
 Trifera satracenica
 mesue.
De speciebus
Looch
 Looch de pino
 mesue.
 Looch sanum exp
 tum mesue.
 Looch d slla me.
 Looch de papau
 re mesue.
 Diamoron mesue.
 Adel nucum.
 Diacodion nicolai
De Zulep.
 Zulep violatum
 mesue.
 Zulep rosatum me
 sue.
 Et nota qd semper
 Zulep fiunt ex aqua
 distillata r zaccaro.
 Et etiaz possunt
 fieri ex infusionibus
 vel decoctionibus.
De Trociscis.
 Trocisci de gal
 lia muscata: Nicho.
 capitulo de confecti
 one gallie muscate:
 et etiam mesue: facit
 capitulum de troci
 scis gallie allefangie
Trocisci de reu
barbaro mesue.
 Trocisci d slla ni.
 Trocisci de alkehē

gi mesue.
 Trocisci de absin
 thio mesue.
 Trocisci de kara
 bemeue.
 De eupatorio me.
 De lacca mesue.
 De rosis mesue.
 De camphora me.
 De spodio mesue.
 De terrafigillata
 mesue.
 De caparibus.
 De mirra alman
 foris capitulo de p
 uocatione mēstruo
 rum.
 Diarodon abba
 mesue.
De spēs rob.
Rob de berbe
ris mesue.
 Rob de ribes me.
 Rob d agresta me
 sue.
 Rob de morisme.
 Rob vim quod fit
 communiter consu
 pta medietate vini
 r ipsum faciūt mul
 ti consumpti duab
 partibus
 Rob de citro me.
 Rob de mirto me.
 Nota qd supra est
 idem quod vinum
 coctum: vel rob r
 vino.
De oleis.
Oleum de ami
gdalis dulibus me
sue.
 De amigdal ama
 ris. mesue.
 Liliorum alboruz
 mesue.
 De camomilla me
 sue.
 De keyri
 Anelinum mesue.
 De absinthio me
 hie
 Yrinum idest gre
 os mesue.
 Nardinum idest d
 spica mesue.
 Adastinium me
 sue.
 De caparibus Ni.

De nucibus mesue
 de frumento mesue
 de euforbio mesue.
 De piperibus me.
 de croco mesue.
 Ulpinum mesue.
 de scorpionibus me.
 de lateribus mesue.
 de terbentina.
 de tartaro.
 de semine lini.
 de cinamomo mes.
 de menta mesue.
 de ruta mesue.
 Onofancium mesue.
 de kerua meue.
 de anthos.
 Rosatum Mesue
 Adirinum mesue
 de nenufare mesue.
 de citonijis mesue.
 de iusquam. d. mā
 dragora nicolai.
 de cucurbita mesue.
 de salicibus.
 de serpentibus mes.
 de stellionibus mes.
 de sambuco idest de
 floribus.
 Bisimint meue.
 de sinapi mesue.
 Balsaminam mes.
 de Junipero mesue
 de itinco mesue.
 De vnguent
 Unguentum arro-
 gon nicolai.
 Adarciaton nico.
 Agrippa nicolai.
 Adopuleon nicolai
 dialtea nicolai.
 Citrinum nicolai.
 Apostolorum . A .
 quinto canon.
 de cerusa cum aceto
 et sine aceto fm Pi-
 colaum.
 Egipniacum mesue
 de il po humida.
 Basilicon mesue.
 Rasinum.
 de litargiro .
 Lerasceos mesue.
 Rosatum mesue.
 De emplastris.
 Emplastrum de me-
 lilo mesue
 de sinapi mesue.

diasticon mesue
 diaquilon mesue
 Stomaticon galie
 ni mesue.
 Dicroceum nico.
 Emplastrum re-
 latum ad her a sinistra
 rosm mesue.
 Anfrigidans galie
 ni mesue.
 Emplastrum de ga-
 lia frigidum et cali-
 dum mesue.
 Emplastrum dexi-
 lo aloes mesue.
 De Syrupis
 Syrupus rosatus
 nicolai.
 Violatus mesue.
 de endiua.
 de cicorea.
 Acetosus simplex
 mesue.
 Osmil simplx me.
 Osmel compositu
 mesue.
 Osmel squilliticu
 mesue.
 Orixaccara Nico.
 Adel rosatum co-
 latum mesue.
 Syrupus de trib⁹
 radicibus mesue.
 de quinq⁹ radiceb⁹
 mesue.
 de menta mesue.
 de calamcto mesue
 d. fumotere maior
 Nicolai.
 de absinthio mesue
 de eupatorio mesue
 de siccados mesue.
 de epithimo mesue
 de mirto mesue.
 de prasio me.
 de isopo me.
 de liquiritia me.
 de Iuinbia.
 de pomis me.
 de ribes me.
 de nenufare Nico.
 de berberis.
 de cucurbita me.
 de portulaca me.
 de acetositate citri.
 mesue.
 de limonibus
 de papauere me.

de agresta mesue.
 diameron nicolai.
 Posthos syruos aliq⁹ sco-
 ctiones.
 Mesue.
 Adina simplex.
 Adina croatica.

De aqs

Aqua rosata Aqua violata.
 Endiue. Licozee
 Asinthij. Adente.
 Lupulorum. Acetose.
 Scabiose. Capilloru ve.
 Boraginis. Scolopendrie.
 Tamarisci. Adaiorane
 Saluie. Peonie
 Calamenti. Stica dos
 Ysopi. Psilij.
 Emile. Arthemise
 Consolide. Betonice.
 triplicis. Sparagoum.
 Feniculi. Ruthe.
 Berbene. Adelisse.
 Braminee. Rosmarini
 Cuscute. Eufragie
 Altee. Florum gene-
 Celidome. stre.
 Aqua vitis Adillefolij.
 que cadit ex Lentonci.
 vite. Solatri.
 Cretanoruz Lucurbite.
 Sauiue.
 Abrotani;
 Apij
 Acozi.
 Epatic
 Aqua angurie et cucumeris fo-
 liorum edere
 Corticum fabarum viridium
 et ipsarum fabarum propria.
 Aque vite: que alio nomine di-
 citur aqua ardens: et fit de vino
 et est mirabilis ad multa pro sa-
 lute hominum et precipue quan-
 do de ea fit quinta essentia.
 Nota q⁹ decoctiones etiaz
 possunt fieri ex aquis pdictis:
 et precipue quando non habem⁹
 tempus et aptitudinem distil-
 landi.

De pillulis.

Pille communes ex alo

mirra: et croco ex inue-
 tione ruffi sz aliquos.
 Quorum descriptio
 etiam ponitur quarto
 almanforis capitulo d
 preseruatione a pesti-
 lentia.
 Pillule de ye-
 rapigra nicolai.
 Pillule de yera cum
 agarico.
 Pillule de agarico mesue
 Allefangine mesue.
 d. reubarbaro mesue.
 Cochie almanforis capitu-
 lo de soda.
 Auree nicolai.
 Lucis maiores mesue.
 Aggregatiue ex in-
 uentioe nostra mesue.
 Fetide maiores mes.
 de benedicta nicolai.
 Pillule de yeralogo-
 dion nicolai.
 Pillule de serapino
 mesue.
 Pillule de bdelio
 Mesue.
 Stomatice mesue.
 Inde mesue.
 Arhetice nycolai.
 de lapide lazuli mesue.
 de turbit mesue.
 De croco mesue.
 Alandal mesue.
 de sarcocolla mesue.
 de yera composita.
 de eupatorio mesue.
 de yera simplici mesue.
 de hermodattilis maiorib⁹
 mesue.
 de fumo terre. A. quarta q⁹
 ti capitulo.
 de cura scabiei et puritus.
 Alaiareth. A. has pillulas
 describit gentiles prima ter-
 tij capitulo de cura egritu-
 dinum capitis in generali.
 Pillule sine qbus esse no-
 lo nicolai.
 de euforbio mesue.
 de lapide armeno mesue
 de mezereon mesue.
 Pillule cochie rasis capi-
 tulo de dolore capitis a ma-
 teria frigida.
 Pillule bichichie mesue
 capitulo de cura tussis sicce

De conferuis de zaccaro.

Conserua rosata. idest ex rosis facta et vocatur zaccarum rosatum

Conserua diabolaginata.

Buglossata.

Violata.

Delissata.

Adaluata valens ad asma. Et omnes predicte conserue sunt sicut dixit de rosata potest fieri de floribus: et de folijs.

De conferuis de melle.

Adel rosatum colatum.

Adel violatum.

Adaluatum.

Benefratum.

Aqua mellis et dicitur ydromel.

Rodomel. idest mel rosatum cum folijs.

Adel nucum ad asperitatem gutturis et squinartie.

Adel canne valet ad tussim et asperitatem gutturis et pectoris: et ex eo fit zaccarum.

Zaccarum rubinum: et est valde abstersiuum et mundificatiuum.

Zaccarum vniusecete.

Zaccarum duarum coctarum.

De speciebus candi.

Zaccarum candi.

Candi rosati.

Candi violati.

Candi citrati.

Candi de ribes

53135

Definitur Adesue cum Adundino super canonicis generalibus Christopharo Scordio super Antidotario. Et Petrus Alponensis Et franciscus de pedemontium cum Nicolao comentato per platearium et seruitore ac cum Saladino sigillante dictum volumen Que omnia visa et correcta fuere per clarissimum physicum. D. Adagistrum Adaulum de Clareschis patavinum Adedicum in Alma vrbe Venetiarum famosum Et impressa Venetijs per Delegrum de pasqualibus de Bononia sub ano dñi. 1491. die. 18. Adesis Julij Duce serenissimo et iclito pncipe Augustino Barbadoico.

LAUS DEO

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUISBURG